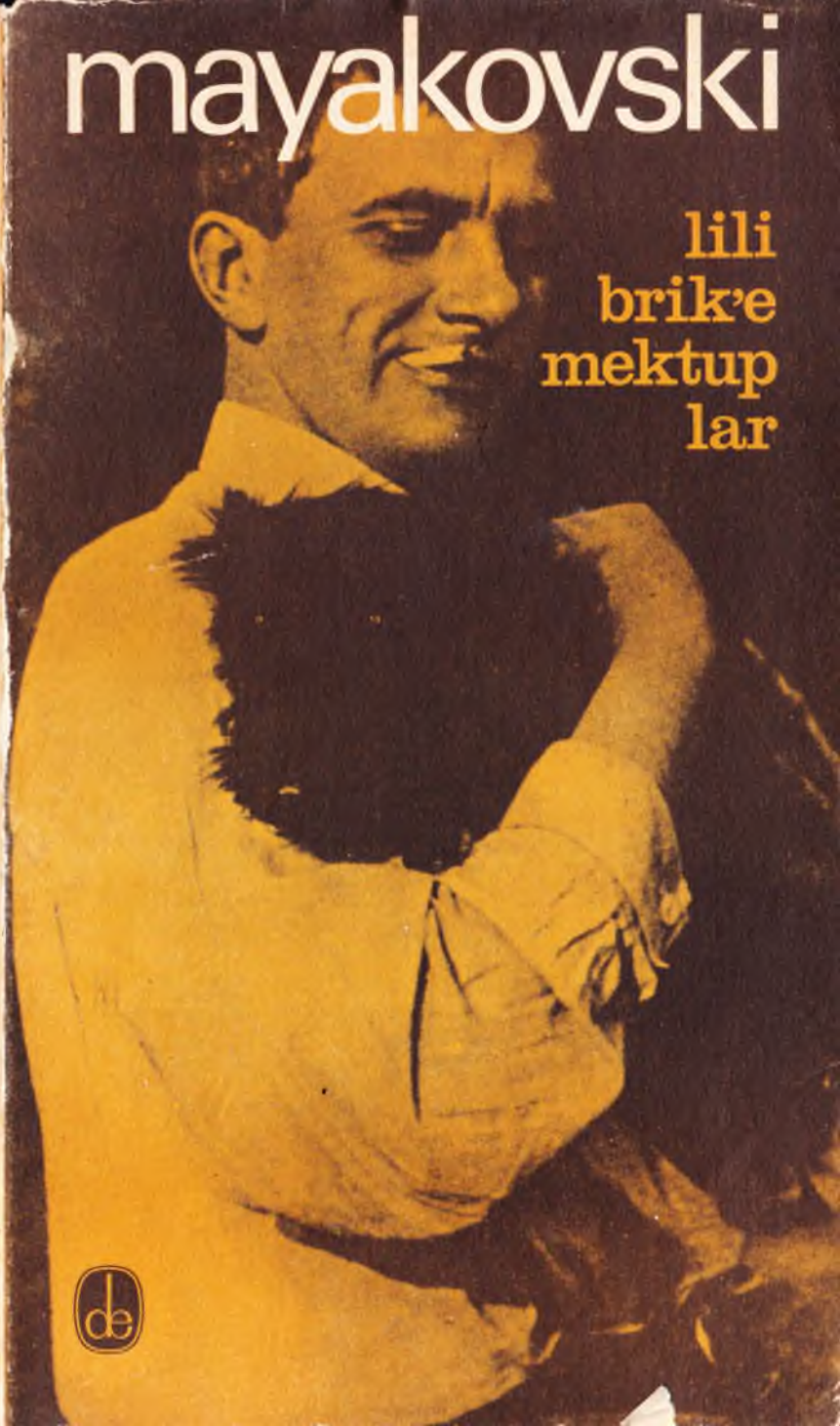
mayakovski

lili brik'e mektuplar

LİLİ BRİK'E MEKTUPLAR/MAYAKOVSKİ

Vladimir Mayakovski

LİLİ BRİK'E MEKTUPLAR

De Yayınevi

Anlatı Dizisi : 24

VLADİMİR MAYAKOVSKİ

MAYAKOVSKİ'DEN LİLİ BRİK'E MEKTUPLAR

(1917—1930)

Türkçesi Bertan Onaran

de yayınevi

Birinci Baskı : Ekim 1970

LİLİ BRİK'İN ÖNSÖZÜ

1915'den ölümüne dek, tam on beş yıl ortak oldum Vladimir Mayakovski'nin yaşamına.

Kısa bir süre için ayrıldığımız zaman bile yazardı bana. Mektuplarının kimisini ben yabancı ülkelerdeyken, kimisini de dış ülkelerden Moskova'ya yazmıştır: çünkü, hemen her yıl dış ülkelere birlikte yolculuğa çıkar, zaman zaman da birbirimizden ayrı giderdik.

1926'dan sonra, Mayakovski, Sovyetler Birliği'nin birçok kentinde konferans gezilerine çıkıyor ve her gittiği yerden bana mektup atıyordu.

Telgraflarının ancak bir bölümünü verdim, bu konuda yinelemeler oluyordu çünkü: adresini bildiriyor, başka bir kente hareket ettiğini ya da dönüş tarihini haber veriyordu.

Vladimir Vladimiroviç mektuplarını «Çen» diye imzalardı. Birçoğunun altında çizgi resimler vardır, kendisini köpek beni de kedi biçiminde çizerdi — aramızda birbirimize bu adları takmıştık.

Bu mektupların bazıları daha önce kesintilerle yayımlanmıştır.

Mayakovski mektuplarının çoğunda O. M. Brik'den söz etmiştir. Ossip Brik ilk kocamdı. Kendisini on üç yaşında, ilk devrim sırasında, yani 1905'de tanımıştım. Lisemdeki siyasal iktisat derslerini yönetmekteydi. 1912'de evlendik. Mayakovski'yle seviştiğimizi söylediğim zaman, üçümüz oturup birbirimizden ayrılmamaya karar verdik. Mayakovski'yle Brik daha o zaman ortaklaşa bir edebiyat çalışmasıyla ortaklaşa fikirlerin yarattığı bağla çok yakın dosttular. Böylece, hem iç, hem de dış dünyamızda bir arada yaşadık.

Bu mektupların yazılışından beri kaç yıl geçti. Neler, kimler, ne olay ve tarihler unutulup gitti... Elinizdeki kitabı hazırlayabilmeme yardım eden, gerekli bilgileri derleyip kaleme alan Vladimir Mayakovski dostlarına teşekkürler ederim.

L. B.

DEVRİMLER ORTASINDA
(1917—1921)

1915'de, yirmi dört yaşındaki Mayakovski hatırı sayılır bir ozandır. Resim sanatındaki yeni akımlara — özellikle kübizme — bağlı öncü şiir okulunun, Rus fütürizminin temel direklerindendir; bu şiir okulu, özellikle ülkenin belli başlı kentlerinde düzenlenen «şiir gecelerı»nde, bile bile seçilen kışkırtıcı, hop oturtup hop kaldırtıcı bir tavırla halkın şiir beğenisini sarsmak, değiştirmek istemektedir. Fütürizm, bir süre çocukluk sayıldıktan sonra, Blok'dan Gorki'ye uzanan edebiyat ustalarınca bile ciddiye alınmaya başlar; bunda, akımı benimseyen güçlü kişilerin ve özellikle Mayakovski'nin payı büyüktür; tiyatrodaymış gibi şiir okumaya bayılan bu apaş tavırlı harika çocuğun daha o zamandan son derece güçlü yapıtları vardır: «Vladimir Mayakovski» adlı tragedya ile (1913), «Pantolonlu Bulut» (1914—1915), «Savaş ve Evren» (1915—1916), «İnsan» (1916—1917) adlı şiirler bunlar arasındadır.

Mayakovski'nin gençliği bin bir sıkıntı içinde geçmiştir. Bir orman ve su işleri memuru olan babasının ölümü, Moskova'ya taşınan ailesini açlığın ve yoksulluğun kıyıcığına getirmişti. Genç yaşta gizli Bolşevik hareketlerine katılması, derken tutuklanması lise öğrenimini yarıda bıraktırmıştı. Ozanlığa başladığı zaman, bir çeşit Güzel Sanatlar Enstitüsü'nde resim çalışmaktadır.

Brik'lerle, Petrograd'da, kendi deyimiyle «ömrünün en sevinçli günlerinden birinde», 1915'de tanışmıştır.[1]

«Pantolonlu Bulut» gerek Brik'leri, gerekse içlerinde Jakobson ya da Şklovski gibi Rus biçimciliğinin belli başlı öncülerinin bulunduğu sanatçı dostlarını alabildiğine etkilemiştir. Böylece Mayakovski, Mos-

[1] Oysa, Elsa Triolet'yi bir toplantıdan sonra evine götürdüğü zaman, Moskova yakınlarındaki Malakhovka'da Lili Brik'le karşılaşmıştı. «En sevinçli günlerden biri», Mayakovski'nin, Brik'lerin Petrograd'daki evinde Elsa'yı görmeye geldiği 1915 temmuzu içindedir. Mayakovski'nin şiirine tutkun olan Elsa, hemen hiç tanımadıkları bu akıma «önyargıyla» karşı çıkan Brik'leri kendi coşkun sevgisine ortak etmek istiyordu. Lili Brik, «Anılar»ında o günü şöyle anlatıyor

... Elsa'nın kulağına: «Sakın ondan şiir okumasını isteme,» diye fısıldamıştık. Ama o yalvarıp yakarmalarımıza kulak asmadı ve biz, böylece ilk kez «Pantolonlu Bulut»u dinledik. Yer kazanmak üzere, iki

kova'nın derbeder çevresinden sıyrılıp bambaşka bir çevreye girecektir. Onun aracılığıyla, Moskovalı vahşi fütürist takımı, şiire yeni yeni biçimler getirmekte olan yarı üniversiteli aydın takımının ortaklığından yararlanacak, buna karşılık onlar da biçimcilere ayrıcalıklı bir şiir malzemesi getireceklerdir. Fütürizmle biçimciliğin kaynaşmasından «sol sanat» kavramı doğmuştur. Gece kulüplerinde, Mayakovski'nin okuduğu şiirlerin ardından, Şklovski bir konuşma yapmaktadır.

Brik'lerle Mayakovski arasındaki çarpılma karşılıklıdır. Ossip Brik, «Pantolonlu Bulut»u kendi parasıyla bastırmak ister. Genç ozan, karı koca Brik'lerin yanında bütün yabanlıklarından arınır. Hemen ısınır aile yaşamına, Brik'lerden geçemez olur.

1915-16 yılları, Mayakovski'nin Lili Brik'e duyduğu tutkunun tepe

odayı birleştiren kapı çıkarılmıştı. Mayakovski, kapının pervazına yaslanmış, ayakta duruyordu. Ceketinin iç cebinden küçük bir defter çıkarmış, şöyle bir göz atmış, sonra yine cebine koymuştu. Gözlerini bana dikmiş, dalgın dalgın bakıyordu. Sonra, kalabalık bir dinleyici karşısındaymış gibi, bakışlarıyla bütün odayı taradı, girişi okudu ve birden bana dönüp, unutulmayacak, coşkunluğu dizginlenen bir sesle, şiir değil de, düzyazı okuyormuşçasına sordu

Sıtma sanıyorsunuz, değil mi?
Oysa Odesa'daydı, Odesa'da...

Başlarımızı kaldırıp gözlerimizi ona dikmiştik, şiiri bitirene dek bakışlarımızı bu olağanüstü gösteriden ayıramadık. Mayakovski aldığı tavrı bir kez olsun değiştirmedi. Hiçbirimize bakmıyor, ağlayıp sızlıyor, alay ediyor, kızıp köpürüyor, hakkını arıyor, sayıklıyor ve her bölümün arasında kısa bir süre duruyordu. Bir de baktık bitirmiş, masaya çökmüş, bile bile takındığı kayıtsızlıkla çay istiyor. Ben, elim ayağıma dolaşarak bir çay dolduruyorum ona semaverden, yüzüm al al, Elsa'nınsa ağzı kulaklarında — olacakları adı gibi biliyordu çünkü!

İlk kendini toparlayan Ossip Maksimoviç oldu. Böyle bir şeyi aklının köşesinden geçirmemiştik! Söyleseler inanmazdı. O güne dek öğrendiği şiirlerin tümünden üstündü işittiği! Ve Mayakovski, bundan böyle tek satır bile yazmasa, ozanların en büyüğüydü! Şiir defterini aldı, bütün gece vermedi. Nicedir düşünü gördüğümüz, beklediğimiz şeydi bu. Son zamanlarda hiçbir şey okumak gelmiyordu içimizden. Yazılan bütün şiirleri kişiliksiz buluyorduk — kim yazıyordu bunları? ne için yazıyordu? nasıl yazıyordu?

Mayakovski Elsa'nın yanına oturmuş, reçel atıştırıyordu. Durmadan gülüyor, o iri, çocuksu gözleriyle sağa sola bakıyor, büyük bir gürültüyle burnunu siliyordu. Benimse dilim tutulmuştu.

Mayakovski şiir defterini aldı Ossip Maksimoviç'den, masaya koydu, ilk sayfasını açtı, ve çoktan kararlaştırmış gibi : «Bu şiiri size adayabilir miyim?» diye sordu, sonra, özene bezene yazdı şiirin başına : Lili Yurevna Brik'e...

noktasına çıktığı ve yüreğindeki kaynaşmaların «Omurgalı Flüt» (1916) şiirinde yansıdığı dönemdir.

Mayakovski artık iyice olgunlaşmıştır, çevresinde dostluğun ve öncü fikirlerin kaynaştırdığı bir ozan, eleştirmen ve ressam takımı vardır ve bu takım devrimlerin birbirini kovalayacağı 1917 yılına hazırlanmaktadır.

Mayakovski ve arkadaşları, geleneğe bağlı aydınlar takımının yüz vermediği Ekim Devrimi'ne daha ilk günden, ve canla başla katılacaklardır.

Onlarca, toplumsal sarsıntı, beğeni devrimi için gerekli ortamı yaratacaktır. Petrograd'da, Mayakovski'yle dostları, özellikle Brik'ler, Sovyet kültürünün önde gelen organlarına her şeyden önce yapıcı bir yön vermeye çalışmaktadırlar. «Halk Sanatı» dergisinin egemen olduğu, biçimci ozanlardan seçilmiş derlemelerin yayımlandığı («Şiir Dilini İnceleme Derneği»nin kurulduğu), Şagal'ın, Maleviç'in ve Tatlin'in el üstünde tutulduğu dönemdir bu. O günlerde Mayakovski yoğun bir etkinlik içindedir. 1918'de, siyasal konulu, yarı alegorik, yarı gülünç oyunu «Dinsel Güldürü» müthiş bir başarıya ulaşır. 1919-1920 arası, karmaşık yapılı, devrimci bir mitologya şiiri yazar : «150 000 000». Biçimsel yapısıyla genç biçimci eleştirmenleri, yayma olanaklarıyla da siyaset adamlarını etkileyen yepyeni bir sinema sanatı yaratır. Ve işte o sırada, Millî Eğitim Bakanlığı'ndaki halk temsilcisi Lunaçarski'nin arabuluculuk çabalarına rağmen, devrim yetkilileriyle öncü sanatçılar arasında ayrılık başgösterir. Ayrıca, iç savaş ortalığı kasıp kavurmaktadır. 1919'da devrim tehlikededir, kıtlık insanları kırmakta, herkes, sert bir hava içinde Moskova'ya sığınmaktadır. Karınlar aç, hava soğuktur. Mayakovski'yle Brik'ler, durum ve koşulların dört bir yana savurduğu eski dostlardan yoksun, tek başlarına katlanacaklardır bu zorlu denemeye. Mayakovski, devrimci tutkusuyla yapıcılığını birleştirmiş, en keskin anlatım yoluyla insanlara seslenmekte. Gece gündüz çalışmakta, varolmayan gazetecilerin yerine, devrim savaşının günlük temalarını konu edinen afişler çizip basmakta. Bu afişler, Mayakovski, Brik'ler ve dostlarınca elle çoğaltılmakta, Rus Telgraf Ajansı (ROSTA) hesabına, boş dükkânların camekânlarına yapıştırılmaktadır; şiirlerinden birinin o garip başlığı, «Rosta Pencereleri» de işte burdan gelmektedir; «bir avuç ressamın, yüz elli milyonluk topluma elle haber ulaştırmaya çalışması» akıldışı bir girişimdir. Bu arada, kâğıt sıkıntısı yüzünden, edebiyat hemen hemen ağıza dökülmüş gibidir Hele şiir iyice gözdedir. Kahvelerde, gençlerle izne çıkmış askerlerin doldurduğu buz gibi dersanelerde ateşli şiirler okunmaktadır. Mayakovski, Rus edebiyatının bu romantik çağına yoğun bir biçimde ka-

tılmaktadır. Şiir okuma, söylev ve «tartışma» konularındaki yetenekleri de işte bu sıralarda dillere destan olacaktır. 1927'de, Devrim'i kutlamak üzere yazdığı «İşler Yolunda» adlı şiirinde, o günleri heyecanla anacaktır

Tüfeklerin
ve top gümbürtülerinin
ortasında
Bir ada gibi
Moskova,
ve adanın üstünde
bizler,
aç, yoksul,
kafamızda Lenin
elimizde tabanca.

Claude Frioux

BAZI SÖZCÜKLERİN KISALTILIŞLARI

Lili	Lilik, Liliçka, Lilinka, Linoçeka, Lilionok, Lilionoçek, Lilek, Liliatik.
Lissitsa (tilki), Lili kızıl saçlı olduğu için bu sözcüğün ilk hecesini alıyor ozan	Lissik, Lissioniş, Liska, Lissit, Lissiçka, Lissitsa.
Litso (yüz)	Liçika, Liçiko.
Luç (güneş ışını)	Luçik.
Ditia (küçük kız)	Detka, Detanka, Detik, Detionok, Detoçka, Detik-liss.
Koşka (kedi) çocuksu deyişler	Kissa, Kotik, Kotionok, Kiss, Kissik, Kotioniş, Kissanka, Kissitsa, Kissiaçl, Kisska.
Ossip	Ossik, Oska, Ossiuka, Ossia.
Vladimir	Volodia, Volodik, Volossik (kısa saç).
Çenok (yavru köpek)	Çen, Çenik, Çeniatik, Çenionok.
Solntze (güneş)	Solnişko.

1

(Moskova, 25 Eylül 1917)[1]

Sevgili Liçika,
sevgili Oska![2]

Sabırsızlığımdan, alışılageldiği üzere mektubun sonunda değil, en başında kucaklarım sizi! Nasılsınız? «Sizin ev» denen masal ülkesine girebilmiş o mutlu, ama salak insanlar, şu beylik lâfla «Lili, Lili'dir» deyip işin içinden sıyrılırlar.

Dün bir konferansım vardı.[3] Yığınla, ne yazık ki para değil ama, dost kazandım. Konuşmama buz gibi bir «Yurttaşlarım!»la değil de, candan bir «Sevgili Abram Vassilyeviç, Elsa ve Liova»[4] diye başlamayı ne çok isterdim.

Presnia'da[5] kalıyorum. Bir dediğimi iki etmiyor, evin içinde ayaklarının ucuna basa basa dolaşıyorlar.

Birincisi çok hoş, ikincisi pek değil. Ailenin harika çocuğu efendim. Hani Averçenko[6] gibi bir şey.

Kentten uzaklaşabilmenin çaresini bulabilecek miyiz bilmiyorum.

Buraların gözdesi Nika.[7]

Sevgili yavrular, hemen yazın bana.

İkinizi de kucaklarım.

Tombullaşmakta olan
VOLODİA'nız

Herkese, herkese, herkese,
selâm!

Afişin bir örneği de bende olsaydı keşke.[8] «Savaş ve Evren» nasıl gidiyor?[9]

1. Mektup Petrograd'a yazılmıştır. Mayakovski, Moskova'dan Eylülün yarısında ayrılmıştı. Eylül sonuyla Ekim başlarında Petrograd'a dönmüştü. Mektubun tarihi, 1918'e dek yürürlükte kalan eski takvime göre atılmıştır; yeni takvim, eskisinden sekiz gün farklıdır, yani mektubun tarihi 8 Ekim olacaktır.

2. **Ossip Maksimoviç Brik**, adı türlü kısaltmalarla anılacak, mektupların çoğuna ortak olacak kişi.

3. Mayakovski, 24 Eylülde (7 Ekim) Politeknik Müzesi salonunda **«Sanatta Halk Meclisleri»** üstüne bir konuşma yapmış, ardından da şiir okumuştur.

Mektupta Lili Brik'e ayrılmış bir de bilet vardı (1. sıra, 1 numaralı koltuk).

4. **Abram Vassilyeviç Evnin**: Mayakovski'nin dostu; **«İnsan»** adlı şiirin **Mayakovski Öbür Dünyada** bölümünde kendisinden söz edilmektedir.

Elsa: Lili Brik'in kızkardeşi, Aragon'un eşi.

Liova: Lev A. Grinkrug, Mayakovski'nin ve Brik'lerin dostu; 1915'den 1930'a dek arkadaşlık etmişlerdir.

5. Mayakovski'nin anasıyla kızkardeşi, halk mahallesi Presnia'da oturuyorlardı.

6. **Averçenko** (1881-1925) alaylı ve mizahî öyküler yazan bir Rus yazarı.

7. **Nika**: Liova Grinkrug'un erkek kardesi.

8. Mayakovski, 11 (24) Ekim günü, Tenişevski okulunun konser salonunda **«İnsan»**ı okumuştur. Kendisi yokken Petrograd'da basılan afiş olsa gerek.

9. **«Savaş ve Evren»**, «Paruss» (Yelken) Yayınları'nda çıkmıştır. Şiirin provaları Mayakovski'ye 1917 Ekiminde gönderilmiş; kitapsa 1917 Aralığında yayımlanmıştır

2

(Moskova, Aralık ortası 1917)[1]

Sevgili, sevgili Lilik,
Can, can Ossik!

Nerdesin, özlenen cevap ver...[2]

Körpecik yüreğimin bütün acısını mektubun başına oturttum, şimdi gelelim olaylara.

Moskova, pek yaygın bir deyişle, olgunluğundan nerdeyse çatlayacak, sulu bir meyva; Dodia,[3] Kamenski[4] ve ben de aşkla şevkle onu toplamaktayız. Meyvenin devşirildiği başlıca yer — özellikle «Ozanlar Kahvesi».[5]

Kahve, şimdilik sevimli ve neşeli (neşe yönünden, ilk yıllarındaki «Köpek»e[6] benziyor). Hıncahınç dolu. Yerler talaş. Bizler kerevette. Şimdilik bir ben varım. Dodia ile Vassia, Noel'e dek yoklar, bu da pek içaçıcı değil elbet. Dinleyicilereyse hiç aldırdığımız yok. Gece yarısı parsayı üleşiyoruz. Hepsi bu.

Fütürizmin belli bir saygınlığı var.

Art arda bir sürü konferans. Noel'de, bir «Fütürist Ozanlar Ağacı»[7] dikeceğiz. Ondan sonra da «Şiirin Üç Ustasının Seçimi»[8] var. Politeknik salonunda okuyacağım «**İnsan**»[9] için ilgililerle görüşme halindeyim.

Ve birden her şey dönmeye başladı...[10]

Yığınla gülünç olay, ama ne yazık ki, oynayan kişiler dilsiz olduğundan, salt görsel. Örneğin, (bankalar kapatıl-

dığına göre!) Vissotski, Marantz ve Şatilof'un[11] oturup büyük bir dikkatle : «O, koca kıçlı sineklere bayılırdı»yı dinlediğini gözünüzün önüne getirin!

Binlerce yeni surat. İtilip kakılıyor, ama aldırmıyorum. Liova'nın anaca yalvarmaları sonunda, Güney için ayrılan paralar sessiz sakin artmakta. Ama bu Güney işi hâlâ epey zor.[12]

Liliçka'nın odasından, Assis'den,[13] Akademi'den[14] ve öbür önemli şeylerden ne haber? «Novaya Jizn»de[15] Oska'nın buram buram soyluluk kokan bir mektubunu okudum. Keşke ben de böyle bir mektup alsam.

Adresim : Moskova, Petrovka, Saltikof sokağı, «San Remo» ap. Nr. 2. V. V. Mayakovski.

Kimbilir kaç kez parmaklığa dek gidecek, ve orda, bir deri bir kemik kalmış elimle gözlerimi dimdik gelen güneş ışınlarından koruyacak, kederler içinde ufka bakacak, toz bulutları arasında, postacının tanıdık karaltısını gözleyeceğim.

Beni bu duruma düşürmeyin!

Lilinka'yı öperim!

Oska'yı öperim.

VOLODIA'nız.

Passia ile Şura'ya benim adıma birer yaşa çekin.[16]

Polya ile Niyuşa'ya da selâm.[17]

1. Mayakovski Petrograd'dan aşağı yukarı 5 (18) Aralıkta ayrılmıştı. 1918 Haziranına dek Moskova'da kalacaktır.

2. Çok tanınmış bir halk şarkısı.

3. **Dodia :** Mayakovski'yle birlikte Rus fütürizmini kuran ressam ve ozan David Burliuk.

4. **Kamenski :** daha sonraları **Vassia** adını alan fütürist ozan **Vassili Kamenski.**

5. 1917 sonbaharında Burliuk'la Kamenski tarafından Moskova'da, Nastassinski sokağında, eski bir çamaşırhanede açılan **Ozanlar Kahvesi,** 1918 Nisanına dek yaşayacaktır. Mayakovski 1922 yılında yayım-

lanan yaşam-öyküsünde, ondan «küçük ozan kahvelerinin devrimci ağababası» diye söz eder.

6. **Serseri köpek:** Petrograd'ın, Mihailovski alanındaki sanatçı kahvesi. Mayakovski, 1912-1915 arası, şiirlerini burda okumuştur.

7. «Fütürist Ozanlar Ağacı» toplantısı, 30 Aralıkta (12 Ocak) Moskova Politeknik Müzesi büyük salonunda yapılmıştır.

8. 27 Şubat 1918'de yine Politeknik Müzesi salonunda, bunun yerine «Ozanlar Kralı Seçimi» yapılmıştır.

9. Mayakovski, «**İnsan**» adlı şiirini, Politeknik Müzesi salonunda, 2 (15) Şubat 1918'de okumuştur.

10. Averçenko'nun, «**Neşeli İstiridyeler**» (1910) adlı derlemesindeki «**Onulmazlar**» öyküsünde, bir edebiyatçı kadın hep bu cümleyi tekrarlar: «ve birden her şey dönmeye başladı...»

11. Moskova'nın ünlü tüccarları.

12. Mayakovski, Güney'de geçirmeyi tasarladığı yaz tatili için para biriktiriyor ve bunları L. Grinkrug'a veriyordu.

13. **Assis: Toplumcu Sanat Derneği**'nin simgesi. «**Pantoloniu Bulut**» (2. baskı) ve «**İnsan**», 1918'de, **Assis** tarafından yayımlanmıştır. Yukarki mektuptan anlaşıldığına göre, bu derneğin kurulması Mayakovski Moskova'ya hareket etmezden önce kararlaştırılmış, hattâ birtakım adımlar atılmıştı.

14. «Sanatçılar Birliği» ile O. Brik'in çalışmalarına katıldığı «Sol Blok»un toplantıları Güzel Sanatlar Akademisi'nde yapılmıştı. Mayakovski, o zamanın en katı sanat okullarından biri olan Güzel Sanatlar Akademisi'ne girmeye ve kilit noktalarını ele geçirmeye çalışan devrimci gençliğin hareketleriyle yakından ilgiliydi. İşte Mayakovski'nin o günlerle ilgili sözleri

«Pek çok ressam, yağlı boya tabloların ve resim fiyatlarının dışında, birtakım siyasal sorunlar bulunduğunu ilk kez öğreniyordu.

«Anlayışsızlık tam bir çılgınlık halindeydi. Nerde ve nasıl olduğunu unuttum, adamın biri kalkıp beni bilmem ne kuruluyla Akademi'ye sokma önerisinde bulununca, sakallının biri ayağa fırlamış: Mayakovski Akademi'ye ancak cesedimi çiğneyerek girebilir. Girdiği an da, elde silâh, beni karşısında bulur! demişti. Alın size sınıflarüstü sanatı» **(Anı dışında her şey.)**

15. Bu mektup, Gorki'nin kurduğu **Novaya Jizn** (Yeni Yaşam) dergisinde, O. Brik, Petrograd'da, Rusya Toplumcu Demokrat İşçi Partisi listesinden Belediye Meclisi üyesi seçildikten sonra, 5 (18) Aralık 1918'de yayımlanmıştır. Brik, bu mektubunda, kültür ve eğitim işleriyle ilgili işçi örgütleri Merkez Yürütme Kurulu programında dile getirilen Bolşevik Kültür Programı konusunda kendi kişisel görüşlerini açıklıyor, ama aynı zamanda, «herhangi bir kültür çalışmasına etkin olarak katılmamayı, bu çalışmaları kösteklemeyi halka ve kültüre karşı işlenmiş bir suç» saydığını da belirtiyordu.

16. **Passia** ve **Şura: Lil' Brik**'in ve Mayakovski'nin hanım dostları.

17. **Polya** ve **Niyuşa: Brik**'lerin hizmetçileri.

3

(Moskova, Ocak ortaları, 1918)

Lilik, sevgilim, sevgilim, sevgilim,
sevgili, sevgili, sevgili, Ossiukha.

Saat 7'ye dek bekledim sizi. (Kurnazlık edip gara gitmedim.) Demek gelmiyorsunuz. Liova sizden üzücü bir tel almış. Neniz var, sevgililerim? Yalvarırım iki satır yazın! Unutmayın ki, ben de varım şu yeryüzünde.

Bende bir değişiklik yok. Bir Çingene şarkısı gibi yaşıyorum : gündüz çamurlar içinde yuvarlanıyor, geceleri kulakları okşuyorum. Kahve'den[1] ayağımı kestim. Tam bir tahtakurusu yuvası. Ehrenburg'la Vera İnber azıcık ozana benziyorlar, ama Kayranski[2] pek yerinde bir gözlemle şöyle diyor onlar için :

Deli gibi bağırırken Ehrenburg,
İnber de onun ipe sapa gelmez lâflarını onaylamakta.

Konferanstan başımı alamıyorum. Politeknik salonunda bir «Fütürist Ozanlar» toplantısı yapıldı. Bir Halk gösterisindeki kadar kalabalık vardı. Gece başlarken, afişte adı geçen ozanlardan Burliuk ile Kamenski'nin[3] gelmedikleri, Goldschmit'inse[4] gelmek istemediği anlaşıldı. Laternanın kolunu tek başıma çevirdim. Korkunç bir geceydi. Sirke gittik.[5] Gariptir, Henkin'in[6] alaylı şakalarını ıslıklayıp beni dinlediler, hem de nasıl! Ocak sonunda, Politeknik okulunda «İnsan»ı okuyorum.[7]

Keyifli keyifli kitap satıyorum : **Pantolonlu Bulut :** 10

ruble, **Flüt :** 5 R.. **Savaş ve Evren :** açık artırmayla, 140 R. İçki fiyatlarını düşünürseniz, otel parası bile kalmıyor demektir.

Bütün kadınlar bana âşık. Bütün erkekler beni saymakta. Bütün kadınlar yapışkan ve can sıkıcı. Erkekler beş para etmez. Liova ne kadın, ne de erkektir tabiî.

Güne-e-e-y!... ah, Güney!

Mektup yazın!

Liçiko'nun dizi nasıl?

Hepinizi yüzlerce kez öperim.

VOLODIA'nız

«İnsan»ı ve benim minik «Bulut»un düzeltilmiş yeni baskısını yayımlatmak için ona buna bel kırıp duruyorum. Sonunda başaracağım sanıyorum.[8] 4 Ocakta yazdığınız mektubu aldım.

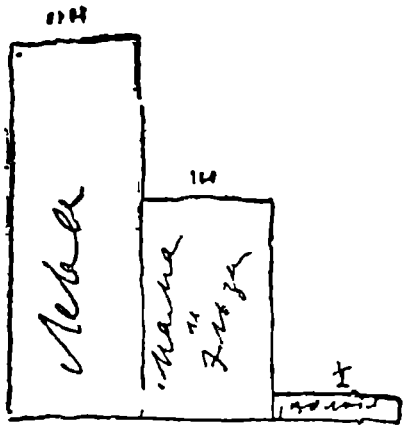
1. Daha önce sözünü ettiğimiz **Ozanlar Kahvesi.**
2. **Kayranski :** sanat haberleri veren bir gazeteci.
3. Burliuk'u Ufa'dan Moskova'ya götüren tren kara saplanmıştı.
4. **V. Goldshmit,** kendine «yaşamın fütüristi» adını takmıştı. Bedensel gücünü göstermek için, kalın tahtaları kafasında kırardı.
5. Pek kesin olmayan bir tarih. Mayakovski, Evrensel Sirk Oyuncuları Birliğinin 22 Aralıkta Salamonski sirkinde, ya da 23 Aralıkta Nikitin sirkinde düzenlediği geceye katılmış olabilir.
6. **V. İ. Henkin :** ünlü bir güldürü oyuncusu.
7. 2 Şubat.
8. **«İnsan»** ile **«Pantolonlu Bulut»**un sansürsüz ikinci baskısı, Mayakovski'nin dostlarından ödünç aldığı parayla, Şubat ayında **«Assis»**de yayımlanacaktır. Moskova'da çıkmış olmalarına rağmen, her iki kitap da Petrograd'da basılmış gibi gösterilmiştir.

4

(Moskova, Martın ilk yarısı, 1918)

Canım sevgilim Lilik,

Aşağıdaki deseni incele.
Lill'den alınan mektupların grafiği

(Liova; Annem[1] ve Elsa; Volodia)

Doğru mu değil mi?
Sonuç :
Liova'nın yüzü :

Volodia'nın yüzü

Onun için, n'olur mektup yaz, Lilionok!

Zaten yeterince dertliyim.

Canım sıkılıyor. Hastayım. Öfkemden kuduruyorum. Tek eğlencem kinemo[2] oynamak (görmeni çok isterdim, korkunç eğlenirdin). Bir film-öyküsü yazdım. Baş rol benim.

Burliuk'la Liova'ya da rol verdim.

Yanınızda olsam ne çok sevinirdim.

Mektubu bile yazamıyorum, sinirlerim müthiş bozuk.

Değişiklik olsun diye, şiirlerimin Fransızca'sını okumaya giriştim.

Seni ve Oska'yı kucaklar, özlemle öperim.

VOLODİA'n

N'olur yaz, yavrucuğum!

1. **Annem :** Lili Brik'le Elsa Triolet'nin annesi.

2. **Kinemo :** sinema. Mayakovski, Jack London'ın **«Martin Eden»** romanından **«O Para İçin Doğmamıştı»** adlı bir film-öyküsü yazmıştı; ozan İvan Nov (Yeni İvan) rolünü kendisi oynuyordu. Filmin bir bölümü, David Burliuk'un da katılmasıyla, «Ozanlar Kahvesi»nde geçiyordu. Grinkrug, filmin baş kadın kahramanının kardeşi rolündeydi. Bugüne dek filmin hiçbir kopyası bulunamamıştır.

5

(Moskova, 15 Mart 1918'den önce)

Sevgilim, korkunç ince, sevgili Lilik'im!

Bundan böyle kimse az okuduğumu söyleyemeyecek sabahtan akşama senin mektubunu okuyorum.

Bunun beni bilgili yapıp yapmayacağını bilmiyorum, ama daha şimdiden sinirlerim düzeldi.

Beni çenionok'un (minik köpeğin) olarak incelersek, açıkça söyleyeyim ki, seni kıskanmama gerek yok, kuçun içler acısı durumda: kaburgaları sayılıyor, tüyleri diken diken ve kan çanağına dönmüş gözünün önünde, akan gözyaşlarını gizlemek üzere sarkıtılmış, cascavlak bir kulak.

Doğadan anlayanlar, sevgisiz, yabancı ellere bırakılan minicik köpeklerin bu duruma düştüklerini söylüyorlar.

Evden dışarı çıkmıyorum.

Kadınlarla arama üç dört sandalye koyuyorum, üstüme doğru zararlı bir koku salmasınlar diye.

Tek kurtarıcım, basımevi. Sabahın dokuzunda damlıyorum oraya. Şu sırada «Fütüristler Günlüğü»nü[1] basıyoruz.

Cep defteri için teşekkürler.[2] Bu arada, alıp götürdüğün resim konusunda Dodia'yla anlaştım, sana armağan ediyorum onu.[3]

Defterine, bir solukta iki şiir yazdım. Uzun olanını (hoşlandığını) gazeteye göndereceğim; adı: «Yürüyüşümüz»; kısası da şöyle[4]

İLKBAHAR

Karlar tükrüğe dönüşmeye başladı bile,
Kent sırtından atmada kışı.
Yeniden ilkbahar geliyor işte,
Bir ağa çocuğu kadar salak ve geveze.

V. Mayakovski

Bu yalnızca başlangıç tabiî.

En büyük dileğim, senin yanında olmak. Beni görmeden kalkıp bir yere gidersen, kötü kızlık edersin.

Mektup yaz, detanka.

Kendine iyi bak, benim sevgili Luçik'im!

Sevgilim, tatlım, minnoşum, öperim seni.

VOLODİA'n

Bu kez başka hiç kimseyi öpmüyor, kimseye selâm göndermiyorum, bu mektup «Sana, Lilia'm» dizisinden. «İnsan»ın başına «Sana, Lilia'm» yazabildiğime ne seviniyorum bilsen!

1. **Fütüristler Gazetesi**'nin biricik sayısı, 15 Mart 1918'de, Mayakovksi, Burliuk ve Kamenski'nin yönetiminde çıkmıştır
2. Defteri Lili Brik göndermiştir.
3. Burliuk'un yaptığı izlenimci bir görünüm resmi **Ağaç ve Ot Yığını.**
4. «Yürüyüşümüz» 1917'de yazılmış, **Fütüristler Gazetesi**'nde yayımlanmıştır. **«İlkbahar»** şiiriyse Mayakovski'nin sağlığında yayımlanmamış, ilk kez 1941'de, **Znamia** (Sancak) dergisinin 4. sayısında çıkmıştır.

6

(Moskova, 1918 Martının sonları)

Sevgili ve harika Lilionok!

Tanrı aşkına hastalanma! Oska sana bakmaktan ve ciğerlerini alıp (burda mektuba ara vermek, şu ciğer lâfının nasıl yazıldığını görmek üzere gagamı senin mektuba sokmak zorunda kaldım az kalsın **ciğger** yazıyordum çünkü) **gereken yere götürmekten** kaçınırsa, ben gelir sizin eve iğne yapraklı bir orman, Oska'nın yazıhanesine de gönlüme göre bir deniz getiririm alimallah! Ateşin otuz altı altının üstüne çıktığı an, kemiklerini kırarım hınzırın!

Öte yandan, yanına gelme konusundaki düşsel fikir, kaynağını şu benim oldum olasıya düşçü beynimden alıyor. İşlerim, sinirlerim ve sağlığım böyle devam ederse, çenionok'un pek yakında nalları dikecek, bacacıklarını oynata oynata, o çocuksu ruhunu Tanrı'ya teslim edecek demektir.

Bir **mucize** olursa, aşağı yukarı iki hafta sonra yanındayım!

Filmi bitirmek üzereyim.[1] Az sonra stüdyoya gidip Freulich'in pantolonunu deneyeceğim.[2] Son sahnede çıtkırıldım bir beyim çünkü.

Şiir yazmıyorum, oysa özellikle atlar konusundaki duygularım birikti, birikti, taşmak üzere.[3]

Bu yaz, seninle bir film çevirmeyi isterdim.[4] Sırf senin için bir film-öyküsü yazardım.

Bu tasarıyı döndüğümde işlerim artık. Nedendir bilmem, içimde kabul edecekmişsin gibi bir duygu var. Has-

talanma, n'olur. Mektup yaz. Benim tatlı ve ılık güneşim, seviyorum seni. Oska'yı öperim.

Kemiklerini kırarcasına kucaklarım seni.

VOLODİA'n

D. N. — (Güzel, değil mi?) Böylesine ince kâğıda yazdığım için bağışla beni. «**Pittoresk**»den[5] aldım incelik etmeden duramıyor mübarekler.

Neyse ki, kübizmi WC. lere de sokmadılar, yoksa müthiş bir işkence olurdu!

1. «**O Para İçin Doğmamıştı**» Mart sonunda bitmiştir.
2. Oyuncu O. N. Freulich'in ölçüleri Mayakovski'ninkine denkti.
3. «**Atlar İçin Güzel Duygular**» adlı şiir, **Novaya Jizn** (Yeni Yaşam) dergisinin Moskova baskısında, 9 Haziran 1918'de çıkacaktır.
4. Mayakovski, 1918 Mayısında, Lili'yle birlikte oynadığı **Bileklerine Film Zincirı Vurulmuş Kadın**'ı yazmıştır. Bu film de bulunamamıştır.
5. **Pittoresk** : Moskova'da, Kuznetski Most'daki kahvenin adı; içini, öncü ressam G. Yakulof süslemiştir. Mayakovski, 30 Ocak (12 Şubat) 1918'deki açılışında, burda şiirler okumuştur.

7

(Moskova, Nisan 1918)

Sevgili, ama bana karşı nazik olmayan Lilik!

Neden iki satır yazmazsın bana? Üç mektup yolladım, ne bir ses, ne bir soluk.

Altı yüz kilometre bunca güçlü mü?

Yapma bunu, detanka. O güzel tenine hiç mi hiç yaraşmıyor çünkü!

Yalvarırım iki satırcık yaz bana! Her sabah aynı acıyla kalkıyorum : «Lilia nasıl acaba?»

Unutma ki, senden başka hiçbir şeye ihtiyacım yok, hiçbir şeyle ilgili değilim. Seviyorum seni.

Kurtuluşum, kinemo.[1] Olağanüstü bir çalışma içindeyim.

Gözlerim, iki salak gibi canımı yakmakta.

Gelecek Pazartesi bıçağın altında olacağım. Burnumu ve boğazımı keslp biçecekler.

Beni gördüğünde (görürsen!) tertemiz, yepyeni bir adam olacağım. Ambardan çıkarılmış bir lokomotif gibi.

Sinema sanatçıları, benim görülmemiş bir adam olduğumu söylüyorlar. Tatlı sözler, ün ve parayla tavlıyorlar beni.

Yine yazmazsan, senin için öldüğüm ortaya çıkacak, o zaman hemen gidip kendime bir mezar, bir yığın da kurt arayacağım. Yaz artık, n'olur!

Öperim.

VOLODİA'n

Ossia'yı da öperim!

1. Mayakovski'nin **«O Para İçin Doğmamıştı»**yı tamamladıktan sonra çevirdiği **«Genç Kız ve Serseri»** olsa gerek.

8

(Petrograd, Ekim 1918)

Ey sevgili, haydut Lilionoçek!
(haydut lâfı Ossia'dan.
geç geldiğin için).

Oska Meclis toplantısına gidiyor, bense tiyatroya.[1] **Mutlaka gel.** Prova, saat 9'da başlıyor galiba. Tiyatroda işler tam anlamıyla bombok, enayilerin bir teki bile yaşamıyor.

İkimiz de kucaklarız seni.

Senin

D. N. — Oska'yla ben bayrama hiç bozulmadan gireceğiz : tuzlu et yiye yiye, salamuraya döndük.

V. M.

1. Bu kısa mektup, **Müzikal Dram Tiyatrosu**'nda **«Dinsel Güldürü»**nün son provalarının yapıldığı tarihlerde yazılmış. Oyunun galası 7 Kasım 1918'de olacaktır.

1919 Martının başlarında, Mayakovski ile Brik'ler Moskova'ya taşınmışlardı. Mayakovski bu mektubu Petrograd gezilerinden biri sırasında yazmış.

9

(Petrograd, Nisan [?] 1919)

Canım Lillonok!

Ölesiye sıkılıyorum. En geç Pazar günü yola çıkabilmek için bütün gücümü harcıyorum. Burda bilet bulabilmek mesele.

Seni seviyor, özlemle kucaklıyorum.

Kuçular gibi sağa sola koşuşan
ÇENOK'un

10

(Moskova, 1921 yazı)

Sevgili Lilik

Saat ikide ve üçte telefon ettim, sonra eve uğradım, ama ne yazık ki, seni görmek olanaksız! biraz daha beklemek gerekiyor. Saat 4,30'da resim çizmek zorundayım.[1] Öğle yemeğine gidiyorum. Adelheim'den[2] telefonla arayacağım. Öperim.

ÇEN

Liovik'e, gelir gelmez mutlaka beni aramasını söyle. Yarından sonra, her gün, işe başlamadan bana telefon etmesini rica ediyorum.[3]

VOL

1. «Rosta Penceleri»ne yapıştırılacak afişler söz konusu.
2. Mayakovski'nin yemek yediği bir ev lokantası.
3. Mayakovski bunu, «Rosta Pencereleri» işi için istiyordu herhalde. Grinkrug da afişlerin yapımında çalışıyordu çünkü.

11

(Moskova, 1921 Ağustosu)

Liçika, biletleri almaya gidiyorum, kitaplar için de Basın Merkezi'ne uğrayacağım; ne olur ne olmaz diye (yargıcılar kuruluna[1] gidebilmek için), bir kerenka[2] bırakıyorum sana. 12 ile 1 arası telefon edeceğim, bilet işinin n'olacağını bilmiyorum.

Öperim.

Patilerinin ucuna dek senin olan.
ÇENOK

1. Yazarlardan meydana gelmiş bir Yargıcılar Kurulu Mayakovski'nin **«Dinsel Güldürü»** adlı oyunu için yazarlık hakkı olarak ne alacağını incelemekteydi.

2. O sıralarda hâlâ yürürlükte olan ve üstünde Kerenski'nin resmi bulunan kâğıt para.

RİGA YOLCULUĞU
1921-1922

1921, Yeni İktisadî Politika'nın yürürlüğe konduğu, görülmemiş özverilerle elde edilen bir yengiden sonra yumuşamanın başladığı yıldır. Savaş yıllarında uygulanan sert komünizm yumuşamış, kansız kalan iktisadî yaşamı canlandırmak üzere küçük çaplı ticarete izin verilmiştir. Yabancı ülkelere ilk geziler başlamış, yazarlar kitaplarının basıldığını görme umudu içindeler. Özel basımevleri yeniden boy göstermekte, yasaların izniyle kitapların dışarda bastırılıp yurda sokulabilmesi olanağı belirmiş. Bütün bunlar bir sürü girişimi, uğraşıp didinmeyi, karışık işlemi gerektirmekte. Buna rağmen, herkesin aklı fikri, yıllar süren bir suskunluk döneminden sonra; yapıtının basıldığını görmekte.

Lili Brik, Londra'daki Sovyet Ticarî Temsilciliği'nde çalışan annesine gitmek ister. Rusya'dan ayrılmış bulunan Litvanya'nın başkenti Riga üzerinden yola çıkar; Litvanya'da oldukça tutucu bir yönetim kurulmuş ve ülke iç savaştan zarar görmemiştir. Ve Litvanya, büyük devletlerin tanımadığı Rusya ile Avrupa arasında köprülük etmektedir. İngiliz vizesi ancak ordan alınıyor. Lili Brik tam üç ay bekleyecek, ama vize alamayacaktır.

Riga'da bulunuşundan yararlanıp bir yayıncıyla görüşür. Mayakovski, edebiyatın meslekî, teknik yanlarına duyduğu büyük tutkuyla, görüşmeleri yakından izler. Ama bu tasarılar da suya düşer.

Riga yolculuğu, beş yıllık hemen hemen kesintisiz beraberliğin, birlikte çekilen sıkıntıların, elde edilen başarıların ardından gelen ilk büyük ayrılıktır. Lili'nin yokluğu, Mayakovski'nin tutkusunun derecesini anlamasına izin verecektir. Uzaklaşmak sevgiyi en aşırı sınırına götürdüğü gibi, aynı zamanda arıtıp düşünselleştirmektedir. Yüzyüzeliğin yarattığı tatsız sürtüşmeler yoktur artık. Sevgi, yalnız mutlu yüzüyle vardır. Mayakovski'nin yapıtında ve yaşamında her an karşımıza çıkan coşkunluk ve sabırsızlık, bu dönemin mektuplarında, Mayakovski şiirselliğinin ayrılmaz öğeleri olan o acılı anlardan uzaktır. Bu ayrılık, Mayakovski'nin yaşamındaki biricik mutlu, dinginliğe en yakın dönemdir.

Mayakovski, dönüşünde kendisine adayacağı «Seviyorum» adlı şiiri, Lili Brik Riga'dayken yazmıştır. Bu şiir, yapıtlarının en sevinçlisi,

sevme mutluluğuyla dolup taşanıdır; o, bu şlirde, kendisinden en rahat ve geniş biçimde söz edecek, hattâ, tatlı bir gülümsemeyle, okul anılarına bile değinecektir. Şiirde kendinden «tutku adamı» diye, sütünün bolluğundan bunalan sütanne gibi, duygularının yoğunluğu altında ezilen bir «aşk ve nefret» yumağı diye söz eder.

Bu dönemdeki mektuplar da, tıpkı bu mutlu, coşkun, heyecanlı şiirin havasındadırlar. Öpücükler bol keseden dağıtılmaktadır. Mektuplarla şiir, aynı yücelişin, birbirine paralel ve tamamlayıcı dışavuruşlarıdır.

C. F.

12

(Moskova, 17 Ekim 1921)[1]

Sevgili ve tatlı Pisi'm benim!

Mektup ve armağanlar için teşekkürler. Bana böyle şeyler göndermeye devam edersen, dımdızlak kalırsın. Onun için, bundan sonra armağan göndermek yasak.

Yaşamım tekdüze ve sıkıcı. Perşembe günü Liova'ya, cuma günüyse Menşoy'u[2] dinlemeye gittim (iyiydi), cumartesi pazarsa evdeydim, çünkü Vinokur,[3] Levidof,[4] Kriçevski[5] ve Menşoy bizdeydiler. Pazar günü, hepsi yemeği bizde yedi.

Moskova'dan hoşlanmana sevindim.[6]

Mektup yaz.

Korkunç bir özlemle öperim seni.
ÇEN'in

17/X.

1. 12'den 36'ya dek olan mektuplar Lili Brik'in Riga'daki adresine yazılmıştır.

2. **Menşoy, A.**: gazetecidir, o gün bir konferans vermiş ya da bir rapor okumuştur. 1919-1920 yıllarında ROSTA'da çalışmış, Mayakovski kendisini orda tanımıştır. 1921'de, Dışişleri Komiserliği'ne geçmiştir.

3. **Vinokur,** Grigori Ossipoviç (1896-1947) ; Mayakovski'nin yönettiği **Lef** dergisi yazarlarından, dilbilimci ve eleştirmen; o zamanlar, Riga'daki **Basın** Temsilciliği'nin tam yetkili yöneticisiydi.

4. **Levidof,** Mikhail Yulyeviş (1891-1942) : **Lef** yazarlarından, gazeteci, eleştirmen, Londra'daki Ticaret Temsilciliği Basın Bürosu'nda memur.

5. **Krıçevski,** M. I. : Riga'daki Basın Temsilciliği'nde çalışan bir gazeteci.

6. **Lili Brik,** Riga'dan yazdığı mektupta, bu kenti Moskova'ya benzetmiştir.

13

(Moskova, 20 Ekim 1921)

Sevgili, sevgili, sevgili Lissik.

Sen gideli korkunç zaman geçti, korkunç derecede az yazıyorsun ve ben sensiz korkunç sıkılıyorum. Yeni hiçbir şey yok, hattâ şöyle ufacık bir haber bile. Pazardan sonra, üç gün yatakta süründüm, pis bir grlp yüzünden. Dün ve bugün ateşim, 36,6; yakında yeniden işe koyulacağım. Yataktan çıkmamak pek hoştu doğrusu Ossia bir dediğimi iki etmiyor, Liova sık sık geliyor. benim için kaygılanıyor, kızkardeşlerim bulut gibi tepeme üşüşüyor, sonra dağılıyorlardı, bense bıyığıma doğru solumaktan (gerçi bu arada bıyığa bir de sakal eklendi ya, neyse!) ve Çepkina-Kupernik'i[1] okumaktan başka bir şey yapmıyordum.

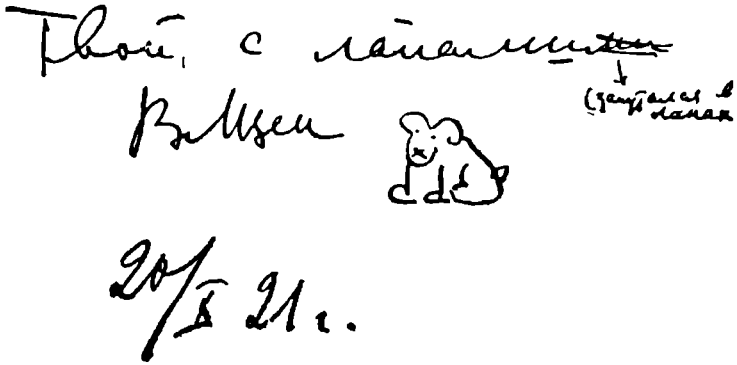
En ilginç olay, 6 Kasımda Hayvanat Bahçesinde açılacak köpek ve encik sergisi. Kalmacasına yerleşeceğim oraya. Oska, daha şimdiden küçük bir seter'den[2] söz ediyor. İyi ama, ben o minicik şeyleri nasıl gider de sensiz görürüm?!

Sevgilim, sevimli mektubunu bugün alacağımı umuyorum.

Rica ederim Çen'inizi unutmayın. Mektup yaz!

Patilerinin ucuna dek senin olan

V. ÇEN

1. **Çepkina-Kupernik,** T. L. (1874-1952) yüzyıl başlarının ünlü kadın yazarı.
2. **Seter :** uzun ve dalgalı tüylü av köpeği.

14

(Moskova, 24 Ekim 1921)

Benim sevgili, tapılası sevgilim Lilik!

Cumartesi mektup bekliyordum, bugün pazartesi daha hiçbir şey yok. Gözünü seveyim yaz ve mektuplarını diplomatik kanalla, benim adıma Gai'ye yolla.[1] Öylesine olaysız, öylesine ayrıntısız yaşıyorum ki, düşündükçe midem bulanıyor. Armağan çocuğuyla[2] ilişkilerim tam tıkırındayken öyle bir bozuldu ki, yazmaya elim varmıyor. Bilinçle ve durmadan resim yapıyorum.[3] Dün, Basın Merkezi'nde, Foregger'i[4] seyrettim, gerek Liova, gerek bizim yabancılar[5] övmüşlerdi oyunu. Lunaçarski ile Flaks'lar[6] da ordaydılar. Tıraşçı ve sersemce bir oyun. Basın Merkezi'nden çıkınca, Gai, Levidof, Vinokur, Kriç(evski), Guerban[7] ve ben «Koltuk»a[8] gittik. Duramadım ve beş dakika sonra, haince sıvıştım. Böyle işte bağımsızlık içindeki gösteriler!

Her gün sensiz çok, ama çok sıkılıyorum. Yazmaya başladım. Giriş bölümünü şöyle böyle yürütüyorum.[9] Vinokur bugün, Kriç(evski) de perşembe hareket ediyor sanırım. «Görgü tanığı olarak izlenimlerini» anlatırlar sana. İnşallah, bütün «tanıklar gibi yalan söylemezler».

Çok acele mektup yaz bana ve Ingiltere'ye gidemiyorsan hemen gel. Vazgeç hepsinden! Cumartesi günü külrenkli bir Kissa (kedi) geldi ve her yanımızı tırmaladı.

Tepeden tırnağa ve tırnaktan tepeye.

senin olan ÇEN

32 m(ilyon) kere öperim seni.

1. **Gal** (A. Menşoy).
2. Mayakovski, Paris Konservatuvarını birincilikle bitiren M. B. Benedlktof'a bu adı takmıştı; birlikte kâğıt oynarlardı.
3. «Rosta Pencereleri» için yaptığı afişler.
4. **Foregger**, N. M. gülünç oyunlar sahneye koyan bir öncü yönetmen.
5. **Bizim yabancılar** dediği, yabancı ülkelerden yeni dönmüş bulunan Vinokur, Kriçevski ve Levidof'du.
6. **Flaks'lar** : Lunaçarski'nin yazmanı A. K. Flakserman ile karısı.
7. **Guerman**, Em. ozan.
8. **Koltuk** : «Pegasus'un Koltuğu» adlı ozanlar kahvesi; Tverskaya sokağındaki bu kahveyi düşçüler kurmuştu.
9. Yarım kalmış **«IV. Enternasyonal»** adlı destan şiirin girişi; aynı şiir, sonradan **«V. Enternasyonal»** adıyla yeniden ele alınacaktır.

15

(Moskova, 26 Ekim 1921)

Benim sevgili, tatlı,
canım, bir tanecik Lissik'im!

Vinokur'un oraya gelişinden yararlanıp sahici bir mektup yazıyorum sana. Sensiz sıkılıyor, ağlayıp sızlıyorum — hem de nasıl! — nereye gideceğimi bilemiyor (hele bugün!), her saniye seni düşünüyorum. Hiçbir yere gidemiyor, dolap beygiri gibi olduğum yerde dönüyor, boş kalan giysi dolabına bakıyorum, sensiz yaşamdan daha sıkıcı bir şey olamaz. Tanrı aşkına unutma beni, bütün ötekileri sevdiğimden **bir milyon kere fazla seviyorum seni.** Senden başka kimseyi görmek, kimseyle konuşmak istemiyorum. Ömrümün en sevinçli günü, senin geldiğin gün olacak. Sev beni, detanka. Kendine göz kulak ol, detik, dinlen, bir şeye ihtiyacın varsa yaz. Öper, öper, öper, öper, öper, öper, öper, öper, öper, öper, öper, öper, öper, öperim seni.

26 X — 21.

Senin

Senden haber getiren mektuplar yazmazsan, aklımı kaçıracağım.

Sakın unutma beni. Ve sev.

10

(Moskova, 30 Ekim 1921)

Benim sevgili Liliatik'im!

Şu son günlerde aklım fikrim sendeydi. Nicedir tek bir mektup yok. Pazartesi postasından bir tane çıkar diye bekliyordum. Ama çıkmadı. Derken, bugün Gai, bir paketten söz ettiğin, hiçbir şey gönderemeyeceğini bildirdiğin mektubu getiriyor. Tarihsiz bir mektup. Dolayısıyla hiçbir şey anlamıyorum. Gel seninle bir anlaşmaya varalım her şeyden önce, mektuplarına tarih at.

Ayrıca, hiç hoşnut değilim senden öylesine az şey yazıyorsun ki! Ne yapıyorsun? Nerdesin, nereye gidiyorsun? Biraz daha ayrıntılı yaz n'olur, Kotik.

Son mektubumu alıp almadığını, Vinokur'un sana bizlerden ve buralardan söz edip etmediğini bildir.

Gryebin[1] konusunda yarın bilgi edineceğim.

Yaşamım tam anlamıyla tekdüze. Bugün pazar, saat akşamın sekizi, bütün günümü afiş çizmekle geçirdim, az sonra Lunaçarsk(i)'nin[2] konferansına gideceğim. Hepsi bu.

N'olur mektup yaz, detionok.

Öper, öper, öperim seni. **Ve dönüşünü bekliyorum.**

Bütünüyle senin olan

1. **Gryebin,** Z. İ. : o çağın en büyük yayıncılarından biri. Lili Brik Mayakovski'ye şöyle bir mektup yazmıştı «Gryebin'in yola çıkıp çıkmadığını, çıktıysa Riga'ya uğrayıp uğramayacağını öğren. **Flüt'**ü burda bastırmak istiyorum. Beş bin kitaplık bir izin belgesi gönder bana.»

2. A. V. Lunaçarski, 30 Ekim günü, Politeknik Müzesi büyük salonunda «Kentsoylu dünya görüşü ve Kahramanlık» konulu bir konferans vermiştir.

17

(Moskova, 2 Kasım 1921)

Benim canım sevgilim Liçik!

Yine kederler içindeyim, senden iki satırlık bir mektup bile yok. Bugün Menşoy'a uğrayacağım, bakalım belki vardır! Nasıl olduğunu görebilmek için, haber vermeden yanına gelebilme arzusuyla yanıp tutuşuyorum. Ama, ne yazık ki gelemem. Kendi kendime, beni unutmadığını, yalnızca mektuplarının geciktiğini söyleyerek avunuyorum. N'olur yaz bana, Lilionok.

Vladivostok'dan heykelci Yukof geldi. Çuyak'ın (çoğu eski) bir sürü yazısını getirdi, bu arada, bir de Çuyak'ın Sosnovski üstüne bir yazısının bulunduğu «D(alne)-V(ostoçni) Telgraf» gazetesi var.[1] Çuyak, kendisine gönderdiğim yazıların telif haklarını yolladı.[2] Yukof bugün akşam yemeğine bizde.

Minicik bir haber de benden var galiba. Dün, Rita'mn[3] (Karkof'daki Gubpolitprosvet[4] bürosunda çalışan Rita) sözünü ettiği adam geldi, üç gece için Karkof'a götürmek istiyor beni. Koşullar iyi. Bugün fikrini değiştirmezse (akşama yemeğe o da geliyor), gelecek hafta, perşembe ya da cuma (daha önce senden mektup alırsam tabiî), 8-10 günlüğüne Karkof'a gidiyorum. Dinlenir, biraz da şiir yazarım. Bu ara son derece güç bir yığın işim var.

Mektup yaz, Solnişko (minik güneşim benim).

Seviyorum seni.

Yolunu gözlüyor, öpüyor,
öpüyorum.

Senin

2/XI/-21.

Gryebin konusunda daha hiç bilgi edinemedim! Evinde kimseciklер yok.

Gidersem, her istasyondan yazacağım elbet, sen de yaz. Mektuplarının elime geçmesini sağlayacağım.

Öper, öper, öper, öperim seni.

1. **Çuyak,** Nikolay Fedoroviç Nassimoviç: **Tvorçestvo** (Yaratış) dergisiyle **Dalnevostoçni Telgraf** (Uzak-Doğu Postası) gazetelerinin sorumlu yönetmeni. Sözü geçen derleme **Sanat Diyalektiğine Katkı** (Çita, 1921) adını taşımaktadır. **Uzak-Doğu Postası**'nın 9 Ekim 1921 günkü 56. sayısında çıkan **«Katran, Araba Kapıları ve Daha Başka Şeyler Üstüne»** yazısı, Sosnovski'nin **Pravda**'daki (Eylül 1921) **«Bitsin Artık Bu Mayakovski'cilik»**ine karşılıktır.

2. Mayakovski, 1920-1921 arası, **Tvorçestvo** dergisine birtakım yeni şiirler yollamıştı **«150 000 000»** şiiri, **«Dinsel Güldürü»**nün gözden geçirilmiş kopyası, **«Heine'nin Ardından»** adlı şiir, **«Bir Genç Kıza Karşı Takınılacak Tavır»** vb. bunlar arasındaydı.

3. **Rita,** R. İ. Ralt: **«Dinsel Güldürü»**yü Almancaya çeviren kadın.

4 **Gubpolitprosvet:** Siyasal Eğitim Bürosunun taşra şubesi.

18

(Moskova, 6 Kasım 1921)

Sevgili Lissiok'um, canım sevgilim!

Dün iki mektubunu birden aldım. Biri kötü (hani şu üç kopya yazıp gönderdiğin mektup, ne talih! üçünü de aldım), öbürü, hani şu içinde Oska'nın bana üzüm getirip getirmediğini sorduğun mektupsa öyle tatlı, öyle yumuşak ki. İki mektupta da, neden yazmadığımı soruyorsun. Iyi ama, benim alık minnoşum, nasıl oluyor da tek bir mektubuna bile karşılık vermeden durabileceğimi düşünebiliyorsun? Hiç aksatmadan, **her diplomatik postayla**, ayrıca giden varsa onunla, bir mektup atıyorum sana. Sense, her postayla mektup gönderdiğini yazıyorsun ve ben mektupsuz yaşıyorum. Özellikle, Vinokur'la yolladığım mektubun karşılığını bekliyorum. Neden mektuplarına tarih atmazsın (senden bunu istediğim mektubu aldın mı?), böylece, hiç değilse kaçının ele geçtiğini anlardık. Şu ana dek, ne senden, ne de annemden[1] ikinci bir paket aldık Liliok'cuğum! Gai, Dışişleri Komiserliği'ndeki işinden ayrılacak galiba, onun için sevgili pisik, mümkünse mektuplarını iki kopya yaz: hem Gai kanalıyla (o yokken bile elime geçeceğini sanıyorum, şimdilik kendisi iletiyor), hem de Liova kanalıyla gönder.[2]

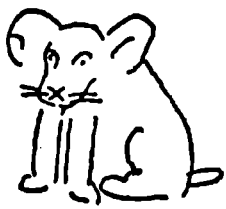
Bütün gün tek bir şey düşünüyorum az sonra, az sonra senden mektup alır mıyım acaba? — mektuplarımın böylesine «mektup kokması» da bundan. (Bunu sana gönderebilecek miyim bilmem, yarın [pazartesi]. Devrim'in yıldö-

nümü, posta[ne] belki de kapalı olur).

Yeni bir şey yok. Uslu uslu yaşıyor, seni seviyor ve bekliyorum. Çoğunlukla, Oska'yla oturdum, son birkaç günü de kendi evimde geçirdim **Muka**[3] geldi, Liova'yı kışalamadan ona bir oda bulmak gerekti. Muka gider gitmez yine Ossia'nın yanına taşındım.

Canım kotionok'um benim, kucaklar, öper, öper, öperim seni.

Tepeden tıynağa[1] senin olan ÇEN

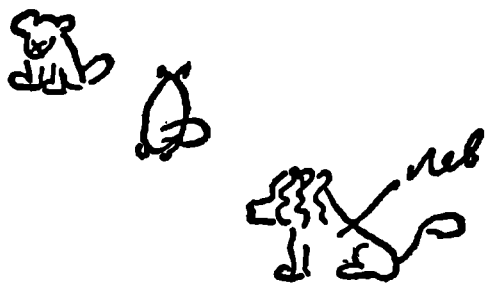
1. Lili Brik'in Londra'daki annesinden.
2. Posta kötü çalıştığından, mektuplar, birkaç adrese birden yollanıyordu.
3. **Muka** (Sinek) Mayakovski'nin hanım dostlarından biri.
4. Mayakovski, arasıra, böyle çocuk ağzıyla konuşup tırnak yerine tıynak derdi.

19

(Moskova, 12 Kasım 1921)

Sevgili Kotionok.

Bizden sana en iyi dilekler.[1] Kucaklar, yüzlerce, binlerce kez öperiz seni.

Bunları ben çizdim. ÇEN

Ve seni herkesten çok ben öpüyorum.

1. Lili Brik'in doğumgünü.

20

(Moskova, 12 Kasım 1921)

Sevgili Lilek! Lilek sevgilim! Harika Lilek!

Tatlı mektuplarını aldım en sonunda ve bir anda kuş gibi hafifledim (son günlerde öyle kederliydim ki, herkes neyin var diye soruyordu. Kahvelerde sürtüyor, dostlara gidiyor, ama sonunda daha da kederli dönüyordum eve. Şimdi artık rahatladım.) En büyük kaygım, kendinden hiç söz etmeyişindi. **Kendinden söz açmayışının bir nedeni olduğuna** karar vermiştim.

Doğumgününü harika bir biçimde geçirdim. Bütün gün Kissa'mı düşündüm. Bütün o kahvelere paydos dedim, mutlu gününü tam bir yalnızlık içinde Nad(ejda) Robert (ovna)'da[1] kutladım. Daha sonra çıkıp caddelerde sürttüm, Tverskoy Caddesine, nedendir bilmem, bir teleskop yerleştirmişler, uzun süre canavar gibi bir ay seyrettim. Riga'ya çevirin şunu dedim : olanaksız, dediler.

Karkof gezisi ileri bir tarihe bırakıldı.

Yazdığım şiir kötü gidiyor — çok güç.[2]

Öper, öper, öper, öper, öper, öper, öper, öperim seni.

Mektup yaz, mektup yaz, mektup yaz.

Bütünüyle senin olan

12/X/21.[3]

1. Adelheim'ın işlettiği, Mayakovski'nin çoğunlukla yemeklerini yediği lokanta.
2. Yine «**IV. Enternasyonal**»in giriş bölümünden söz ediyor.
3. Mektubun tarihini yanlış atmış.

21

(Moskova, 16 Kasım 1921)

Canım sevgilim Liliatik!

Midilli atından, şekerden ve kakaodan söz eden mektubunu aldık. Ben de sirke gittim ve minik atları sevdim.

Karkof'a ancak 29 Kasımda gideceğim. Vilad(imir) Aleks(androviç)[1] geldi, kendisinde yiyip içip yatacağıma yemin ettirdi. Söz verdim, ama kaytarmaya çalışacağım. Şiir korkunç yavaş gidiyor, günde bir dize! Hevesimi Karkof'a saklıyorum, orda yazacağım. Benim evde kalıyorum,[2] sıcacık çünkü, ama (ne dişi, ne erkek) tek bir varlık adım atmadı eşiğimden içeri.

Oska'yla, elden geldiğince, birlikte geziyor ve yalnız senden söz ediyoruz (konu yeryüzünün **biricik varlığı** — Kissa). Ve genel olarak, son derece iyi geçiniyoruz. Ben resim çiziyorum, o da bana Çekof okuyor. Mektup yaz.

186 kere öperim seni.

Yolunu gözlüyorum.

Sadık

16/XI.

1. Mayakovski'nin bir dostu.
2. Lili Brik gittikten sonra, Mayakovski, bir süre Brik'lerin Vodopiani Sokağındaki evinde oturmuştu. Sonra, Lublanski Pasajındaki odasına dönmüştür.

22

(Moskova, 22 Kasım 1921)

Sevgili Lilek, Lilek sevgilim, canımın içi Lilek («aynı lâfları tekrarlamamdan» bıkmadın mı?).

Sensiz çok sıkılıyor, seni çok seviyor, dört gözle yolunu **gözlüyorum.**

Mektuplarını almaya başladık. Son mektubun (Çenik'e, Oska'ya ve Anuşka'ya[1] yazdığın) öyle tatlı ki, benimkini hep yanımda gezdiriyorum.

Dün, Riga'dan dönen Bassias telefon etti.[2] Uğrayıp kitaplarla paketi almamı istedi. Yıldırım hızıyla, tam üç kez gittim evine, üçünde de yoktu. Az önce yine ordaydım. Bugün, daha önce gönderdiğin paketi de alacağım galiba Riga'dan geleli epey oldu, ama postadan çekecek vakti bulamadık **daha.**

Yaşamım hep aynı. Glavpolitprosvet[3] için dört perdelik bir aguitka[4] yazdım!

Foregger[5] koyacak sahneye.

Senin için yazdığım şiiri, sen gelene dek bitiremeyeceğim diye ödüm kopuyor.[6] İnsanüstü bir çabayla çalışıyorum.

Şimdi artık seni sevmiyor, tapıyorum sana.

Bir ara (senden mektup gelmediği zaman), benden ayrılmak üzere gittiğini sandım. Ama son mektupların beni kendimden geçirdi. Şimdi artık en yüce duygularla bağlıyım sana. Mektup yaz. 1 000 000 kere öperim seni.

Seni seviyor, yolunu gözlüyorum,

senin

22/X/21.[1]

Kitapları getirme izni konusunda, herhalde Gossizdat'la[8] konuşmak gerekir, ben istesem reddederler. Sablin[9] gitti konuşmaya.

1. **Anuşka :** A. F. Gubanova, 1920'den beri Mayakovski'yle Brik'lerin işini gören kadın. Mayakovski **«Şu Beylik Konu Üstüne»** adlı şiirinde ondan söz etmektedir.

2. **Bassias :** bir diplomatik haberci.

3. **Aguika :** şiir diliyle yazılmış bir oyun **«Dünün Kahramanca Başarısı»** (Köylülerden yürüttüğümüz tohumluklarla ne yaptık. Oyun biçiminde tutanak.)

4. **Glavpolitprosvet :** Siyasal Eğitim Müdürlüğü.

5. **Teatralnaya Moskva** (Moskova'da Tiyatro) dergisinin 29 Kasım 4 Aralık 1921 tarihli sayısının 8. sayfasında çıkan bir haber : «Foregger topluluğu Riazan'da bir dizi gösteriye çağrılmıştır. Topluluk burda Mayakovski'nin siyasal konulu yeni oyununu oynamak niyetindedir.»

6. Mayakovski, dönüşünde Lili Brik'e sunmak üzere, **«Seviyorum»** şiirini bu sıralarda yazmaya başlamış, Şubatın ilk yarısında tamamlamıştır. Mayakovski'nin Lili'ye verdiği elyazısı kopyada şöyle bir adama yazısı vardı «Sevgili Kissa'lara, sevda sözleri ve mektuplar yerine.»

7. Tarihte yine ay yanlışlığı var.

8. **Gossizdat :** Devlet Yayınları.

9. Mayakovski burda, Lili Brik'in Riga'da bastırmaya çalıştığı **«Omurgalı Flüt»**ü yurda sokabilme izninden söz ediyor. Ödenmeyen yazarlık haklarından ötürü açılan bir dâvadan sonra, Mayakovski'nin Devlet Yayınları'yla arası açıktı. Dostlarından, tümen komutanı I. Sablin kendisine yardım etmek ister. Elindeki olanakları, görüşmelerden çıkan sonucu bilmiyoruz. Ancak şiir Riga'da yayımlanamamıştır

23

(Moskova, 23 Kasım 1921)

Sevgili, göz kamaştırıcı
sevgilim Lissioniç!

Yayınla ilgili mektubunu aldım.[1]

Kabul. Seve seve ilgilenirim bu işle. Hemen bugün Narkomvneçorg'a[2] ve Narkomindel'e[3] gideceğim, ayrıca el kitaplarını da konuşacağım. Gelecek mektubumda, ayrıntı ve olanaklar konusunda bilgi veririm. Sen şimdi şu noktaları aydınlat

1) Yatırım konusunda (yazarlık hakkı, düzen işi, vb.) Moskova'da kiminle görüşmeli, görüşülecek kişi Moskova'da değilse, kiminle, nerde, nasıl görüşmeli?

2) El kitapları dediğin nedir? (şiir[sel] dil kuramıyla ilgili kitaplar da el kitabı sayılabilir!)

Yayın konusunda diyeceklerim şimdilik bu kadar.

Yavrus, mektupların doyulmaz bir tat veriyor bana. Öyle güzel yazıyorsun ki, hep yeleğimde taşıyorum onları. Senden gelen her mektup bayram benim için, mektup aldığım gün başım havada geziyor, duruşumla çevremdekilere bana bakın ey ahali, Kissa bize mektup yazdı, diyorum sanki.

Seviyorum seni. Yolunu gözlüyorum. Kucaklayıp öpüyor, öpüyorum; mektup yaz.

Bütünüyle senin olan

ÇEN'in

1. 17 Kasımda, Lili Brik, Mayakovski'ye şu mektubu göndermişti «... **Büyük bir basımevinin sahibiyle konuştum**, şiiri yayımlamayı kabul etti, hattâ bütün kitaplarımızı basmak istiyor. Monografiler, derlemeler, ciltli, resimli kitaplar, aylık ya da haftalık dergiler bastırabiliriz. Hattâ, bu arada, birkaç el kitabı çıkarmak da iyi olur sanırım...

«İşe başlamak üzere şunlar gerekli :

«1 — Dış Ticaret Bakanlığı'nın ulaştırma bölümüne gidip, parası ödenmek üzere (parayı Riga'da veririz), Riga'dan Moskova'ya kitap getirme iznînin nasıl alınacağını öğren.

«2 — Şiirleri, hemen baskıya girecek biçimde, büyük bir titizlikle kitap haline getir.

«3 — Şiirleri ve öbür yazıları, **Narkomindel**'in basın bürosunda çalışıp **Novy Put**'da yazarlık yapan Granik aracılığıyla gönder... (Sovyet eğilimli **Novy Put** (Yeni Yol) gazetesi, 1921'de, Riga'da, Rusça yayımlanıyordu.)

«Mayakovski, Klebnikof, Pasternak vb. nin yapıtlarını, olabilirse, bütünüyle yayımlamalı. **Halk Sanatı**'nda çıkmış makalelerden bir derleme, başına önsöz eklenmiş **Rus Afişi** de iyi olur. Sözün kısası, fiyatı ne olursa olsun, bunlardan birini çıkarmalı. Rica ederim, Volodik, çok ciddî ele al bu konuyu. Böylece hem dinlenir, hem de şiir yazarsın.»

2. **Narkomvneçorg** : Dış Ticaret Komiserliği.

3. **Narkomindel** : Dışişleri Komiserliği

24[1]

(Moskova, 28 Kasım 1921)

İş mektubu.

Canım sevgilim Lilionok.

Yayın konusundaki raporum şöyle.

1) Dışişleri Komiserliği'ne gittim. Dışardan getirilen mallara bakan Vassilyef adındaki arkadaş tanış çıktı; elinden geleni yapacak, ama izin, aynı zamanda, Narkompross'a[2] da (Devlet Yayınları'na) bağlı.

2) Lunaçarski'ye gittim, benim yanımda Gossizdat'la (Meşçeryakof'la[3]) konuştu Gossizdat yönünden hiçbir engel yok. Lunaçarski yayın listesini onayladı ve Dışişleri Komiserliği'nden kitapların yurda sokulabilmesi için izin istedi.

3) Ilerde şöyle davranacağım basılacak her kitap için bir de yurda sokuş belgesi göndereceğim.

4) Yayını (öncelikle)[4] kararlaştırılan kitaplar şunlar

1 — **M.A.F. Sanat dergisi**, resim(li).
Yazı kurulu V. Mayakovski, O. Brik.
Yardımcı(lar) Asseef, Arvatof, Kuşner, Pasternak, Çuyak, vb...

2 — **Mayakovski.** Seçme Şiirler

3 — **B. Pasternak.** Lirik Şiirler.

4 — **Rus Afişleri Albümü.**

5 — **Şiir Sanatı** (Şiir dili kuramıyla ilgili yazılardan bir derleme.)

6 — **Klebnikof.** Evren.

7 — **Üretimde Sanat.** Derleme.

8 — **Yeni Edebiyat Antolojisi.**

Lunaçarski'nin yazısı

«Yayın fikrini onaylıyorum. Kitaplar, ilgili hükümlere uyularak, yurda sokulsun.

LUNAÇARSKİ».

5) El kitapları konusunda Krupskaya[5] ile konuşmak gerekiyor; bu da güç bir iş, ama yayın başladıktan sonra, onun da çaresine bakarım.

6) Kitapları göndermeden önce, (senin de yazdığın gibi) tam baskıya girecek duruma getirmek gerek.

7) Bunun içinse, ilkin para konusunu aydınlığa kavuşturmalı (gerek dernek, gerekse benim için).

8) Granik'le ancak yarın görüşeceğim.

9) Bu durumda, (geri kalan harcamaları da karşılamak üzere) ayda, hiç değilse 20 mil(yon) kazanmalıyım (yabancı parasıyla bir hiç bu).

10) Gerek dernek için (yazı makinası, kâğıt, vb.), gerek avans için, (yine tahminime göre) en az 50 mil(yon) gerekli.

11) Bu noktalar aydınlanır aydınlanmaz kitapları yollarım.

İşler konusunda şimdilik bunlar.

Sevgilim, öperim seni.

Bütünüyle senin olan,

MAYAK ÇEN'in[6]

28/XI/21.

1. Bu mektup ve bundan sonraki iki mektup, «Dışişleri Halk Temsilciliği Komiser Yardımcılığı Yazmanlığı» başlıklı kâğıda yazılmıştır; belki de, diplomatik postanın hareketinden hemen önce, Komiserlik'de

kaleme alınmıştır. Mayakovski mektubun bir kopyasını da postayla göndermiştir. Her üç mektubu da Riga'ya gazeteci Mikail E. Koltsof götürmüştür.

2. **Narkompross** : Halk Eğitimi Komiserliği.

3. **N. L. Meşçeryakof** : o tarihte, Devlet Yayınları Kurulu'nun başkanı.

4. Mektubun ikinci kopyasına, aşağıdaki andıçın (muhtıranın) makinayla yazılmış bir örneği eklenmişti

Halk Eğitimi Bakanlığında Halk Temsilcisi
A. V. Lunaçarski'ye
V. V. Mayakovski — O. M. Brik.

ANDIÇ

M.A.F. («Moskovalı Fütüristler Derneği», ilerde de «Evrensel Yayın Derneği» adını alacak olan) bir sol yayınevi kuruyoruz.

Bu yayınevinin amacı, gelecekteki komünist sanatını tanıtmak, bu alanda yapılanları göstermek üzere bir dergi, derlemeler, monografiler, el kitapları, yazarların bütün yapıtlarını falan basmaktır.

Kitaplarımızın Rusya'da yayımlanabilmesi sayısız güçlükle karşılaştığından, bunları dışarda bastıracak, sonra Rus Halk Cumhuriyeti'ne getirtip dağıtacağız.

Bu yayınların parasını özel kişiler karşılayacaktır.

M.A.F. yayınlarının en kısa zamanda kurulması ve kitapların Rus Halk Cumhuriyeti'ne sokulabilmesi için gerekli izni alabilme konusunda bizlere yardımcı olmanızı dileriz.

5. **N. K. Krupskaya** : Lenin'in karısı, **Narkompross** yönetim kurulu üyesi, **Glavpolitposvet** başkanı; **«Rosta Pencereleri»** adını taşıyan afiş çalışmaları işte bu **Siyasal Eğitim Müdürlüğü**'ne bağlıydı.

6. **Mayak**, Rusça fener demektir

25

(Moskova, 28 Kasım 1921)

Benim tatlı, canım sevgilim Lilionok.

Her zamanki gibi senin kuçurum, yalnız seni düşünerek yaşıyor, yolunu gözlüyor ve sana tapıyorum.

Her sabah, Ossia'ya uğruyor «Kiss kardeş, Liska'sız sıkılıyoruz, değil mi?» diyorum, Oska da «Evet, Çen kardeş, Kissa'sız sıkılıyoruz,» diye karşılık veriyor.

Yolladığın paketi aldık çay, çukulata ve yulaf şişeleri vardı içinde. Sağol, yavrus.

Yarın Karkof'a hareket edeceğim belki. Siyasal Eğitim Müdürlüğü'nde çalışıyor, her önüme gelenle dalaşıyorum.

Mektup yaz sevgilim, mektup yaz yavrum, ve beni sev canım! 150 000 000 kere öperim seni.

Bütünüyle senin olan

ve ölene dek seni bekleyen

28/XI.21.

(Moskova, 28 Kasım 1921)

Sevgili Lilionoçek'im,
sevgilim, korkunç bir sevgiyle sevdiğim Lilionoçek.

Canım benim, yeryüzünde senden başka kimsem yok. Bütün ruhum, bütün kalbimle seviyorum seni. **Yolunu gözlüyorum.** O tatlı mektuplar için teşekkürler. Hep yanımda taşıyorum onları, kalçalarımdan biri nah şu kadar. Yarın Karkof'a hareket edeceğim galiba. Seviniyorum. Yoruldum, çekilmez bir adam oldum çünkü. Tez gel, sevgilim. Sana pek bir şey gönderemiyoruz. Nasılsın? Mektup yaz. Mektupların yine gelmez oldu sanki. Bassias'la[1] yolladığının dışında bir şey alamadık.

Seviyorum seni, sevgilim. Bir milyar kere öperim.

Bütünüyle senin olan

ÇENİK'in

28/XI.21.

1. Bassias diplomatik haberci.

(Moskova, 1 Aralık 1921)

Sevgili Lissioniş, Lissioniş sevgilim, taptığım Lissik ve Lissit (duyan da birkaç kişisiniz sanacak). N'oldu da sustun yine?

Bassias'ın getirdiği yayınla ilgili mektuptan sonra, yine sesin soluğun kesildi. Kuçu'larınla pisi'lerini unuttun mu ne?

Nasılsın?

İngiltere'den ne haber?

Ya yayın işinden?

Yaşamımızdan söz etmeye gerek yok.

Arasıra şöyle böyle eğlendiğimiz oluyor; ancak, kendi yaşantımıza dayanarak biliyoruz ki, pek ahım şahım bir şey değil bu! Genel olarak, ancak senin yanında yaşıyoruz diyebiliriz.

Karkof'a yine gidemedim. Yataklı vagonda yer bulamadılar, cuma günü olacakmış.

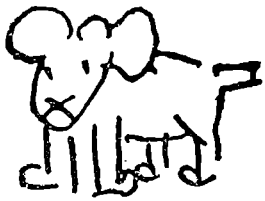
Bin bir güçlükle yazıyorum. Oysa fikirler son derece kolay geliyor aklıma.[1]

Tam beşinci seferdir Granik'i arıyor, evde bulamıyorum.

Mektuplarımın ne kadarı sana varmadı söylesene.

Genel olarak, daha sık yaz, mektupların bayram benim için.

Öperim.

Senin

bütünüyle senin olan ve yolunu gözleyen

1. «**IV. Enternasyonal**»in giriş bölümü.

28

(Moskova, 5 Aralık 1921)

Canım sevgilim Lissioniş!

Kederler içindeyim.

Yine, tek satır yazmıyorsun. Liovka senden bir mektup almış, bize bir şey yok. Neden, Kissik? En son, Bassias'la gönderdiğin mektubu aldık.

Son iki hafta sinirlerimi allak bullak etti her gün Karkof'a gitmeye hazırlanıyorum, ya yer bulunmuyor, ya tren, ya bilet, ya ödeme buyruğu ya da bilmem ne.

«Dinsel Güldürü»yü[1] Karkof'da oynuyorlar. Benim şiir geceleri tam beşinci seferdir halka duyuruluyor, biletler satılıyor ve ben bir türlü yola çıkamıyorum.[2]

Yayın işinden ne haber?

Son günlerde hemen hiç resim çizmedim, şiir yazmaya koyuldum, bu işi sürdürebilsem pek sevineceğim.

Seni çok seviyorum, yavrucuğum, ve sensiz çok, çok, pek çok sıkılıyorum. Minik pisi'm benim, **gözlerim yolda.** Önüme çıkan bütün kedi yavrularını tutup okşuyorum. Hemen mektup yaz, benim şeker kızım, çünkü bu iş böyle yürümüyor, 1 000 000 000 000 000 kere öperim seni.

Bütünüyle senin olan

5/XII.21.

1. «**Dinsel Güldürü**» Karkof «Kahramanlık Tiyatrosu»nda oynanıyordu. Oyunun galası 7 Kasımda yapılmıştı.

2. Mayakovski'nin Karkof'da yapacağı ilk konuşma 18 Kasım için duyurulmuştu, konu : «Fütürizm Üstüne Tartışmalar».

29

(Moskova, 19 Aralık 1921)

Sevgilim, sevgilim, sevgili Lilionoçek'im!

Dün (18 Kasım, Pazar) Karkof'dan döndüm ve mektuplarının üstüne uçtum, iki tatlı, üç de iş mektubunu aldım!

(İşler ikinci sayfada!)

Karkof'dan attığım mektubu[1] aldın mı? Ordan kurtulduğuma seviniyorum, korkunç bir kent. Üç konferans verdim, müthiş kalabalıktı.[2]

Yalvarırım, beni unutma, minik kızım.

Senin sadık

Lilek!

1) Perşembe günü, andıçı[3] ve el kitaplarıyla ilgili bilgileri postalayacağım.

2) El kitaplarını, Ostojenka Sokağındaki Narkompross'dan (Halk Eğitimi Komiserliği'nden) aramak gerek.

3) Yine ordan David Petroviç'in[4] bir siparişini alacağımı sanıyorum (yarın oraya da gideceğim).

4) Siyasal Eğitim Müdürlüğü birtakım afişler ve resimli kitaplar ısmarlarsa bastırılabilir mi?

5) Yayıncı[5] el kitapları üstünde fazla durmuyor mu!

6) Bizim edebiyat kitabı, onun için, Yevtuşevski'ninkine[6] eklenecek önemsiz bir ek mi olacak dersin oysa hiç de öyle değil.

7) **Önemli bir soru** (herkes bunu soruyor) Halk Eğitimi Komiserliği parayı **altın** olarak mı ödeyecek, yoksa bu işi R.S.F.S.R. çerçevesinde, ruble olarak mı yapacağız? İkinci çözüm bizim için çok daha kolay olur tabii.

8) Litvanyalı'lar benim kitapları nasıl karşılayacaklar acaba? «Açıklamasız Baskı» yapılırsa, ne benim «Bütün Yapıtlar», ne «Maf» dergisi, ne de «Afiş Örnekleri» satar

Bu konuda biraz daha ayrıntılı bilgi edinmeye çalış.

9) Kitabı yine de Perşembe günü göndermeye uğraşacağım (hem bir fikir edinsinler, hem de fiyat biçsinler diye).[7]

10) El kitapları üstünde neden bu kadar çok duruyorlar: edebiyat kitaplarının basımı, gereğince düzenlenirse (özellikle romanlar), yayıncı yine epey kâr eder.

Perşembeye her şeyi gönderip bu işi sıkıca gözden geçireceğim.

Mektup yaz.

Öperim, V. MAYAK'ın

Riga'da yayımlarken küçültsünler diye, afiş kitabı için kocaman «pencereler» gönderelim mi, yoksa o işi burda yapmak mı gerekir **(böylesi daha mı iyi olur dersin)**?

1. Gideceği yere ulaşmayan bir mektup.
2. İlk konferans: 12 Kasımda, Dramatik Tiyatro'da, «Fütürizm Üstüne Tartışmalar»; ikincisi, Opera'da, «**150 000 000**»un okunması; üçüncü gece, Kahramanlar Tiyatrosu'nda «Diuvlam» (Mayakovski'nin On İkinci Sanat Yılının Kutlanması).
3. Lunaçarski'ye gönderilen andıç.
4. **David Petroviç Sternberg** (1881-1948): Halk Eğitimi Müdürlüğünün Halk Komiserliği'nde plastik sanatlar bölümünü yöneten bir Rus ressamı. Mayakovski, 1918-1919 yıllarında, Petrograd'da Devlet Güzel

Sanatlar Komiserliği yaptığı yıllarda birlikte çalışmıştır Sternberg'le.

5. Yayıncı, daha çok kâr edeceğini umduğu el kitapları «üstünde fazla duruyor», Mayakovski'yse, güzel sanatlarla ve edebiyatla ilgileniyordu. Görünüşe göre, yayın tasarısı işte bu yüzden başarısızlıkla sonuçlanmıştır.

M.A.F., Mayakovski tarafından daha sonra, 1922 İlkbaharında yüksek sanat ve teknik işliklerin Üretim Bürosu'yla yapılan antlaşmalardan yola çıkılarak kurulacaktır.

6. Yazarının adıyla anılan ve bütün okullarda kullanılan bir çözümlü aritmetik sorunları kitabı.

7. Yayıncı, boyutlarını ve fiyatını saptamak üzere, yayımlanacak kitaplardan birinin elyazması taslağını istiyordu.

30

(Moskova, 20-23 Aralık 1921)

Canım sevgilim Lissioniş!

M.A.F. sorunu ancak şu anda aydınlandı. «Andıç olarak»[1] yazdığımız yazıyı ilişikte gönderiyorum. Bunu göster onlara. Sonucu bana yaz. Kabul ediyorlarsa, parayı aktarsınlar.

Nasılsın, sevgilim? Bizi unuttun artık. Hattâ, mektupların üstüne telefon : 5-06-52 yazıyorsun. Oysa numaramız 5-66-12! Vah bize vahlar bize!

Sensiz müthiş sıkılıyorum. Her an seni seviyor, her an seni düşünüyorum.

Posta geldi mi, yıldırım gibi üstüne saldırıyorum.

Bu mektubu sana Rabis'de,[2] ayaküstü yazıyorum. 10 000 005 678 910 kere öperim seni.

Senin

1. Lunaçarski'ye yazılan **Andıç**.
2. **Rabis** : «Sanat İşçileri Sendikası»nın kısaltılmışı.

31

(Moskova, 26 Aralık 1921)

Sevgilim, benim sevgili Lilionoçek'im.

Sensiz korkunç, ama korkunç sıkılıyorum. Ya sen?

Karkof'dan döneli beri hiçbir şey almadım senden. Benim «Andıç olarak» yazdığım yazıyı aldın mı? Cevabını bekliyorum, şu yayın işi için çalışsam pek sevineceğim. Oska'yla ben varız, yaşıyoruz. Yaşıyor ve sıkılıyoruz.

Oska, annemden[1] upuzun donlar aldı, nerdeyse gırtlağından bağlayıp giyiyor, çalım satıp geziyor. Malkin[2] Kurultay için geldi, çok çok selâmı var. Yeveryeef,[3] 4 hafta! bizde kaldıktan sonra gitti!

Iyi yıllar, Lissioniş. Sensiz yeni yıla girmek korkunç.

Ne dileyeyim sana? Nasılsın bilmiyorum ki! Sense bana, seni en kısa zamanda görebilmeyi dile! en kısa zamanda! en kısa!

Yavrum, öperim seni.
Bir, bir daha öperim.

Senin.

26/XII.21.

1. O sıralarda Londra'da bulunan Lili Brik'in annesi.
2. **Malkin,** B.F.: Sverdlovsk'da çalışmakta olan Malkin, IX. Halk Meclisleri Kurultayı'na katılmaya gelmişti.

3. **Yeveryeef**: Petersburg'daki Sanatçılar Derneği «Gençlik Birliği»nin **eski başkanı.**

Yeveryeef, ozanla karşılaşmalarını şöyle anlatır: «Mayakovski beni alıp birkaç gün önce açılan bir lokantaya götürmek için dil döküp duruyordu; başka bir gün de, kendini çalışmaya öylesine kaptırdı ki, konferans vermek üzere gideceği Karkof'a hareket eden treni kaçırdı. Bütün bu 'olayları', 'Rosta Pencereleri'ndeki yöntemiyle ve kendini hiç mi hiç övmeden, karikatürler halinde defterime çizdi.» (**Derleme Yazılar, «Mayakovski'ye»**, 1940.)

32

(Moskova, 2.1.[19]21)

Sevgili, sevgili Lilionok!

Mektup yazıyor musun bana? Hiçbir şey almıyorum. Liovka iki mektup almış. Bizim için böyle kaka şeyler yazmaya utanmıyor musun? Biz hep dönmeni **istiyor, istiyor, istiyormuşuz,** hem de **en kısa zamanda!** Ondan sonrasıysa, düpedüz mizah Oska'nın evde yatmadığını nerden çıkardın kuzum? Gelenlere telefon numarası olarak 5-06-52'yi vermişsin (bizimkiyse 5-66-12), David de[1] Brik'lerin çoktan taşındığını söylemiş! doğru değil mi?

Son mektubumda yayınlara değinmiştim. Liova'ya yazdığın mektuba bakılırsa, almamışsın onu n'olur n'olmaz diyerek yeni bir «Andıç» gönderiyorum sana. Galiba Konstantinovna[2] el kitapları konusunda ciddî olarak yardım edecek.

Vitya Klebnikof, don gömlek çıkageldi! Bir kat elbise, bir çift pabuç verip giydirdik.[3] Sakalı bir karış biraz aydınca olmasına rağmen, epey yakışmış.

Yılbaşı **günü** mutlaka gelirsin diye umuyordum, bütün umudum boşa gitti.

Hemen mektup yaz. Sevgili yavrum, öperim seni.

Senin

1. **David,** Sternberg. Mayakovski'yle Brik'ler, Vodopiani Sokağındaki eve taşınmazdan önce, Sternberg'lerin Poluektof Sokağındaki evlerinde kalıyorlardı.

2. **Galina Konstantinovna Flakserman :** Mayakovski'nin 1916-17 yıllarında, Gorki'nin dergisi **Letopiss**'in (Yıllık Olaylar) yazmanlığını yaparken tanıdığı bu hanım, o sırada Devlet Yayınları'nda çalışıyordu.

3. Klebnikof, Bakü, İran ve Kuzey Kafkasya'ya yaptığı bir geziyi bitirip Moskova'ya dönmüştü. 12 Ocak 1922'de, annesiyle kızkardeşine şunları yazıyordu : «Bu yolculuğu tek bir gömlekle yaptım : Güney beni soyup soğana çevirdi, Moskovalı'larsa gri bir elbiseyle kürklü bir palto vererek beni giydirdiler.» Mayakovski'nin Lili Brik'e yazdığı bu mektubun altında, Klebnikof'un da kısa bir notu vardı : «Şu birkaç satır, benim Moskova'ya gelip Miasnitskaya Sokağındaki sevgili dostlarıma (yani Brik'lere) uğradığımın kanıtıdır...»

33

(Moskova, 1-6 Ocak 1922)

Sevgili, sevgili Lilionok!

En sonunda iki mektubunu birden aldım. Korkunç sevindim!

Mektuplarının beni ne denli mutlu ettiğini bilemezsin. Burnum havada dolaşıyor, bütün arkadaşları cehennemin dibine gönderiyorum. Bugünlerde yaşayışım şöyle 1) Sensiz alabildiğine sıkılıyor, sıkılıyor, sıkılıyorum; 2) şiir yazıyorum, bu iş ancak şimdi, öbür işler yoluna konduktan sonra ciddileşti;[1] 3) kâğıt oynuyorum; 4) bunun dışındaysa: 8 Ocakta, Politeknik salonunda, «Taşlama Gecesi»[2] var. Ondan sonra, yine aynı yerde, Oska'yla birlikte «Ozanların Arıtılması»[3] üstüne bir konuşma. Olia[4] gönülden teşekkürler ediyor sana. Biz de öyle, armağanlara boğdun bizi, müthiş duygulandık. Harika bir insansın sen, Pisiciğim. Yeryüzünde bir tek seni seviyorum.

Yolunu gözleyen
kuçunum senin

Öper, öper, öperim seni
senin ÇEN'in

Ne yapıyorsun? Hiçbir şey bilmiyorum senin hakkında!

1. Hâlâ «**IV. Enternasyonal**»in girişine çalışmaktadır.

2. 8 Ocak günü, Politeknik Müzesi büyük salonunda Mayakovski «Taşlamanın İlk Gerçek Toplantısı» konulu bir konferans vermiştir.

3. 19 Ocak toplantısı «Çağdaş Şiirin Arılaşması»; Mayakovski bu konuşmayı 17 Şubatta aynı yerde tekrarlayacaktır.

4. **Olla** (Olga'nın küçültülmüşü) Mayakovski'nin kardeşi.

34

(Moskova, 9 Ocak 1922)

Sevgili Liliçek,

Perşembeye sana uzun, kocaman bir mektup yazacağım.

Elbert[1] Perşembe günü yola çıkıyor. Çok sevimli bu oğlan!

Perşembeye sana yayın işi konusunda elden geldiğince çok gereç yollayacağım.

Sevgilim, canım benim, özlemle öpüyor, yolunu gözlüyorum.

Senin

9/1.22.

1. **Elbert** (1900-1940) Mayakovski'yi 1920'de, **Glavpolitput**'da (Ulaşım İşleri Siyasal Yönetmenliği'nde) çalışırken tanımıştı; Ulaştırma Yönetmenliği Halk Komiserliğinin afiş siparişlerini Mayakovski'yle arkadaşlarına iletmekle görevliydi. 1921-1922 yıllarında Dışişleri Komiserliği'nde çalışmaktaydı. Mayakovski, ölümüne dek dostluk etmiştir onunla.

35

(Moskova, 17 Ocak 1922)

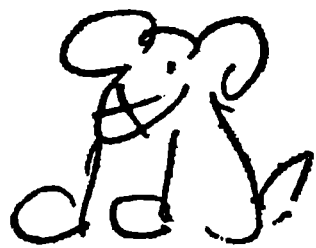
Sevgili Lilek!

Bu kısa mektup Riga'dayken eline geçmeyecek sanırım. Ne zaman yola çıkıyorsun? Sabırsızlıkla seni bekliyoruz. Yayın işinden[1] ne haber peki? Kitaplarımı bastırabilmek için yanıp tutuşuyorum.

Çabuk dön.

Yüzlerce, binlerce kez öperim seni,

senin

bütünüyle seninim

17/1.22.

1. Lili Brik'in mektuplarından çıkan sonuca göre, yayıncı Mayakovski'nin koşullarını kabul etmiş, ancak sonra Berlin'e gittiğinden, bu iş suya düşmüştür

36

(Moskova, 22 Ocak 1922)

Benim sevgili, canım Lilionok'um!

Iki mektubunu da aldım : birinde nota defterleri,[1] öbründeyse konferans gezisi[2] üstüne bilgiler vardı. Bu mektuplara bakılırsa, sen bizi (daha doğrusu beni) büsbütün unutmuşsun.

Konferans gezisi olasılığı beni müthiş sevindirdi. Seve seve gelirim. Bıktım usandım burdan. Ve hiç işim yok. İki aydır yarım afiş bile çizmedim. Nasıl, iyi, değil mi?!

16 Ocakta gelirsin diye bekledim. Odanı temizledim, en ince köşesine dek yalayıp parlattım.

Beş gün sonra bile, her dakka eve telefon ediyordum!

Iyi ama, ne zaman görecem ben seni, ha? Canım sıkılıyor. Kucaklar, öper, öper, öperim seni.

Senin

22/1.22.

1. Lili Brik, Moskova'ya giden birliyle, Mayakovski'ye ve O. Brik'e dergiler, kitaplar ve müzik kitapları yollamıştı.

2. **Konferans gezisiyle ilgili mektup**'da, Lili Brik şunları yazıyordu : «Mart ayı içinde 5 konferans öneriyorlar sana : 2'si Riga'da, 2'si Re-

vel'de, 1'i de Kovno'da. Yol ve otel parası onlardan, konferans başına 10000 Litvanya lirası, yani 50 000 verecekler. Tabi, vize işini sen halledeceksin... Genel olarak, her meslekten adam geliyor beni görmeye: yayınevi yönetmenleri, gazeteciler falan, ve hepsi seni soruyor. Ne ünlü adammışsın!»

Bu gezi yapılamamıştır. Mayakovski, 2 Mayısta Riga'ya hareket edecek, ancak oraya vardığında bütün konferansları Litvanya polisince yasaklanacak, yayımlanmış bulunan **«Seviyorum»** şiiri toplatılacaktır.

Lili Brik, Şubat başında dönmüştür Moskova'ya.

SEVİYORUM
(Şiir)
1922

BÖYLEYDİ ESKİDEN

İnsanoğlu aşkı doğduğunda getirir,
ama iş güç,
para pul,
ve buna benzer bir sürü şey,
kurutur gönlünüzün verimli toprağını.
Yüreğin üstünde beden giysisi vardır,
bedenin üstünde de gömlek.
Ama iş bu kadarla kalmaz.
Adamın biri —
bir salak! —
bu gömleğe kol kapağı takmış,
göğüs kısmını da kolalamıştır.
İnsanoğlu yaşlandıkça fikir değiştirir.
Kadın süslenir.
Müller[1] jimnastiğine başlar erkek.
Ama çok geç.
Deri kırışıklarla dolmuştur.
Aşk çiçeği açar,
açar,
ve solar.
Ben de bol bol getirdim aşk verisini.
Ama insanlar,

[1] Müller : Ünlü bir jimnastik uzmanı.

daha küçücük yaştan başlayarak
çalışmaya göre koşullanır.
Bense —
Rion kıyısında koşar
sürterdim
hiçbir şeye aldırmadan.
Kızardı anacığım :
«Ah korkunç haylaz, ah!» diyerek.
Kırbaç gibi şaklatırdı kemerini babam.
Bense
cebimde üç düzmece ruble,
üçkâğıt oynamaya giderdim erlerle.
Ne sırtımda bir gömlek,
ne ayağımda bir pabuç.
Kutaissi Fırınında kavurur,
ya da güneşe verirdim sırtımı
ve işkembemi,
içim bulanana dek.
Kendinden geçerdi güneş :
«Üst üste konmuş üç elma gibi mübarek!
bu oğlanda var besbelli —
altı okka bir yürek.
Ve hınzır, anasını belliyor bu yüreğin.
Baksana a canım,
nasıl oluyor da sığdırıyor
beni,
ırmakları
ve uzayıp giden kayalıkları,
o kuş kadar yüreğe?»

DELİKANLI

Delikanlının yığınla görevi vardır.
Salak kızlarla salak oğlanlara dilbilgisi öğretilir.

Beniyse,
beşinci sınıftan kovdular.
Moskova'da dolaştım zindandan zindana.
Bizim o
ufacık
dünyamızda,
divanlar için kıvırcık ozanlar yetişir.
Ama bu lirik fino köpeklerinden hiçbir şey çıkmaz.
Ben,
hapisanede öğrendim
sevmeyi.
Bana ne Bulonya Ormanı özlemlerinden!
Bana ne deniz ufku için sıralanan iç çekişlerden!
Ben,
103 numaralı hücrenin deliğinden görüp
tutuldum
bir gömme törenine.
Bıkmıştır
her gün güneşi gören :
«Ne önemi var güneş ışınlarının canım?» derler.
Bense —
duvara yansıyan
sarı bir ışık için
verirdim o sıralar bütün dünyayı.

BENİM ÜNİVERSİTEM

Fransızca bilir,
harika bölmeler,
çarpmalar yapar,
fiilleri hiç sektirmeden çekersiniz,
hadi, çekin bakalım!
Yalnız söyleyin hele,
bilir misiniz

bir evle birlikte türkü çağırmayı?
Tramvayın dilinden anlar mısınız?
İnsan denen yavru kuş,
çıkar çıkmaz yumurtadan,
uzatır elini kitaba,
defter yığınlarına.
Bense alfabeyi tabelâlardan öğreniyordum
sac ve demir sayfaları çevirerek.
İnsan toprağı alır,
keser biçer,
kabuğunu kaldırır,
inceleyip öğrenmek için.
Ve bu toprak, minicik bir dünya haritasıdır aslında.
Bense,
coğrafyayı kaburga kemiklerimden öğreniyordum
hem de öyle pek ucuza değil ha
geceleri
kuru yerde kıvrılıp yatarak.
Tarihçiler oturur kafa patlatırlar :
— Barbaros'un sakalı kızıl mıydı? — diye.
Canları cehenneme!
Ben, karıştırmam bu saçmasapan külleri,
ama Moskova'da olup biten her şeyi bilirim.
İnsan eğitildi mi bir kez,
başlar aramaya,
yolunu hanımların hoşuna gitmenin;
ufacık fikirler incitir odun kafaları.
Bense,
yalnız evlerle hoşbeş ederdim.
Yalnız sokak çeşmeleri karşılık verirdi bana.
Çatılar, ufacık pencerelerini üstüme çevirir,
kulak kesilir beni dinlerlerdi.
Ve daha sonra,
gecenin karanlığında,

şu ya da
bu damın üstünde,
kankan yapardı sözcüklerim,
akreple yelkovana benzer dillerini döndüre döndüre.

YETİŞKİN

Yetişkin adam olunca iş yapılır.
Cepte rubleler.
Peki ya aşk?
Al işte, o da var!
Yüz rubleye.
Bense,
evsiz barksız,
eller
yırtık
ceplerde,
sokaklarda sürterdim gözlerim dört açık.
Geceleri,
en güzel giysileriniz sırtınızda,
dinginliği ararsınız karınızın ya da bir dulun kollarında.
Bense,
boğulurdum Moskova'nın
o uçsuz bucaksız sokaklarında.
Gönüllerinizde,
saatlarınızda
sevgililer gider gelir.
Ey sevda döşeklerinin oyuncuları, o ne kendinden geçiştir
öyle!
Bense, Sevda Alanı'nda[2] durur,
sermayelerin yabansı kalp atışlarını
yakalardım.

[2] **Sevda Alanı :** Moskova'da, aynı adı taşıyan manastırın bulunduğu alan. Bugün, **Puşkin Alanı** adını almıştır.

Gömleğimin düğmeleri çözük,
yüreğim hemen hemen dışarda,
güneşe ve yağmura açardım bağrımı.
Gelin, girin tutkularınızla!
Tırmanın aşklarınızla!
Şimdiden sonra denetleyemem artık kalbimi.
Bilirim başkalarında kalbin yerini.
Göğsün içindedir — herkes bilir bunu.
Bendeyse,
anatomi tersine döndü.
Tepeden tırnağa kalbim ben —
Her yanım küt küt atmakta.
Ah, sayısı kaçtı acaba,
salt ilkbaharların
yirmi yaşında aşkın külhanında yanan!
Üst üste konduğunda, dayanılmaz bu ağırlığa.
Dayanılmaz,
ozan lâfı değil bu,
gerçek.

SONRASI

Gereğinden de fazla bu kadarı,
göz yumulandan da —
düşlerin doruğunda gezinen ozan sayıklaması
gibi :
kalp yumağı büyüdü de büyüdü,
aşk da,
nefret de öyle.
Bunca yük altında,
bacaklar
sendeleyerek ilerlemekte,
— oysa bilirsin,
sağlam

yapılıyımdır, —
ama
sürtüp duruyorum, kalbin uzantısı halinde,
sarkıtarak geniş omuzlarımı.
— Taşmadan —
nah şurama dek şiir sütüyle doluyor,
doluyor, doluyorum.

SESLENİYORUM

Bir atlet gibi havaya kaldırıyor,
akrobat gibi taşıyordum onu,
seçmenleri toplantıya çağırır gibi,
köylerde,
kilise çanının
yangını haber verişi gibi,
sesleniyordum
«İşte!
işte kalbim!
alın, sizin olsun!»
Bu koca anıt ulumaya başladığı
zaman,
bütün o hanımlar,
toz duman,
çamur,
ya da kar içinde
benden uzaklaşıyor,
bayram fişeği gibi kaçıp gidiyorlardı
«Yoo, biz daha küçük boydakini arıyorduk,
bize şöyle tangomsu' bir şey gerek...
Taşıyamam artık,
ama taşıyorum işte bu yükü.
Başımdan atmak istiyor,
ama çok iyi biliyorum ki,

atmayacağım.
Kaburgalar yerinden fırlayacak.
Göğüs kafesi çatırdadı bunca ağırlığın altında.

SEN

Derken o çıkageldi —
ciddî
bir bakışla,
o bangır bangır sesin,
dev gibi boyun posun,
altındaki küçük çocuğu keşfetti.
Kalbine tek başına
el koydu,
ve onunla,
oynayışı gibi bir küçük kızın balonla
oynamaya koyuldu.
Ve bütün öbür kadınlar —
inanılmaz bir mucize karşısındaymışçasına —
şurda evli bir hanım,
ötede bir küçükhanım işe burnunu soktu
«Sevilir mi böyle bir adam?
İyi ama şekerim, belini kırar insanın!
Kadın hayvan eğiticisi besbelli!
Hayvanat Bahçesi'nden mi geliyor ne!»
Bense bayram ediyorum.
Yok artık —
boyunduruk.
Aklım başımdan gitmiş,
atlayıp sıçrıyorum,
düğünlerde danseden bir Hintli gibi,
öylesine neşeli,
öylesine hafif hissediyorum kendimi.
Tek başıma taşıyamam

bir piyanoyu
(hele hele
bir kasayı).
Öyleyse nasıl taşırım
piyanoya
ya da kasaya
benzemeyen kalbimi — geri alınca.
Ne güzel söylüyor bankacılar
«Ceplerimiz yetmediği zaman,
biz büyük zenginler,
bankaya koyarız paramızı.»
Ben de
sana yatırdım
sevgimi,
çelik kasada saklı hazinem,
ve şimdi, neşeli Kresus,
dolaşıyorum elimi kolumu sallayarak.
Canım istedi mi,
şöyle küçük bir gülüş çekiyorum
ordan,
hattâ kimi zaman daha da azını,
ve gece yarısından sonra,
sokak kızlarıyla oynaşırken
lirizm cüzdanından beş on kuruş harcıyorum.

BEN DE ÖYLE

Filo bile sonunda limana döner,
tren soluk soluğa koşar gara doğru.
Bense ondan daha hızlı koşmaktayım sana
— çünkü seviyorum —
budur beni çeken, sürükleyip götüren.
Cimri şövalyesi Puşkin'in, iner
bodrumunu karıştırıp seyretmeye.

Ben de, sevgilim
döner dolaşır gelirim sana.
Taparım,
benim için çarpan o yüreğe.
Sevinçlisinizdir evinize dönerken.
Atarsınız tıraş olurken, yıkanırken,
kirini pasını vücudunuzun.
Ben de aynı
sevinçle dönerim sana —
evime dönmüyor muyum
sana doğru
koşarken?
Yeryüzü insanları toprak ananın koynuna dönerler sonunda.
Hepimiz döneriz en son yuvaya.
Ben de öyle,
bir şey var
beni sana çeken
daha ayrılır ayrılmaz,
birbirimizden uzaklaşır uzaklaşmaz.

SONUÇ

Hiçbir şey silemez aşkı,
ne tartışmalar,
ne ayrılık.
Bir de bakarsın yeniden gözden geçirilmiş,
ölçülüp biçilmiş,
üstünde düşünülmüştür.
Ve şimdi düzyazı parmaklı sancağımı kaldırıyor,
doğdum doğalı ve yürekten
sevdiğime,
ölene dek de seveceğime yemin ediyorum.

İYİMSER TRAGEDYA
Aralık 1922 - Şubat 1923

Mayakovski'yle Brik'ler, 1922'de Berlin'e bir gezi yaptılar. Markın değerinin düşmesinden de yararlanarak, biraz dinlendiler. Rusya'da, kargaşalığın yatışması pek garip gelişmelere yol açmıştır: kaçakçılar, soyguncular, sabahlara dek içilen gece kulüpleri belirmiş, yorgun devrimciler aynalı dolap, kanarya ve berber kız düşleri görmeye başlamışlardır. Brik'ler, Moskova'da, Vodopianyi Sokağındaki iki odalı eve taşınmışlardır, Sovyet öncü sanatının hemen bütün temsilcileri, canlı bir hava içinde, buraya girip çıkmaktadır. Tartışmalar yapılmakta, çaylar içilmekte, arasıra dans bile edilmektedir. Evsahibi hanıma da kur yapılmaktadır elbet. Kıskançlığı tutkusuna denk Mayakovski, bir yandan «Büyük Sahra'da kıskanç adamsız bir köşe» aramakta, bir yandan da bu duruma sinirlenmekte, kavgalar etmektedir.

O günlerin peygambersi havası içinde, böylesine sıradan bir olay genel bir bilinç bunalımına dönüşür. Mayakovski, Brik'ler ve yakın dostları bunu, N.E.P.'In[1] bütün çelişmelerinde kendini gösteren daha genel bir sorunun, eski insanla yeni insan arasındaki çatışmanın yansısı diye görme eğilimindedirler. Siyasal yengiden sonra, devrimin en ivedi görevi insanların kentsoylulaşmasına, pembeye çalan, iki yüzlü bir yaşayışın ortaya çıkmasına engel olmaktır. Mayakovski kıskançlığını eski kafalılığın somut belirtisi sayar, onu N.E.P.'nin yarattığı ahlâkî çöküntünün görüngüleri arasına katar, Voldopianyi Sokağına taşınmaları da bunlardan biridir. Devrimden miras kalan o istemci ve eylemci tutumla, Aralık sonunda Moskova'ya dönen Lili Brik'le Mayakovski, yeni dünyanın ülküleri uyarınca, yaşayışlarına çekidüzen verebilmek üzere iki ay (28/12/22-28/2/22 arası) görüşmemeyi kararlaştırırlar. Mayakovski, Lubyanski pasajındaki evine kapanır, ancak günlük işler için dışarı çıkar. Kaçınılmaz rastlaşmalarda, birbirlerini tanımazlıktan gelirler. Yarı yarıya bir üst tabaka oyunudur bu. Ama Mayakovski'nin tutkusu ve aşırıcı kişiliği için dayanılmaz bir şeydir bu sınav. Beynindeki bütün iblisler ayağa fırlar. Yine kendini öldürmeyi düşünür. Riga'ya gidişin yarattığı mutlu ayrılığın ardından komşu sokaklardaki trajik ayrılık; ve onunla birlikte, gerek sevgi, gerekse kişisel ülkülerin gerçekleştirilmesi konusunda müthiş bir kuşku gelmiştir. Mayakovski,

[1] Yeni İktisadî Politika.

insanı epey kışkırtan, ama yeterince çile çektirmeyen telefon konuşmalarının yokluğunda, hiç değilse mektuplaşabilme iznini koparmıştır. 37'den 46'ya on mektup işte bu gönüllü mahpusluğu, seven insanların kapatıldığı bu «Okuma hapisanesi»ni dile getirmektedir. Bu «ev içi» mektuplarla birlikte, Mayakovski büyük bir yapıta, «Şu Beylik Sorun Üstüne» adlı şiire çalışmaktadır (bu şiirde, yeni bir biçim verilmesi gereken aşk konusu işlenmektedir); bu şiiri Lili Brik'e, tıpkı 1921 yılında «Seviyorum»un elyazısı kopyasını armağan edişi gibi, önceden kararlaştırdıkları buluşma tarihi olan 28 Şubat günü okuyacaktır. Şiirin temeli kendi özel yaşamıdır, ama bu gönüllü mahpusluğun nedenleri bile bile karanlık bırakılmıştır: «İşin o yanı sizi ilgilendirmez.» Bu eve kapanışa «mahpusluk» diyorum, çünkü kısa bir süre sonra, gerçek öğelerin arasına ustalıkla serpiştirilmiş görsel, simgesel ve alegorik düşler de karışacaktır işe. «Şu Beylik Sorun Üstüne», Mayakovski'nin en paklak «yapıtı»dır. Ozan, sevdiği kadınla yaptığı «bir telefon düellosu»ndan sonra, kıskançlığın etkisiyle, ayı kılığına girer, bir buzul parçası üstünde Petrograd'a sürüklenir, orda, köprülerden birine bağlanmış olarak yedi yıl önceki hayalini görür; aklı fikri eski dünyanın korkulu düşlerinden biri olan intiharda, Yeni İktisadî Politika döneminin bir Noel gecesi Moskova sokaklarında dolaşıp yardım arar ama gerek kendi ailesinde, gerek yapay bir burgaca (girdaba) kapılmış bulunan sevgilisinde, gerekse bütün öbür insan'arda bencil bir rahatlık kaygısından, bir nemegerekcilikten başka bir şey bulamaz. Acıdan ayakları yerden kesilir, kendisini o küçük-kentsoylu bayağılığına dalmalarına engel olan bir ayak bağı sayan belirsiz bir topluluk tarafından hırpalanır. Ve ozan, şiirin sonunda, en içten, en kesin arzusunu dile getirir: bütün bu bayağılıkların ortadan kaldırılacağı, mucizenin günlük yaşama gireceği, aşkın gerçekten evrensel boyutlara kavuşağı bir dünyada yeniden doğmak. «Kişisel temalar»dan yola çıkıp büyük bir güçle «genel anlamıyla yaşam'a» uzanan bir şiirdir bu.

Mayakovski'nin mektupları, Avrupa lirizminde başlı başına bir yer tutan bu zihinsel serüvenin iç örgüsünü aydınlatmakta, bize bu işin gizini çözecek anahtarı vermektedir. Ayrıca, şiirde de açıkça değinilen bu mektuplar (devin içlerine gömüldüğü delik deşik kâğıt yığını), şiirin ayrılmaz parçalarıdırlar. Mayakovski'de heyecan ile — özelikle varlığın en yüce titreşimi saydığı aşk heyecanı ile — olabildiğince geniş düşünme eylemi arasındaki sıkı bağı hiçbir şey bu şiirden daha iyi veremez. Şiir, gerçek bir dramın felsefî ve siyasal yüceltilmesidir Belki de Mayakovski'yi kurtaran bir yüceltme.

Mektuplar, bu açıdan da şiirin bir başka görüntüsü gibidirler; şiir gibi umutsuzluğun en koyusundan başlayıp (37. mektup) yeniden kavu-

şulan güvenin sevinçli ateşiyle son bulurlar (43-46. mektuplar). Düşünsel dürtü aynıdır : 28'inden sonra, kuramsal olarak değil, kılgısal olarak, 27 yaşında bir genç haline gelmek. Ancak, hayal oyunlarının yerini yalnız bir adamın yakınmaları almıştır. 37. mektupta dramatik yakınmanın tepe noktasındayızdır. Bütün o buruk lâfları, yalvarıp yakarmaları, buyurgan ve trajik umutlarıyla büyük bir aşkı dile getiren, güzel, beylik bir aşk mektubudur bu. Mayakovski'nin deyimiyle : «Mektup değil, yaşamın ta kendisi.» «Şu Beylik Sorun Üstüne» döneminin mektupları, şiirdeki bütün heyecan ve düşünce yükünü taşıyan, ama «yaşamın ta kendisi»ne, o tertemiz sayfaya yazılmış belgelerdir.

C. F.

37

(Moskova, Aralık sonu 1922)

Lilek,

Görüyorum ki, kararın kesin. Israrımın sana acı verdiğini biliyorum. Yalnız, Lilik, bugün başıma gelen öylesine korkunç ki, şu küçük saman çöpüne, yani mektuba sarılmadan edemeyeceğim.

Şimdiye dek böyle acı çekmemiştim, gerçekten iyice büyümüşüm besbelli. Bundan önceleri, beni kovduğun zaman rastlantılara güvenirdim. Şimdiyse, kendimi yaşamdan bütünüyle kopmuş hissediyor, bundan böyle hiçbir şey olmayacakmış gibi bir duyguya kapılıyorum. Sensiz yaşamanın anlamı yok. Bunu sana öteden beri söylemiş, kendim de adım gibi bilmişimdir. Şimdiyse duyuyor, bütün varlığımla hissediyorum. Zevkle düşündüğüm her şey, ama her şey değerini yitirdi, midemi bulandırmakta.

Gözdağı vermiyor, bağışlayasın diye yalvarmıyorum. Kendime zarar verecek hiçbir şeye girişmeyeceğim : anamla Liuda için müthiş korkuyorum çünkü. Bu da duygusal olgunluğumu gösteren başka bir kanıt. Sana söz falan veremem. Hiçbir söze inanmayacağını bilirim. Seni üzmeden buluşmamızın, barışmamızın yolu olmadığını da biliyorum.

Buna rağmen, sana yazmadan, bütün bunlardan ötürü beni bağışlamanı istemeden edemiyorum.

Kararını acılar içinde bin bir güçlükle verdinse, son bir denemeye girişmek istersen, beni bağışlar, karşılık verirsin.

Karşılık vermesen de, biricik düşüncem **sensin.** Seni tıpkı yedi yıl önceki gibi seviyorum. Dileğin, buyruğun neyse, hemen, seve seve yerine getireceğim. Sevdiğini bilen, ayrılığa da kendisinin yol açtığının farkında olan için ne korkunç şey ayrılmak.

Kahvede bir masaya çökmüş, ağlayıp sızlıyorum. Hizmetle görevli kızlar benimle eğleniyor. Bundan sonra yaşamımın hep böyle olacağını düşünmek ürperti verici.

Senden değil, kendimden söz ediyorum, ve şu anda senin alabildiğine dingin olduğunu, her saniye benden uzaklaştığını, birkaç saniye sonra büsbütün unutulup gideceğimi düşünmek ne korkunç.

Bu mektup sende acı ve tiksintiden başka bir şey uyandırırsa, Tanrı aşkına karşılık ver, hemen yaz, şimdi eve koşup bekleyeceğim. Yoksa, ne müthiş, ne korkunç bir yıkım!

Öperim.

Bütünüyle senin olan,
Ben

Saat 10 şimdi, 11'e dek karşılık vermezsen, beklemenin gereksiz olduğunu anlayacağım.

(Moskova, Ocak başı, 1923)

Lilik,

Kolya'nın[1] yanında cevap verèmediğim için şimdi yazıyorum. Hemen yazmalıyım ki, sonradan sevincim olup biteni anlamamı engellemesin.

Mektubun bana, şöyle ya da böyle güvenmeye cesaret edemediğim, etmek de istemediğim umutlar veriyor; çünkü bana karşı takındığın eski tutuma bakarak yapılacak her türlü hesap yanlış olur, yeni bir tutumsa ancak beni şu andaki kişiliğimle görmeyi öğrendiğin zaman doğabilir.

Benim o değersiz mektuplarımı da hesaba katmamalısın, katamazsın, çünkü ortak yaşamımızla (böyle bir şey varsa tabii) ilgili kararları ancak 28 Şubata doğru vermeliyim, verebilirim. Bu dediğim yüzde yüz doğrudur, çünkü yaşamımızla ilgili kesin bir karara hemen şimdi varabilme hak ve olanağına sahip bulunsaydım, bu kararın doğruluğunu sana gösterip inandırabilseydim, soruyu bana bugün sorar, karşılığını da yine bugün verirdin. Ve ben, bir anda mutlu bir adam olur çıkardım. Bu düşünce de çökerse, bunca iğrençliğe dayanmak gerektiği konusundaki güc ve inancımı yitirirdim.

Küçük bir çocuğun şiirsel öfkesiyle saldırdım mektubuna.

Yalnız şunu bilmelisin ki, **28 Şubatta, yepyeni bir adamla karşılaşacaksın. Onunla senin arandaki her şey geçmiş kuramlara göre değil, 28'inden sonra uygulanacak**

yeni tutuma, «edimler»e, senin ve onun edimlerine göre biçimlenecek.

Bu mektubu sana yazmak zorundayım, çünkü şu anda, senden ayrılalı beri görmediğim kadar şiddetli bir sinir bunalımı geçirmekteyim.

Seni nasıl sevdiğimi, bu mektubu hangi duygularla kaleme aldığımı anlayacaksın.

Bir zamanlar epey sevimli, neşeli bir oğlan olduğunu işittiğin biriyle yapacağın serüven dolu, küçük bir gezintiden korkmazsan, yaz, hemen iki satır yaz bana.

Yalvarıyor, dört gözle bekliyorum. Kapıda, Anuşka'yla göndereceğin iki satırı bekliyorum. Senden karşılık almadan yaşayamam. Seni tehlikeli bir arkadaşlığa karşı «uyaran» can sıkıcı bir ahpaba cevap verir gibi yaz bana «Hadi ordan, üstünüze görev değil bu sizin ben bu işten hoşlanıyorum!»

Büyük bir ihtiyaç duyduğum zaman yazabilmeme izin vermiştin, o **büyük** ihtiyaç şimdi belirdi işte.

Kendi kendine : iyi ama, neden hâlâ mektup yazıyor, her şey açık seçik ortada, diyebilirsin. Böyle bir şey düşünürsen, durum iyi demektir. Başın bunca kalabalıkken yazdığım için bağışla beni mektubumun sinirliyken, hayal gücüne dayanılarak yazılmasını istemedim. Yarınsa, öyle olacaktı. Ömrümün en ciddî mektubu bu. Mektup değil, «yaşamın» ta kendisi.

Bütün varlığımla yalnız serçe parmağını sıkarım

ÇEN

Bundan sonraki mektup, daha şimdiden, 27'sindeki bir adamın mektubu olacak.

1. **Kolya :** Mayakovski'ye Lili Brik'in mektubunu getiren ozan Nikola Asseyef.
2. **«Şu Beylik Sorun Üstüne»**de adı geçen, Lili Brik'in hizmetçisi.

39

(Moskova, Ocak ortası, 1923)

Sevdiğim, sevgili Lilionok.

Bundan böyle sana **geceleyin** mektup yazmayı ya da seninle ilgili şeyler yapmayı kesin olarak yasakladım kendime. O saatlarda hep azıcık çılgın oluyorum çünkü.

Senden aldığım iki satırlık mektuptan sonra, bende bir «gevşeme» belirdi, şimdi artık oturup sakin sakin yazabilirim sana ve yazmak da istiyorum.

Buluşmalarımız sırasında,[1] kafam benim değil sanki, kendi kendimden tiksiniyorum.

Ayrıca, bunun bana zarar verdiğini de biliyorum. Bu durumda hiçbir işe yaramadığımı, kimseye yararım dokunmadığını anlıyorsun sanırım.

Korkma, yavrum. Bir daha öyle olmayacağım. Eğer öyleysem, senin o minik gözlerine görünmemeye çalışacağım.

Bir şey daha var : senden zorla sevgi dolu sözcükler koparmaya çalışırsam, sakın korkma benim minik güneşim. Onları özellikle ben dertlenmeyeyim diye yazdığını biliyorum. Onlara dayanarak hayal kurmuyor, senin yönünden herhangi bir «bağlanma» uydurmuyor, onlar aracılığıyla bir sonuca varmayı ummuyorum.

Üzme kendini, rahatına bak. Günün birinde beni yine bütün sözleşmelerin dışında, bütün o garipliklerimden arınmış olarak beğenirsin belki.

Başın üstüne yemin ederim ki, bütün kıskançlıklarıma

rağmen, onlarla birlikte, şen ve esen olduğunu öğrendiğim zaman büyük bir mutluluk duyuyorum.

Bu mektuplardan ötürü fazla azarlama beni.

Seni ve küçük kuşları öperim.[2]

Senin ÇEN'in

1. Sokaktaki, yayınevlerindeki kaçınılmaz karşılaşmalar.
2. Kendi yazgısını göstermek üzere, bir kafes dolusu kuş yollamıştı Lili Brik'e.

40

Moskova, Okuma Hapisanesi[1]
19/1 (19)23.

Benim canım Lilionok'um, sevgilim, sevgili güneşçiğim.

Şu salak Liovka dün, benim o boktan sinirlerimle ilgili öyküler anlatıp canını sıktı galiba (inşallah galiba'dır). Sen neşeli olmaya bak! Sen neşeli olursan, ben de olurum. Beş para etmeyen, incir çekirdeğini doldurmaz şeyler bunlar. Bugün, azıcık üzgün olduğunu öğrendim. Yapma, Luçik, yapma!

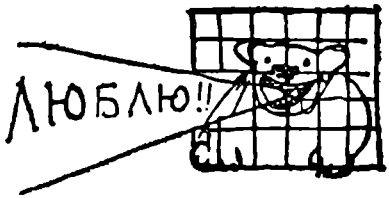
Eğitilmiş bir adamın, sensiz yaşayamayacağını anlıyorsundur sanırım. Ama bu adamın seni görebilme konusunda ufacık umudu varsa, çocuk gibi sevinir, ayakları yerden kesilir. Azıcık gülesin diye, bunun on katı bir armağan verebilirim sana. Beş küçük mektubun var bende, ölesiye seviyorum onları, yalnız en sonuncu, hani şu üstünde «Teşekkür ederim, Volossik» yazılı olan beni üzüyor, öbürlerinde birkaç cümle daha var, bunun için de onları yeğliyorum.

Benim bu sersemce mektuplarım seni pek çok kızdırmıyor demek? Kızdırıyorlarsa bile kızma, en büyük sevincim onlar çünkü.

Her yere seninle gidiyor, her yazdığımı seninle yazıyor, senin o yumuşacık adını söyleye söyleye uyuyorum ve bu hep böyle.

Kuduz bir köpek tarafından ısırılmaktan korkmazsan, öperim seni.

Senin ÇEN'in,
ya da Oscar Wilde,
ya da Chillon[2]
mahpusunun
ta kendisi

Parmaklıkları ardında —
zindanımın, — bir deri bir kemik... (bir deri bir kemik kalan benim, ama gerektiğinde, senin için palazlanırım).

Hep beni sev, beni düşün. Çapraz Gaga'yı[3] öp benim yerime. Uslu durmasını söyle — bak, ben nasıl uslu oturuyorum.

1. Mayakovski, Wilde'dan ödünç aldığı deyişle, gönüllü mahpusluğuna bu adı vermektedir. **«Şu Beylik Sorun Üstüne»** adlı şiirin bu dönemde yazılan ilk bölümünün başlığı **«Okuma Hapisanesi Baladı»**dır.
2. Byron'un **«Chillon Mahpusu»** adlı şiiri.
3. Lili Brik'e armağan edilen kuşlardan biri.

41

(Moskova, Ocak 1923)

Sevgili, sevgili Lilionok.

Biliyorum, yine üzülüyor, kaşlarını çatıyorsun.

Yavrus, düzelt o tatlı sinirlerini.

Hep seni düşünüyorum, hem de iyi yönden.

Azıcık hatırla beni. Mutlu yaşamaya korkunç ihtiyacımız var.

Bunun birlikte olmasını bilsen nasıl arzuluyorum.

Düşüne düşüne kafam çatlamazsa, bir çaresini bulacağım. Çapraz Gaga'yı sev, bana benziyor o, benim gibi kocaman bir gagası var (yalnız benimki kırmızı), gelip gelip kafesin parmaklıklarına çarpar kendini (hep pencereden dışarı bakar).

Dünya haritası üzerinde, daha şimdiden yolculuğa çıktım bile.

Chillon mahpusu

küçüklük adı ÇEN.

Öpmeye gelince, günün birinde kendim yerine getireceğim bunu. İzin verir misin?

42

(Moskova, Şubat ortası, 1923)

Minnoşcuk,

Seni ve İspanyol kızını[1] öperim (daha doğrusu senin İspanyol'u, İspanyol kızlarını öpmek istemiyorum çünkü).

Bütün sersemliklerimi yolluyorum sana.[2]

Gül azıcık..

Hattâ, İzvestia saçmalıklarını bile gönderiyorum.[3]

Seni güldürürler belki!

Öperim, senin

1. Lili Brik **İspanyol** gribine yakalanmıştı.
2. Eve kapanış sırasında yazılmış şiir ve denemeler.
3. Kısa bir süre sonra **İzvestia**'da yayımlanan **«Fiyaskolar, doruklar, ve daha başka bilinmeyen şeyler»** adlı şiirin taslağı.

(Moskova, Şubat sonları, 1923)

Minnoş Lissiçka.

Bileti sana ancak 28'inde[1] (bilfetleri ancak hareket günü satıyorlar), üçe beş kaladan önce (bunun için elimden geleni yapacağım) gönderebileceğim, çünkü süre üçte doluyor,[2] ve şu anda semaverin karşısında dikilip beklemek pek acı...

İçimde hep beni hiç görmesen daha çok sevinecekmişsin duygusu var.

Hadi gel, bunun gerçekleşmesine izin vermeyelim.

Minnoş'u ve kuşları öperim.

Senin

1. Mayakovski'yle Brik'ler, bu iki aylık ayrılığın sonunda Petrograd'a gidip birkaç gün kalmayı kararlaştırmışlardı.
2. Süre, gerçekten de, 28 Şubat 1923 günü saat tam 15'de doluyordu.

44

(Moskova, Şubat sonu, 1923)

Pisik Kızım!

Bileti sana ancak 28'inde gönderebilirim (bilet satışı trenin kalkacağı gün başlıyor çünkü). Trenin ne zaman kalkacağını bilmiyorum daha, gece sanırım. Üçten önce yollarım bileti, aynı zamanda trenin kalkış saatını da yazarım.

Minik sevgilim benim, özlemle kucaklarım seni.

Senin

45

(Moskova, 28 Şubat 1923)

Sevgili yavrus,

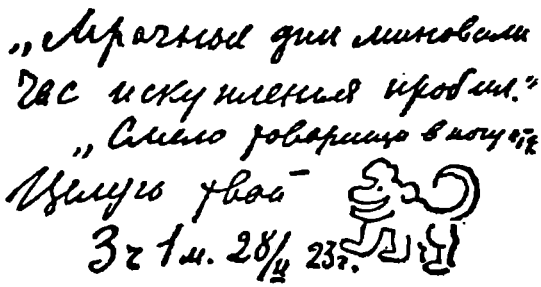
Bileti gönderiyorum.
Tren tam 8'de kalkıyor.
Vagonda buluşuruz.

Öperim, senin

28/II-23.

(Moskova, 28 Şubat 1923)

«Geçti artık o karanlık günler,
«Gelip çattı kurtuluş saati.
«Ey yiğit arkadaşlar, ileri.

Öperim, senin

3'ü 1 geçe. 28/II-23[1]

1. Mayakovski, Petrograd treninde Lili Brik'e **«Şu Beylik Sorun Üstüne»** adlı şiirini okuyacaktır

ŞU BEYLİK SORUN ÜSTÜNE
(Bir Bölüm)
(1923)

Sevgilime ve kendime

Gidecek Düşümüze giren bir baltanın
yer kesip atışı gibi uyuyan alınları.
yok bir anda,
her şey silinip gider
geriye yalnız baltanın sapı kalır.
Sokak davulları da işte böyle
girer
düşünüze,
ve birden hatırlarsınız ki
burda sıkılıyordunuz
ve şu köşe başında
saparsınız yan sokağa,
ve işte karşınızdadır—
bu işin suçlusu.
Köşe başının ayası pencereleri benden sakladığından,
bir sürü cam çıkardım onların bu oyunundan.
Bütün ömrüm
pencere haritalarında yazılı.
Küçük bir cam parçası için
her şey yitip gidebilirdi.
Karanlık adam,
serapçı,
pencerelere
hayasızca çiziyordu sevinç işaretlerini.
Ve bütün o cam oyunları,
açık-kızıl yengi,
hayasızca titreşmekte gecenin pençesinde.
Eskisi gibi yapmak,
ah, büyümek,

bir dizeyle pencereye uçuvermek!
Ama hayır,
kal dayayıp alnını küflü duvara.
Dizeler
ve günler değişti artık.
Taşlar soğuk.
Bir mezar ürpertisi,
ve süpürgeler pek ender çalışmakta.
Pabuçlarım elimde,
balgamlar arasından,
çıkıyorum basamakları birer birer.
Hiçbir şeyin dindiremediği yürek sızısı,
kaynaştırıyor halkaları birbirine.
Bir de bakıyorsun
geri geliyor
zili çalmaya
az önce rehinci kadını öldüren Raskolnikof.
Konuklar çıkıyor merdivenlerden...
Yol onların —
duvara yapışıyorum ben.
Yosunlaşıyor,
ve işitiyorum
çınlayan zilleri
Belki de o
oturuyordur,
bir rastlantıyla sanki,
sırf konuklar için,
büyük yığınlar için.
Ve yalnız parmaklar,
doruğunda
umutsuzluğun
sürdürmektedirler o garip dansı,
acıya meydan okuyarak.

Dostlar Peki ya karga-konuklar?
Kapının kanadı
dövmekteydi yüzüncü kez koridorun bağrını.
Dört bir yanda iri göğüsler,
dört bir yanda yılışık ağızlar,
hepsi şaraptan sendeleyerek geliyordu bana doğru.

Bir çatlak.
Delikler,
Bir mırıltı,
hepsi o kadar :
«Anuşka,
ne de kırmızı yanaklı!»
Pastalar...
Sıcaklığı sobanın...
Kürkleriniz...
Çıkarsanıza...
üstünüzden.
One-step'in temposu bastırdı sözcükleri,
sonra yine sözcükler bastırıyor dansın temposunu.
«Neden böyle sevinçlisiniz?
Yok canım, sahi mi?»
Arkası yok.
Çatlak, bir cümleyi aydınlatıyor yeniden.
Birbiri üstüne yığılıp kalan sözcükler.
Sözcükler
(kötülük etme ereğiyle değil)
«Geçen gün adamın biri bacağını kırdı,
onun için, Tanrı'nın izniyle eğleniyor,
kendimize küçük bir dans şöleni çekiyoruz.»
Evet,
onların sesleri bunlar.
Onların tanıdık çığlıkları.
Tanıyorum hepsini.
Yerle bir, sessiz,
cümleler kuruyorum bu çığlıklara uygun.
Evet —
oturmuş
benden söz ediyorlar.
Derken bir hışırtı
nota sayfalarını çeviriyorlar galiba.
«Bacağını mı dediniz?
Gerçekten çok gülünç!»
Ve ardından
şerefe kaldırılan kadehlerin tokuşması,
ve bardakların kıvılcımı yanaklarında çıtırdıyor.
Ve sonra,
sarhoş gibi

«A vallahi çok ilginç!
İkiye kırılmış, öyle mi?»
«Neşenizi kaçıracağım, gerçekten üzgünüm ama,
kırık değilmiş, diyorlar,
çatlakmış yalnızca.»
Sonra,
yine çarpan kapılar, karga sesleri,
ve döşemeyi aşındıran dans.
Ve sonra,
duvarların yakıcı stepleri
bir two-step'in yankısını getirir kulağınıza.

Senden başka her şey

Ve duvarın dibinde, ayakta,
ben olmaktan çıkmış ben.
Peki, şu bitkin yaşam salt sayıklama olsun bundan böyle.
Ama hayır, işte bu olamaz, onunkini,
onun dayanılmaz sesini istemem!
Elimle en sıradan kılığa soktuğum gün,
yıl boyunca,
kendi kendimi zehirliyorum bu sayıklamayla.
O
kemirdi ömrümü evcil bir dumanla.
Seslendim :
hadi durma atla,
pencereden
kaldırıma!
Kurtuluyordum açık pencerelerin çağrısından,
aşkın yardımıyla kaçarak,
hiç değilse bu yoldan,
hiç değilse dizelerle,
gece yürüyüşleriyle,
İnsan oturup yazıyor,
ve yürek bir yazı takımı olup çıkıyor,
ve insan yine dizelerde seviyor,
düzyazı sustuğunda.
Ne gelir elden, konuşamam,
bilmiyorum.
Söylesene sevdiğim,
nerde, sevgilim,
nerde,
— türküler çağırarak! —

ihanet ettim aşka?
Ordaysa,
her ses
bir itiraf,
bir çağrı.
Ama o şarkı, esen yelin getirdiği tek bir sözcük.
Titreyen sesin,
nota dizisinin üstünden,
dikiyorum gözümü
hedefe!
Sağlam bacaklarımın gururuyla,,
haykıracağım : — Sapasağlamım,
ve kalıyorum!
Diyeceğim ki
— Bak,
burda bile, ey sevgili,
dizelerimle kasıp kavururken gündelik iğrençliği,
koruyarak sevgili sözcüğünü,
seni,
esirgiyorum
ilenmelerimde.
Gel,
karşılık ver dizelerimin çağrısına.
Dört bir yana başvurdum — şimdi burdayım işte.
Artık yalnız senden gelebilir kurtuluş.
Kalk ayağa!
Koşalım köprüye!
Başımı eğdim
inen vuruşun altında,
mezbahadaki boğa.
Ama aşacağım,
gideceğim oraya.
Ve bir anda —
atacağım adımı.

YOLCULUKLAR VE İŞLER
1923-1930

Mayakovski artık Sovyet edebiyatının ünlü kişisidir. Başlıca işi — kendisinin yarattığı — Güzel Sanatlarda Sol Cephe adlı derginin kurulması ve savunulmasıdır; bu dergide türlü alanlarda çağdaş bir deyişle devrimci, gözüpek sanat yapmak isteyen kişileri, yani Sovyet kültürünün doruklarını toplamayı arzulamaktadır Babel, Ayzenştayn, Meyerhold ve biçimciler. Mayakovski, başlıca yardımcıları olan Ossip ve Lili Brik'le birlikte kendini bütünüyle bu işe vermiştir; ancak girişim, gittikçe büyüyen bir tepkiyle karşılaşacaktır. Halkın içinden yeni çıkmış halkçı iyi niyetle kültürü birbirine karıştıran genç bir yazar kuşağı asık suratlı, ders verici bir kötü beğeniye yatkındır. Bu kötü beğeni, hâlâ babaca bir ilkelliğin boyunduruğunda yaşayan halkın eğilimine de uygundur. Mayakovski, «Tahtakurusu» ve «Hamam» adlı oyunlarında, büyük bir yetenekle dile getirdiği Stalin döneminin resmî çirkinlik dalgasına karşı umutsuzca savaşarak geçirecektir ömrünün son yıllarını.

Yine aynı amaçla bütün ülkeyi dolaşmakta, şiirler okumakta, çağdaş şiiri açıklamaktadır. En uzak kentlerdeki sayısız işçi, öğrenci ve halk topluluklarının önüne çıkmaktadır. Yaşayanlara seslenen canlı bir varlık'dır.

Bunun yanında, bir de yabancı ülkelere yapılan büyük yolculuklar vardır : Paris, Meksika, A.B.D. ve yarıda kalan bir dünya gezisi. İlke olarak, bu gezilerin amacı da Sovyet kültürünü yaymaktır, ama bunun yanında şiirsel bir genişlik, uzaysal boyut kazanma, ateşli bir yenilenme ihtiyacı da vardır, ve bunu da Brooklyn köprüsü, Picasso'nun, Léger'nin, René Clair'in Paris'i, Montparnasse geceleri vermektedir. Mektuplar, bütün dünyanın tanıdığı büyük bir yıldızın azıcık yılgın ağzıyla, ama yine de direngen ve insanın içini burkan bir bağlılıkla yansıtmaktadır bu havayı.

Ve sonunda, özel bir dürtüyle değil, durum ve koşulların yarattığı parçalanmaz bir neden ağıyla, ölüm saatı gelir çatar. Şiiri yenileştirme akımı gittikçe büyüyen bir anlayışsızlıkla karşı karşıyadır. Mayakovski, bu akımı yalnız kalmaktan koruyarak, onları içerden ele geçirmek üzere «işçi kültür» örgütlerine üye olup halk yığınlarıyla daha yakın ilişkiler kurarak ülkesine hizmet ettiğine inanmaktadır. En yakın dostları, yenileşme akımının getirdiği temizliği kötü karşılamakta, Ma-

yakovski'den ayrılmaktadırlar. O da, daha az güven verici, yeni dostlar edinmektedir. Mayakovski'yi sanıldığından çok daha fazla etkileyen bozuşmalar dönemidir bu. Aynı zamanda, yeni takınaklar (musallat fikirler), yeni bunalımlar dönemi o masalımsı sesi yitirme, kısacası yaşlanma korkusu... buysa, gençliği gerçek bir fizikötesi sayan bir ozan için olanaksızdır Umutsuz bir inatla genç kadınlara kur yapmaktadır. Brik'ler onu bu son yalnızlığın sınırına dek izlemişlerdir, ama sonunda onlarla da arasından karakedi geçecektir galiba. Mayakovski canına kıydığı zaman, Brik'ler Londra'da, Lili'nin annesinin yanındadırlar.[1] Moskova'da olsaydılar, belki de ozanın yazgısını değiştirirlerdi. Ancak, Mayakovski, bundan önce de birçok kez canına kıyma hevesine kapılmıştır. Her ozanın tepesinde o dayanılmaz korku; XX. yüzyıl Rus şiirinin kendi eliyle canına kıymış bir başka üstün yetenekli kurbanının, Tsvetaeva'nın deyimiyle «sonunda yalnız kalma» korkusu dolaşmaktadır aslında.

Mayakovski'nin Lili Brik'e yazdığı son mektup, başucunda bulunan yazının, yani bu on beş yıllık şaşırtıcı serüvenin sonunda koparılan «Lili, sev beni!» çığlığının bir parçası gibidir

C F

[1] Brik'ler olayı ancak ertesi gün öğreneceklerdir

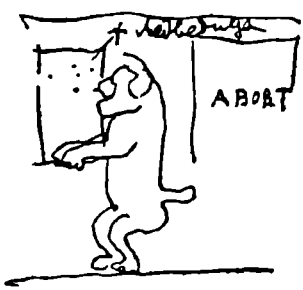
(Berlin-Moskova. 15-16 Eylül 1923)[1]

Sevgili Lissionok'um.

Bu mektubu sana vagonda yazıyorum. Az sonra üç kişilik yer bana kalacak galiba. Şimdilik ayaktayım. Ayı gibi iki herif soluk yerine bira alıp vermekte, fosur fosur sigara içmekte, soyunup dökünmüş, kışlık yün çoraplar içinde alabildiğine terlemekteler.

Kissit,[2] Şarik'den 65 dol(ar)lık bir makbuz iste, böylece Moskova'daki film öyküsü işi kolaylaşmış olur. Yoksa, Mayakovski yine tek başına,[3] derler.

Sensiz sıkılıyorum,
öperim, senin

1. Mektup Berlin'e yazılmıştır. Mayakovski'yle Brik'ler, 1923 yazını (Temmuz - 15 Eylül arasını) Almanya'da (Flinzberg, Norderney) geçirmişlerdir. Mayakovski, 15 ya da 16 Eylülde Moskova'ya döner. Brik'lerse birkaç gün daha Berlin'de kalacaktır.

2. Mayakovski, Averçenko'nun **«Kindykof'larda Noel»** adlı öyküsündeki küçük Kostya gibi, minik pisi anlamına gelen Kissik'i Kissit diye yazmakta.

3. **Şarik Bubul Dubincki** : görünüşe göre, Mayakovski onunla birlikte bir film öyküsü tasarlamıştır (belki de **«Benz nr. 22»**yi)

(Moskova, Eylülün ikinci yarısı, 1923)

Sevgili Lilionoçek'im!

Sensiz ölesiye sıkılıyorum!!!

Tez gel!

Yolda yazdığım mektupla Moskova'dan çektiğim teli aldın mı?

Burda sensiz yaşamak gerçekten olanaksız!

Şimdi sana yolculuk için birkaç öğüt

1) Polpredstvo'ya[1] uğra (Dimitriyef aracılığıyla), bütün yükünüz, bizim sınırdan geçireceğiniz her şey için bir izin belgesi al (bunu sana Berlin'de söylemedim galiba).

2) Her olasılığa karşı, Riga'ya bir tel çek, size 2. mevki kuşetli yer ayırtsınlar.

3) Riga'da, 8 numaralı hamalı tut, kısa zamanda, hem de büyük bir titizlikle işimi bitirdi (ona sizden söz ettim) Hepsi bu kadar!

Küçük sincap[2] yaşıyor, sırtı ve kuyruğunun yarısı grileşmeye başladı.

Liovka hâlâ Kırım'da.

Maloşka[3] döndü.

Kolya'yı gördüm.[4]

Arvatik[5] çok kötü.

Oska'ya, İnhuk'un[6] sırayla herkesten zılgıt yediğini, savunucusuz kaldığını söyle. Babişef hasta, Kırım'da. Anat (oli) Vass(ileviç)'e[7] uğradım. Bütün bunlar Lef için. Herkes, dört gözle, seni bekliyor. Beni görenler de üzüntü için-

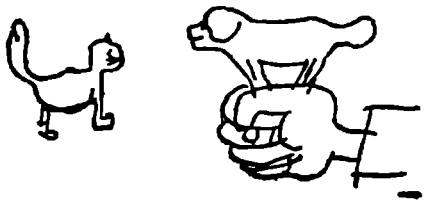
de. Posta uçağını kaçırmamak için, NKİD'de, bulabildiğim bir kâğıt parçasına yazıyorum.

Çabuk dön, yavrucuğum.

Hepinizi (mırnavı-Ossia'yı) öperim, seniyse, ayrıca yürekten kucaklarım.

Bütünüyle,

senin

1. **Polpredstovo :** «Tam Yetkili Sovyet Temsilciliği»nin kısaltılmışı.
2. Mayakovski bu sincabı Kuznetski Most'da (Mareşal Köprüsü'nde), küçük bir oğlandan satın almıştı.
3. Malkin'in küçültülmüşü.
4. N. N. Asseyef.
5. **Arvatik :** Boris İgnatiyeviç Arvatof (1896-1942). **«Lef»** dergisinde çalışan bir sanat tarihçisi ve eleştirmeni. 1923 yazında, ağır bir sinir hastalığı geçirdi. Mayakovski uzun yıllar onunla ilgilendi, maddî durumunu güvenlik altına alabilmek için aralıksız didindi.
6. **İnhuk :** O. M. Brik'in üyesi olduğu «Sanat Kültürü Enstitüsü»nün kısaltılmışı. Mektupta adı geçen heykelci A. Babişef üyelerden biri.
7. A. V. Lunaçarski.

(Moskova, 1923 [?])

Sevlil (Sevgili Lilek).

Bugün Sverdlof'da[1] beklendiğimi öğrendim. Hemen yola çıkıyorum, bir saat sonra Bas(ın) Evi'nde olacağım.

1. Mayakovski'nin işçi örgütlerinde, okullarda, yüksek öğretim kurumlarında vereceği konferanslar çoğu kez afiş, gazete ilânı ya da başka bir duyuru yapılmadan gerçekleşiyordu. Sverdlof Üniversitesi'ndeki konuşması da böyle oldu mutlaka.

(Karkof. 15 Ocak 1924)

Sevgili, göz kamaştırıcı, canım güneşciğim Lissik.

Sensiz korkunç sıkılıyorum!

Dün geldim Karkof'a, yarım saat sonra da Kief'e dönüyorum.[1]

Bu yolculukların pek rahat olduğunu söyleyemem doğrusu. Dün, kanımı emmekte olan bir hayvan yakaladım boynumda. Hayvanı öldürdüm, ama günleri sayıyorum. Yalvarırım sana, hayvan zehirliyse, sakın beni yalnız bırakma.

Mektubu vagonda bitiriyorum. Rostof yolculuğu yapılamayacak sanırım; Halk Meclisleri toplantıları dolayısıyla, bütün salonlar dolu.

Karkof'da salon doluydu, yalnız localarda bir iki dazlaklık vardı; Kief'deyse, kalabalık yüzünden iki kişi yaralandı. Kitap işi iyi gitmiyor,[2] çünkü hiçbir yerde yarım günden fazla kalmıyorum.

Bütün yaşamım bu.

Karkof'da, Karelin'lere uğradım, yaşayışları görülmemiş derecede hareketsiz, buna karşılık, insana kuzu kuzu patisini uzatan külrengi bir kedileri var. Rastladığım bütün kedi ve köpekleri okşuyorum. Kief'deki otelde, beyaz bıyıklı, kızıl tüylü, kocaman bir kedi var.

Belki de umduğumdan geç döneceğim.

Bütün gücümle kucaklar öperim seni.

Senin Amerigo Vespucci'n, Sven Hedin, ve başka bir yolcu.

ÇEN

1. Mayakovski Kief'de ikl şiir gecesi yapmıştı 12 ve 13 Ocakta. Ordan, 14 Ocaktaki konuşma için Karkof'a gitmiş, 16 Ocakta Kief'e dönmüştür.

2. Mayakovski, Karkof ya da Kief'deki bir yayınevine şiirlerinden bir derleme basmayı önermeye hazırlanıyordu herhalde.

51

(Moskova. 14-15 Şubat 1924)

Sevgili-sevgili, canım-canım,
sevgilim-sevgilim Lissiatik!

Yıldırım hızıyla yazıyorum sana, az sonra Odessa - Kief gezisine[1] çıkıyorum, senin kısa mektubunla[2] Şarik'inkini demin aldım.

Teşekkürler.

Bize verdiğin adrese bir tel çekmiştik, ama «bilinmiyor» diyerek geri gönderdiler, doğrusu bulunduğundan, bu sefer mektubun üstünü Liova yazıyor.

Yaşayışımız eskisi gibi. Şimdiye dek yalnız «Lysistrata»yı[3] gördüm, ama ondan da birinci perdenin sonunda kaçtım.

Aman ne berbat şey!

Odessa'ya gidişime seviniyorum. Burda korkunç bir rüzgâr ve soğuk var!

Hadi, yavrucuğum, hemen mektup yaz bana Paris'den!

Sıkı, sımsıkı kucaklayıp öperim seni.

Tepeden tırnağa senin olan

1. Mayakovski, 20, 21, 22, 23 Şubatta Odessa'da, 25 ve 26 Şubat-taysa Kief'de konuşacaktır.

2. Lili, Paris'e giderken uğradığı Berlin'den atmıştır mektubunu.

3. Aristofanes'in güldürüsü Moskova Sanat Tiyatrosu Müzikli Oyunlar Bölümü tarafından oynanmıştı. Mayakovski'nin 4 Martta sergileyeceği **«1923-1924 döneminin sanat olayları»** afişinin 3. paragrafında şöyle bir başlık vardı : **Lysistrata'nın beyaz sosisleri.** Beyaz sosisler, oyunun dekorundaki beyaz sütunlardır.

52

(Leningrad. 20 Mayıs 1924)[1]

Benim sevgili Lissioniç'im.

Hiç kimse beni gördüğüne sevinmiyor, çünkü bekledikleri senmişsin. Telefon ettiğim zaman lâfa bir «Ah!»la başlayıp, «Ay...»la bitiriyorlar.

Dün bir konuşma vardı, bugün, yarın birer tane, Perşembe ya da Cuma da bir tane olacak.[2] Böylece, ancak Cumartesi-Pazar dönebileceğim. Yapacak bir şey yok, sorumluların hepsi Moskova'ya gitmiş.[3] Yarın saat beşte çaya Rita[4] geliyor, saat 7'de de bütün dilciler.[5]

Insan yalnız olunca nasıl da kederli burası. Kentlerin en boğucusu. Yemeğe Menşoy'a gidiyorum. Korkunç çelebi bu oğlan. Benim afişleri seyredenler şöyle lâflar ediyorlar «İyi, iyi ama,[6] insanın ruh tellerini titreştirmiyor.» Vinnitsa.[7]

Sıkı, sımsıkı sarılır, korkunç bir özlemle öperim seni.

ÇEN'in

Eğer pireli değillerse, Stotik'le[8] Oska'yı öp benim için.

1. Pulun üstündeki damganın tarihi.
Bu mektup, Belediye'yi gösteren bir posta kartına yazılmıştır. Mayakovski, yapının tam karşısına minik bir kuçu resmi çizmiştir.
2. Mayakovski, 19, 20 ve 22 Mayısta Filarmoni salonunda konuşmuştur. Mektuba bakılırsa, 21'inde de («yarın») bir konuşma yapmıştır, ama bunun yeri öğrenilememiştir.
3. 23 Mayısta toplanacak XII. Parti Kurultayı'na.

4. Rita Ralt.

5. B. Elchenbaum günlüğünde şöyle diyor: «21 Mayıs: Avrupa Oteli, 26 numaralı odada, Mayakovski'yleyiz. Yakubinski, Tinyanof, N. S. Tikonof, Punin, Vinokur ve ben. **Lef**'den konuşuyoruz. O sırada, Mayakovski, **Lef**'in 1. (5.) sayısını çıkarmaya hazırlanıyordu, Lenin ağzıyla. Bu arada, Tinyanof'un, Elchenbaum'un ve Yakubinski'nin çalışmaları vardı.»

6. Mayakovski o gün, Filarmoni salonunda yaptığı «**Çağdaş Şiir Üstüne**» konulu konuşmasında, bu «ruh telleri»nden söz etti herhalde. Konuşmasının belli başlı noktalarını yazdığı cep defterinde, bu sözler ayrı bir köşeye yazılmış.

7. Mayakovski, Vinnitsa sözcüğüyle taşra, yitik bir yer demek istiyor.

8. **Skotik**: Lili Brik'in evindeki, yeraltında yuva yapan hayvanları avlamakta kullanılan İskoç köpeğinin küçültülmüşü. **Skotik** hayvancık demektir.

(Moskova. 1924 yazı)[1]

Ey benim canım, sevgili Kaşalotik'im.

Sensiz ölesiye, geberesiye sıkılıyorum.

Dağ evine bile gidemeyecek kadar mutsuzum. Ama Roşçin, kendisine hayır dediğim zaman nerdeyse ağlayacaktı.[2] Yarın Vodopiani'de bekliyorum seni. Gelmemişsem, telefon et.

Bütünüyle senin olan
ÇEN'in

1. Gerek bu mektup, gerek bundan sonraki, Mayakovski'nin kimi zaman Puşkino'daki dağ evinde, kimi zaman da Moskova'da kaldığı 1924 yazında yazılmıştır.

2. Eleştirmen İ. S. Grossman - Roşçin : hayır dediği, daha önceden kararlaştırılmış bir iskambil oyunudur.

54

(Moskova. 1924 yazı)

Sevgili Lilek.

Ne yazık ki kaçmak zorundayım.

Tam iki saat bekledim seni, gelmedin.

Daha da bekleyebilirdim, ama korkarım bu arada bütün dükkânlar kapanacak, oysa ne resim kâğıdım kaldı, ne de boyam;[1] ayrıca, kaçta geleceğini de bilmiyorum.[2]

Eve, yolda olduğunu söyle, başına bir şey gelip gelmediğini öğrenmek için — meraklandım çünkü — telefon edeceğim.

Oska'ya, yarın 5-6 arası gelemezsem beni bağışlamasını söyle. Kente inmek zorundayım. Sabah uğramaya çalışacağım.

Çok çok öperim seni.

1. **Mosselprom** (Moskova Tarım Sanayii) ya da **Gosslzdat** afişleri için.
2. Mayakovski, kimi zaman böyle cümlelerin sırasını bozarak konuşurdu.

55

(Paris, 9 Kasım 1924)[1]

Sevgili-sevgili, sevgilim-sevgilim,
Sevdiğim-sevdiğim Lilek,

Bir haftadır Paris'deyim ve sana hâlâ yazmadıysam, kendim hakkında henüz hiçbir şey bilmeyişimden: Kanada'ya gitmiyorum, onlar da göndermiyor zaten, bu arada Paris'de iki hafta kalmama izin verdiler (gerisi için sağa sola başvuruyorum), Meksika'ya gidip gitmeyeceğim belli değil, belki de gereksiz. Bir New York yolculuğu için Amerika'yla yeniden ilinti kurmaya uğraşıyorum.

Bu arada nasıl yaşadım: hiç farkında değilim. En belirgin duygum bunalım, insanı ağlatacak bir bunalım, bir de olup bitenlere karşı tam bir kayıtsızlık (yorgunluk).

Moskova'ya dönmek **istiyorum korkunç derecede.** Senden ve gazetelerden utanmasam, hemen bugün yola çıkardım.

Elsa'nın otelinde kalıyorum (Campagne-Première Sokağı, 29 numara, Istria Oteli); sana adresimi tellemedim, çünkü Elsa mektupların eski adrese geldiğini söyledi. **Yazarsan,** elime geçecek demektir. Senin için ölesiye kaygılıyım.

Kitaplar, sözleşmeler ne durumda?[2]

Kolka'ya[3] söyle, «Pereetz»e[4] gidip mektup yazamayışımın kendilerini atlatmak isteğinden değil, korkunç yorgun oluşumdan ve bile bile 2-3 hafta dinlenmeye çekili-

şimden ileri geldiğini anlatsın ondan sonra, bir oturuşta herkese yazacağım.

Paris'de hiç kimse istasyona beni karşılamaya gelmedi, benim telgraf varışımdan ancak 10 dakika önce ellerine geçmiş çünkü, o yüzden Elsa'yı, şu yarım pörçük Fransızca'mla, kendim arayıp bulmak zorunda kaldım. Sonunda Elsa'nın oteline yerleştim, ucuz mu ucuz, temiz mi temiz, minik bir otel bu; paramı hesaplı kullanıyor, sağda solda sürtmemeye çalışıyorum.

Elsa ve André'yle[5] can ciğeriz; ikimiz adına bir kürk uydurduk Elsa'ya; öğle ve akşam yemeklerinde bir aradayız.

Léger'yle[6] dolaşıyoruz habire; Laryonof'a[7] uğradım, ama evde bulamadım. Tiyatroların dışında hiçbir yere gitmedim. Bugün akşam yemeğinde Elsa, Tamara[8] ve Kodasseviç'lerleyiz.[9] Ozan yok tabiî! Zdaneviç[10] bir kez uğradı, ama sevdalı şu sıra, hanımın birinin koltuğundan çıkmıyor.

André'nin yönetiminde yavaş yavaş giyiniyorum, hattâ ufak tefek nasırlar bile edindim. Ama bu işler beni hiç mi hiç açmıyor.

Geldiğim gün senin öteberini aldık, sana küçük bir valiz ısmarladık — harika bir şey — şapkalar satın aldık, domuz derisi valiz yapılır yapılmaz göndereceğiz. Kokunu yolladık; kazasız belâsız eline geçerse, daha başkalarını da yollayacağım.

Oska için duyuru gereçleri ve afiş topluyorum.[11] İzin alabilirsem, küçük Fransız kentlerini dolaşacağım.

Bura dilini bilmemek korkunç!

Bugün, Bulonya Ormanı'nda minicik bir skotik gördüm, az kalsın hüngür hüngür ağlayacaktım.

Korkarım taşralının biri sayacaklar beni, ama gezip dolaşmak hiç gelmiyor içimden, **ferse**'me[12] baka baka geri dönmeyi bilsen nasıl istiyorum!

Sensiz sıkılıyor, sıkılıyor, sıkılıyor, ölesiye sıkılıyorum.

Oska'sızlık da hiç hoş değil. Korkunç derecede seviyorum sizi.

Elsa sözcüklerden birini senin gibi vurguladı mı, Allahın cezası, körolası duygululuğum tutuyor, hemen lirizme başlıyorum.

Nicedir sana böylesine kuru mektup yazmamıştım, ama, bir kere, edebiyat açısından tamtakır kaldım, ayrıca, yaşamaktan hiç tat almıyorum, kendimden hiç hoşnut değilim!

Mektup yaz, minik güneşim benim.

Elsa'ya yazdığın mektubu yürüttüm (bensiz sıkıldığını, daha da sıkılacağını söylüyorsun), valizime sakladım.

Yakında yine yazacağım, ayrıca tel de çekeceğim (sen de yaz!); günlerin de yardımıyla, daha neşeli olurum belki. Mektuplarım da tabiî.

Öperim, sevgili yavrum, sen de Oska'yı öp benim için. Aklı fikri sizde olan Vol.'unuz.

Liovka'yı, Kolka'yı, Ksanoçka'yı, Maloçka'yı ve Levin'i[13] öp benim için. Hepsi, Picasso'ların tümünden yüz kere akıllı.

V. MAYAKOVSKİ

Paris (Pâris ben değilim!)[14]

9/XI 24.

1. Mayakovski, Riga-Berlin yoluyla Paris'e gitmek üzere, 24 Ekim günü Moskova'dan ayrılmıştı. Hareketinden bir gün önce **Veçernaya Moskva** (Moskova Akşam Postası), Mayakovski'nin dünya gezisine çıkacağını haber vermişti. Ama ne Birleşik Devletler'den, ne de İngiltere'den vize alabildiği için, Paris'den öteye geçemedi. 27 Aralıkta Moskova yolundaydı.

2. Mayakovski Moskova'dan ayrılmazdan önce **Gossizdat**'a (Devlet Yayınları'na) **«Viladimir İliç Lenin»** adlı şiirin elyazmasını teslim etmişti. Şiirin ilk bölümü **«Lef»**de çıkacaktı. Şiirin hem tek başına, hem de **«Yalnızca Yenilik»** adlı derlemede yayımlanması için sözleş-

meler imzalanmıştı. Ayrıca, **«Savaş ve Evren»**in üçüncü baskısı yapılacaktı.

3. N. Asseyef.

4. Mayakovski'nin özellikle 1924 Eylül ve Ekiminde yazılar verdiği **Krasni Peretz** (Kırmızı Biber) dergisi.

5. **Andrée Triolet :** Elsa'nın kocası.

6. Mayakovski, Paris'e ilk gelişinde, 1922 Kasımında tanımıştı Fernand Léger'yi. Mayakovski'nin **«Yedi Günde Fransız Resmine Bakış»** adlı incelemesinde kendisine bir bölüm ayrılmıştır.

7. Ressam M. F. Laryonof.

8. Elsa Triolet'nin bir hanım arkadaşı.

9. Kadın ressam V. M. Khodassiyeviç ve kocası, ressam A. R. Diderichs.

10. **Zdaneviç,** D. M. (İliazd) fütürist resmin kuramcısı, ozan. Mayakovski, 1913-1917 arası, Moskova ve Petrograd'da görüşüyordu onunla.

11. O. Brik, **Mosselprom**'un reklam bölümünde çalışmaktaydı.

12. Topuk anlamına gelen bu sözcük, mektupta Almanca yazılmıştır.

13. L. A. Grinkrug, Nikola ve Oksana Asseyef, B. V. Malkin, ressam A. S. Levin.

14. **V. Mayakovski** ve **Paris** sözcükleri Latin alfabesiyle yazılmıştır

(Paris, 27 Kasım 1924)[1]

TELGRAF

Amerikan vizesi bekliyorum. Bir bir buçuk ay içinde alamazsam Moskova'ya döneceğim. Tel çek ve daha sık yaz. Öperim, seviyorum seni.

ÇEN'İN

1. Lili Brik'in 26 Kasım tarihli teline cevap «Meraktayım, telle ayrıntılı cevap ver.»

(Paris. 6 Aralık 1924)

Sevgili Lilionok.

Sensiz korkunç kederliyim.

Daha çok yaz, Lilek, ya da daha sık tel çek! Skotik'e müthiş üzüldüm. Birlikte yarattığımız en son şeydi o.[1]

Lef konusundaki saçmalık nedir kuzum? Şiirin birinci bölümünün yayımlanacağı sayı çıktı mı?[2] Bir şeyler yapmam gerekli mi? Sayı çıkmadıysa, müthiş sıkıntıda olmalısın. Ayrıntılı bilgi ver. Lenguis'le[3] işler nasıl? Paran yoksa, şimdilik Elsa'ya hiçbir şey gönderme. Başımın çaresine bakarım ben. Benim şiirin parçalarını nerelerde yayımlatabildiniz?[4] Lef işi için, gerekirse hemen Moskova'ya döner, Amerika'ya falan gitmem.

Benden yana söylenecek hemen hiçbir şey yok. Onca zaman hiçbir iş yapmadım, şimdi biraz biraz kendime geliyorum.[5] Ne yazık ki, hâlâ şiir arzusu var içimde — lirik bir ozanım ben! Paris'de sıkışıp kaldım, Amerikan vizesi için iki haftada karşılık vereceklerini vaad ettiler. Keşke reddetseler! Hemen Moskova'ya döner, borçları kapatır, en az üç yıl kuzu kuzu otururdum. Seni ve hepinizi öylesine özledim ki, benim o yabana atılmaz şiirsel imgelerimle bile anlatamam.

Gerçekten bıktım artık burdan, elim kolum bağlı yaşayamıyorum. Bizimkiler geleli beri, her gün onları gör-

meye gidiyor, böylece Rusluğumu doyuruyorum.[6]

Şiirlerimi henüz hiçbir yerde okumadım. Evde, kısık sesle, birkaç kişiye okumanın dışında.

Kitabım ya da şiirlerimden parçalar çıktıysa, gönder onları bana.

Boris Anissimoviç'den[7] hâlâ haber yok.

Öteberin burda, gönderecek kimse bulamıyoruz, postayla da yollayamayız, çok ağır. Ama ismarladığın her şey alınacak elbet. Elsa'dan istediğin şeylerle birlikte.

Şimdi artık ne tiyatroya, ne de bara gidiyorum. Evde oturup, salatayla birlikte tavuk budu ya da kaz ciğeri geveliyorum. Otel sahibi Madam Sonette getiriyor bunları bana. İnsanı şaşırtacak kadar hoş bir kent şu Paris!

Ossik, Berlin çamaşırlarını aldı mı? Satranç takımıyla kemeri Paris'den getireceğim. Gömlek ölçüsü kaç? 39, galiba? Ossik'e onsuz çok, ama çok sıkıldığımı, ayrıca kendisini çok, pek çok sevdiğimi söyle. Öp onu. Senin mektubun altına bir iki satır eklemesini söyle, yazarsan tabiî.

Hangi salak karılar sana telefon edip mektuplarımdan söz ediyor? Adlarını al, bana yaz. Bu sefer, umarım böyle yalanlara kimse inanmıyordur artık? Beni, kızlara mektup yazarken düşünebiliyor musun kuzum? Faust'a yaraşır, korkunç bir hayal bütün bunlar!

Kolka'yı, Ksan'ı, Liovka'yı, Maloçka'yı ve daha başka kimi istersen öp benim yerime.

Lilek, rica ederim, karşılık ver bu mektuba, **hem mektupla, hem de telle,** ve çabuk. Yoksa 41 numara gömlekler ismarlayacağım kendime, oysa eskiden, rahat ve besiliyken 43, hattâ 44 giyerdim!

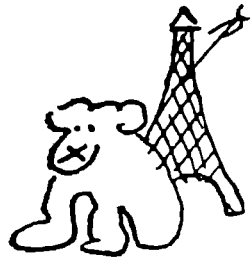
Canım, sevgili minik güneşim benim, öperim. Seviyorum seni.

Senin (seni böyle bülbül kılığına soktuğum için kızma sakın)

ÇEN

Paris. 6/XII.24.

Yavrus, sev beni azıcık!

1. Mayakovski'yle Lili Brik'in 1924 ilkbaharında Berlin'den getirdikleri küçük İskoç köpeği Skotik Kasımda ölmüştü.

2. **«Viladimir İliç Lenin»** adlı şiirin ilk bölümü «Lef»in 3. sayısında çıkacaktı. Lili Brik, Mayakovski'ye şöyle karşılık veriyordu: **«Lef'**in çıkışını hemen hemen yasakladılar — hazırladığım sayıyı çıkarmama bile izin vermediler. Yarın, Ossia gidip Yonof'u (Devlet Yayınları Yönetmeni) kandırmaya çalışacak.» Şiirin ilk bölümünün yayımlandığı **«Lef»**in 3. sayısı, ancak Mayakovksi'nin dönüşünden sonra, 1925 Ocağının sonlarına doğru çıkacaktır.

3. **Lenguiz:** Devlet Yayınları Leningrad Şubesi. **Lenguis** hem **«Viladimir İliç Lenin»**i, hem de **«Yalnız Yenilik»** adlı derlemeyi yayımlayacaktı.

4. Ekim Devriminin VII. yıldönümü dolayısıyla, **«Viladimir İliç Lenin»**in bazı bölümleri çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlanmıştı.

5. Sonradan **Paris** şiirini oluşturan dizeler.

6. Mayakovski Paris'deyken, Fransız Hükümeti, Sovyet Hükümeti'ni **hukuken** tanımış, ve 4 Aralıkta, S.S.C.B.'nin tam yetkili temsilcisi L. B. Krassin Paris'e gelmiştir.

7. Boris Anissimoviç Kuşner (1888-1937) **«Lef»** dergisi yazarlarından; daha önce de **«Maf»** dergisi yazarı olarak anılmıştı.

(Moskova. 1925 ilkbaharı)[1]

Sevgili Lilek.

Öteberi için teşekkürler. Yastıkla yorgan daçada kalsın — oraya gitmeyi yine de çok istiyorum çünkü!

Bugün, bütün gece, Levaşovo'da geçen şeyler gördüm düşümde. Sen gelmek üzereydin, ben de sana kocaman bir ev hazırlıyordum (Levaşovo[2] ise, tam tersine girdi işin içine).

Öperim,

seni seven

Öper, öperim seni.

1. Lili Brik'le Mayakovski 1924-1925 kışını Moskova yakınlarındaki Sokolnik'de geçirmişler, sonra ozan, herhalde dış ülkelere yapacağı geziye hazırlanmak üzere, kente taşınmıştı.

2. 1918 yazında, Mayakovski'yle Lili Brik, bir süre Petrograd yakınlarındaki Levaşovo'da kalmışlardı.

59

(Moskova, 25 Mayıs 1925)

Minnoş'a[1]

1) Sözleşme[2] konusunda Oska'ya göz kulak olunacak, her şeyi gününde teslim etmesi için her gün hırpalanacak. Kendisine hiç mi hiç güvenilmeyecek.

2) Bütün yapıtlarımın baskısı için çok acele bir fotoğraf seçilecek. Gerekirse, Strastnaya Alanına gelmeden, Stoleşnikof'un, eski «John-Bull» sağındaki Tverskaya'da çektirdiğim resim büyütülsün.

3) «Lef» konusunda[3] kızkardeşim, Ossia ve bütün ötekiler sıkıştırılacak.

4) Masal konusunda (Sofiski Pasajındaki) Priboy[4] Ya(yınları) sıkıştırılacak.

5) Sözleşme uyarınca, masal çıkar çıkmaz parası alınacak.

6) 15 Temmuzda Bolşaya Dimitrovka Sokağındaki «Moskovski Raboçi»[5] Yayınevine uğrayıp yoldaş Kantor görülecek, «Piyer'in Öyküsü»nün yeniden basılıp basılmayacağı sorulacak, basılırsa, yaratılan toplam değerin %12'si alınacak.

7) 15-20 Hazirana doğru, «Moskovski Raboçi» Yayınevine uğranacak, Yoldaş Kantor'dan «Paris» şiiri için 25 Çervontsi[6] alınacak. Bunun 10'u Liova'ya verilecek.

8) İkinci masal alınır alınmaz götürülüp «Priboy»a teslim edilecek, 15 Çerv(ontsi) alınacak.

1, 2, 10, 100, 200. Hasta olunmayacak!

9) Yollayacağım şiirler hemen okuma kuruluna verilip telif hakkının %50'si bana gönderilecek, öbür yarısı sende kalacak.

10) Kitaplara (benim özel diz[iye]) göz kulak olunup eksikler tamamlanacak, yeni çıkanlar alınacak.

11) Şiirlerden parçalar istenirse, «Uçan Emekçi»nin herhangi bir bölümünü verir (telif ücretinin %50'sini, Yuşkof Sokağı, «Vestnik Vozdušnogo»daki Yoldaş Gureviç'e iletirsin).[7]

1. İstekleri ve yapılacak işleri dile getiren bu mektup, Mayakovski tarafından, Amerika'ya hareketinden önce, bir okul defterine yazılmıştır. Zarfın üstünde, uçaktaki bir kuçuyla, yerdeki bir kedinin resmi vardır.

2. Mayakovski, 26 Martta, Devlet Yayınları'yla, bütün yapıtlarının 4 ciltte yayımlanması için bir sözleşme imzalamıştı. Sözleşmeye göre, 1. cilt 1 Haziranda, ikinci cilt 1 Temmuzda, üçüncü 1 Ağustosta, dördüncü de 15 Ağustosta teslim edilecekti. Mayakovski, O. Brik'le birlikte her cilde girecek yapıtları tasarlamıştı, yokluğunda bu işe göz kulak olunmasını istiyordu.

3. Ozanın kızkardeşi O. V. Mayakovski, bir süre derginin teknik yazmanlığını yapmıştır. Mayakovski'nin gidişinden sonra dergi çıkmamıştır. **«Lef»**, Ocak 1925'de çıkan 3. (7.) sayısından sonra yayımlanmaz olmuştur.

4. Mayakovski 20 Mayısta, **Priboy** yayımlarıyla, çocuklar için yazılmış iki masal üzerinde anlaşmıştı: **«İyilik ve Kötülük Üstüne»** ile **«Bütün Vassia'larla bütün Piyer'ler için, İşçi Sınıfı Üstüne Bir Masal»**. Mayakovski birinci masalı 22 Mayısta teslim edecekti (ve galiba etmiştir), ikincisiyse 15 Haziranda. İkinci masalı yolda tamamlamak istiyordu herhalde (mektubun sekizinci maddesine bakınız).

5. Mayakovski, **«Paris»** adlı uzun şiirini, hareketinden kısa bir süre önce, **Moskovski Raboçi**'ye (Moskovalı İşçi) teslim etmiştir.

6. 1921 yılında, para dunalımını gidermek üzere çıkarılmış, altınla, yabancı parayla ya da malla değiştirilebilen 10 rublelik kâğıt paralar.

7. **«Uçak Emekçi»** şiiri Nisan başında tamamlanmıştır. Mayakovski gittikten sonra, şiirin bazı bölümleri **Novy Mir** (Yeni Dünya) ile **Krasnaya Niva**'nın (Kızıl Tarla) Temmuz sayısında ve **Molodaya Guardia**'nın (Genç Bekçi) Ağustos sayısında yayımlanmıştır.

60

(Paris, 2 Haziran 1925)[1]

Sevgili-sevgili,
sevgililerin sevgilisi Lilionok!

Elka'ya[2] yazdığın mektupta benimle ilgilenmen, uyumam, aile reisi gibi davranmam, yolculuğuma aralıksız devam etmem konusunda uyarmada bulunman beni korkunç mutlu etti bu demektir ki, sevgili kuçunum senin, o zaman da, her şey yolunda sayılır. Sana ancak bugün yazışım, Cumartesi, Pazar, Pazartesi her yerin kapalı oluşundan ve Meksika konusunda[3] hiçbir şey öğrenememiş bulunmamdandı, oysa Meksika işini öğrenmeden yazmak istemiyordum. Ne yazık ki, gemim (bundan sonraki) ancak ayın 21'inde kalkıyor. Yarın biletimi alacağım. 20 000 tonluk **İspanya** transatlantiği. Yalnız iki bacası var, ama yaman bir gemiye benziyor. Çok pahalı. Hiçbir şey harcamamaya, bizim gazetenin ölçüsüyle, satırı 2 fr(ank)tan yaşamaya çalışacağım.[4]

Eliçka'nın[5] en kısa zamanda yola çıkabilmesi için elimden geleni yapıyorum. Konsolosluğa gittim. Yarın da Elsa'yı göndereceğim, tel çekecekler Moskova'ya.

Azarlamayasın diye — ne başımın belâsısın sen! — müthiş sıkıldığımı yazmıyorum.

Sergi[6] korkunç sıkıcı ve boş. Düzeyi de akla hayale gelmeyecek kadar düşük.

O ünlü «Paris İlkbaharı»ndan da hayır yok, çünkü altüst edilen sokaklardan başka çiçek miçek açmıyor. İlk gece

şöyle bir dolaştık, şimdi artık hiç dışarı çıkmıyorum. 24 saatta iki kez uyuyor, iki kişilik kahvaltıyı gövdeye indiriyor ve yıkanıyorum, hepsi bu.

Yarın, «Lef» için yazı yazmaya başlayacağım. Eski dostlardan hiçbirini göremiyorum, yeniler arasındaysa, en iyisi, Elsa'nın köpeği Buzu.

«Öl» diyorsun, patilerini dikip yatıyor; «ye» diyorsun, önüne gelen her şeyi yutuyor; tasmayla dolaştırdığın zaman öyle bir asılıyor ki, koşmak zorunda kalıyorsun, kendisiyse arka ayakları üstünde zorla ilerliyor. Uzun tüylü, bir kulağı kara, upuzun burunlu, paytak bacaklı, beyaz bir foks bu, ama yol ortasında koşmayacak kadar akıllı, hep kaldırımdan gidiyor.

Mürekkebim bitti.

Uçak yolculuğu iyi geçti. Tam karşımda oturan Alman habire kusuyordu, neyse ki benim değil de, Kovno'nun üstüne. Pilot Şabanof[7] harika bir adam. Dediklerine göre, bütün Alman yönetmenler onun uçağıyla gitmek istiyormuş.[8] Sınırlardan geçerken, uçağı hafifçe kuyruğa doğru yatırıyor, başka uçaklarla karşılaşınca küçük kanatlarını çırpıyordu, Königsberg'de, uçağı ta gümrük kapısına dek getirdi, herkesin korkudan ödü koptu, oysa istediği yere inme konusunda ödül falan almış.

Uçağa binersen, yalnız onunkine bin.

Königsberg'de, bütün gece, barlarda sürttük onunla.

Pisik, yavrum, gemi demir almadan elime geçmesi için hemen yaz bana.

İsteklerinin listesi Elsa'ya verildi, hepsini postalayacak sana. Gönderme işine yarın başlıyoruz.

Oska'nın bütün yap(ıtlar)[9] için para alıp almadığını yaz.

Sevgili Lilik'im, canım benim, öperim seni.

Azıcık sev beni, bütünüyle senin olan,

ÇEN

Ossik'i öp benim için!

2/VI-25.

Yaz, n'olur!

1. Mayakovski, 25 Mayısta Moskova'dan Königsberg'e hareket etmişti. 28 Mayısta Paris'deydi.

2. **Elka, Eliçka : Elsa**'nın küçültülmüşleri.

3. Mayakovski önce Meksika'ya gitmeyi ve orda Birleşik Devletler vizesi alabilmek için uğraşmayı tasarlıyordu.

4. Sovyet eğilimli **Parijski Vestnik** (Paris Postası) gazetesine takılıyor; gazete, **«Paris»** adlı şiirden bazı bölümleri, **«Yalta-Sivastopol»**u ve **«Viladimir İliç Lenin»**in son bölümünü yayımlamıştı.

5. Moskova'ya gitmek isteyen Elsa Triolet, Sovyet vizesi almakta güçlük çekiyordu.

6. Uluslararası Süsleme Sergisi. Sergideki Rus Pavyonu 4 Haziranda açılmıştı. Mayakovski, Ocak ve Şubat aylarında, Moskova'da yapılan Sovyet Pavyonu hazırlık toplantılarına katılmıştı.

7. **N. P. Şabanof :** sivil Sovyet filosunun ünlü pilotu.

8. Moskova-Königsberg arasındaki hava ulaşımı, **Derluft** adını taşıyan yarı Alman, yarı Rus bir kurumca sağlanıyordu.

9. O. Brik, 1 Haziranda, Mayakovski'nin **Bütün Yapıtları**'nın ilk cildini Devlet Yayınları'na verip para alacaktı.

61

(Paris, 9 Haziran 1925)

Benim sevgili, canım,
şaşırtıcı sevgilim Lilionok.

Senin de bildiğin gibi, tek bir satır almadım senden. Bugüne dek sana iki tel, bir de mektup gönderdim, buna karşılık, sen, Elsa'ya yazdığın mektupların altına iki satır da benim için yazmadın! Sevgili minnoşum, hemen ve uzun uzun yaz bana, 19'unda yola çıkıyorum çünkü. **İspanya** yolcu gemisi St-Nazaire'den (saat 8'de de Paris'den) hareket ediyor, ve Meksika'ya varana dek, tam 16 gün yollarda sürtecek. Dolayısıyla, cevabını getiren mektup, senin ordan yola çıktıktan sonra, Paris üzerinden, 40 günde elime geçecek (ve tabiî gemi bulabilirse)! Bu da cehennemin dibi demektir! Hattâ cehennemin ta kendisi.

Minik güneşim, yola çıkmazdan önce, daha uzun bir mektup yaz bana! Mutlaka yaz. Her şeyi, her şeyi, her şeyi yaz. Senden mektup alamazsam, gitmem.

Ne yapıyorsun, neler yapmaya niyetlisin?

Pisiciğim, ben dönmeden hiçbir işe başlama sakın. Çelik gibi vücutla, zambak gibi, gül gibi bir tene kavuşabilmek **için dinlen.**

Burdaki yaşamım her zamankinden daha sönük. Üstüne üstlük, bir de Sergi var başımda, özellikle dedikodusu. Herkes kendi başyapıtını baş köşeye oturtmak istiyor ve bütün Fransızca'sını döktürüp kendisi için ateşli bir iki lâf ediyor.

Morand[1] bugün Moskova'dan döndü — görünüşe göre, sevimli bir adam.

Hiç tiyatroya gitmedim. Bir kerecik Chaplin'i seyrettim. Sıcak dayanılır gibi değil, soluk alınacak tek yer Bulonya Ormanı, o da geceleri. Bugün Polpredstvo'ya[2] gidiyorum, akşama şiir okuyacağım, ondan sonra da, Elsa'yla birlikte Welter'lerdeyiz.[3]

Tasarladığım her yere gidebilmek için elimden geleni yapıp yine de sonbahardan önce yanında olabilmeye çalışacağım.

Kıskandığım biricik varlıklar Oska'yla Anuşka, seni her gün görebiliyorlar çünkü.

Paradan ne haber? Devlet Yayınları'ndan Oska'ya para verdiler mi? «Lef»den prova getiriyor mu? Çok çok öperim Oska'yı.

Seni de çok, pek çok öperim, seni seviyor, sensiz ölesiye sıkılıyorum.

Hep senin olan,

ÇENOK'un

Yaz! Yaz! Yaz!
Hem de hemen!

1. Paul Morand, 1925 ilkbaharında Moskova'ya gitmiş, dönüşünde, **Je brûle Moscou** (Moskova'yı Yakıyorum) adlı, karaçalıcı bir kitap yayımlamıştır.

2. **Polpredstvo** : S.S.C.B. tam yetkili temsilciliği.

3. Welter : Lili Brik'le Elsa Triolet'nin okudukları Moskova Valitski Lisesi'nin eski Fransızca öğretmeni.

62

(Paris, 10 Haziran 1925)

TELGRAF

Sevgili Kissa, öperim. Sakın meraklanma ve bana para gönderme.[1] Yalnız Gossizdat'ı sıkıştır. Biletim çalınmadı. Öperim.

Bütünüyle senin olan,

ÇEN'in

1. 10 Haziran günü, Mayakovski kaldığı otelde soyuldu : dünya gezisi için ayırdığı paranın (50 000 TL) bulunduğu cüzdan yürütüldü. Mayakovski'nin bunu Lili Brik'e bildiren telgrafı bulunamamıştır (belki de **Gossizdat**'ın elindedir). Bu ikinci telgraf, aynı günün akşamı (20:12'-de) çekilmiştir.

Her şeye rağmen bu geziyi tamamlamaya kararlı olan Mayakovski, Paris'deki Rus Ticaret Temsilciliği'nden yardım ister. Aynı gün, Moskova'ya **Gossizdat**'a, aşağıdaki tel çekilir (bunun bir kopyası Mayakovski'nin kâğıtları arasında bulunmuştur).

«Şu anda Paris'de bulunan Mayakovski, Meksika'ya gitmek üzereyken parasını çaldırmıştır. Gemi ayın on ikisinde kalkacaktır, bilet satın alınmıştır. Ticaret temsilciliği, bütün yapıtlarının basılmasıyla ilgili sözleşmeyi gördükten sonra, kendisine iki yüz **çervontsi** vermeye hazırdır : ancak, Kasım-Aralık aylarında alacağı iki yüz **çervontsi**'nin bloke edilmesi ve Aralık sonundan önce hesabımıza gönderilmesi gerekir. Hemen onayınızı bildirin. Mayakovski'den alınacak belge elinize geçer geçmez ödeme yapabiliriz. Ticaret Temsilci yardımcısı Lomovski. Mayakovski kabul etmiştir.»

15 Haziranda, Lili Brik Mayakovski'ye şu cevabı gönderiyordu :

«Devlet Yayınları'nın telgrafı yolda.»

63

(Paris, 17 Haziran 1925)[1]

TELGRAF

Sağlığım yerinde. İşler yolunda. Meksika'ya hareket ediyorum. Teşekkürler. Sevgili Minnoş'umu ve Ossia'yı öperim.

Bütün kalbimle,

ÇEN'iniz

1. Lili ve Ossip Brik'in aynı gün çektikleri tele karşılık «Sağlık ve iş durumunu telle.»

(Paris, 19-20 Haziran 1925)

Benim canım sevgilim Liliatik!

Senden **tek bir mektup** alamadım, sen artık benim sevgili Minnoş'um değil, tüyü dökülmüş, topal bir ördeksin. N'apıyorsun kuzum? Düşündükçe karalar bağlıyorum gitmeden senden mektup alamayacağım demek! Ne yapalım, ben de telgrafları alır götürürüm, sayıları az da olsa, tatlı şeyler.

Yarın sabah, 8,40'da St-Nazaire'e (Brötanya'ya) hareket ediyorum, 12 saat sonra, gemideyim. 21'indeyse, ver elini Meksika!

Guiz[1] işine teşekkürler, seni bunca derde soktuğum için bağışla beni. Geçen Çarşamba (sana yazdığım son mektubu yollarken), bildiğin gibi, son meteliğime dek çarptılar beni (topu topu 3 frank, yani 30 kopek bıraktılar cebimde!). Hırsız, İstria Oteli'nde, tam karşımdaki odayı kiralamış, ben doğal bir ihtiyaç için yirmi dakika kadar dışarı çıkınca, büyük bir ustalıkla bütün paramı, çantamı (senin resmini, kimlik belgelerimi) yürütmüş ve sırra kadem basmış. Bütün didinmelerim boşa gitti verdiğim bilgilere bakarak, adamın tanınmış bir hırsız olduğunu söylemekten öte bir şey 'yapmadılar. Yaşımdan ötürü, paraya pek acımıyorum. Ama yolculuğumun erteleneceğini, salak salak geri dönüp karşına dikileceğimi düşündükçe çıldıracak gibi oluyorum. Şimdi, senin ve Guiz'in yardımıyla, her şey yoluna girdi.

Kasım-Aralık parasını bile bile istedim, sen sıkıntıya girmeyesin diye, dönünce açığı kapatırım.

Lilek, «Priboy» için (bu noktayı mimledin değil mi?), metnin bulunduğu kâğıtları gönderiyorum.[2] Bunu götürüp onlara verir misin?

Elsa'nın vizesi için, Moskova'daki ilgililerle konuşmak gerekiyor.

Bugün Liova'dan bir tel aldım, ben yola çıktıktan birkaç saat sonra geliyormuş, rezalet!

Volga üstünde durum nasıl?

Gariptir, bir rastlantı sonucu, tanıdık insanlardan öğrendim bunu, ama sırf senin iyi olduğunu göstermesi yönünden bile olsa, ilgiliyim elbet!

Yavrus, mektubu sabah bitiriyorum, on dakika sonra istasyona hareket etmek zorundayım. Minik güneşim benim, sevgiyle kucaklarım seni.

Oska'yı öperim.

Korkunç seviyorum sizleri ve müthiş özledim.

Bütün kalbiyle sizin olan

Meksikalı
ÇEN'iniz

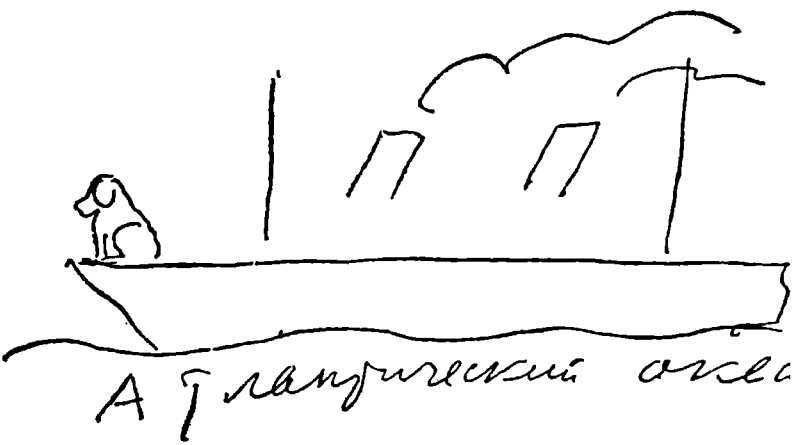
1. **Gulz (Gossizdat)** Devlet Yayınları.
2. Söz konusu metin, herhalde, **«Bütün Vassla'larla Bütün Piyer'ler İçin»** adlı masalın yerine yazılan **«Gezintiye Çıkıyoruz»** adlı masaldır.

(**İspanya** gemisinden)[1]
22/VI.1925.

Sevgili Linoçek.

İspanya gözüktü, bu fırsattan yararlanıp sizlere hiçbir engelle karşılaşmadan onu geçtiğimi, hattâ küçük bir limana girdiğimi haber vereyim haritada **Santander'e** bakın.

Benim **İspanya** küçük, ama esaslı bir gemi. Şimdiye **dek hiçbir Rus'a rastlamadım.** Askılı pantolon giymiş, kemer takmış adamlarla (İspanyol erkekleri), kocaman küpeli kadınlar (İspanyol dilberleri) sarmış dört bir yanı.

(Atlantik Okyanusu)

Birbirinin tıpatıp aynı, kızıl tüylü iki minik kuçu sağa sola koşuşmakta.

Sevgilim, öperim seni, şimdi hemen Fransızca bir mektubun nasıl gönderileceğini öğrenmeye gidiyorum.

Oska'yı da, seni de kucaklarım.

Bütün varlığıyla sizin olan ÇEN'iniz

1. «İspanya, Denizaşırı Gemi İşlt.» başlıklı kâğıda yazılmıştır. Zarfın üstündeyse «Bilbao 23.VI.25» ve «Bayonne 24.6.25» damgaları vardır.

(**İspanya** gemisinden)
3 Temmuz 1925[1]

Benim canım-canım, sevgilim-sevgilim-sevgilim
canımın içi Lilionok'um!

Yoldan attığım mektupları alıyor musun?[2] Şu anda, Küba adasına, (sigaralarıyla ünlü) Havana limanına yaklaşıyoruz, bir iki gün kalacağız burada. Fırsattan yararlanıp umutsuzca da olsa bir mektup sallıyorum posta kutusuna.

Dayanılmaz bir sıcak!

Tam Tropikal bölgenin göbeğindeyiz.

Bu arada belirteyim ki, şu ünlü Oğlak Burcunu göremedim henüz (hani şu Tropikal bölgeye adını veren Oğlak Burcunu).

Sağda (Asor Adacıklarını saymazsak), bunca gündür karşılaştığımız ilk gerçek kara parçası, Florida kıyıları belirmekte. Tabiî şimdi Christophe Colomb üstüne bir iki dize yazmak gerekecek, ki bu da epey zor doğrusu. Yanımda Odessites (Gezginler Kılavuzu) bulunmadığından, Christophe'un küçültülmüşünün ne olduğunu bilebilmek güç.[3] Colomb'a uyak bulmaya gelince, Ekvator'un tam altında, bu koşullar içinde, başlı başına bir sorun, düpedüz kahramanlık.

Gemide yaşamanın ahım şahım bir şey olduğunu söyleyemeyeceğim doğrusu. 12 gün su üstünde kalmak tam ba-

lıklara ya da meslekten kâşiflere göre bir iş, bizim gibi ayağını sağlam yere basmaya alışmışlar için değil.

Ne Fran(sızca) öğrendim, ne de İspanyolca, ama kaş gözle anlatımı epey ilerlettim, biricik anlatım aracım bu çünkü.

Sevgili yavrum, sağlık ve iş durumunu mutlaka telle bana. Bizim büyükelçiliğin adresini ne yazık ki bilmiyorum. Dışişleri'nden sorup öğren bunu. Telgraf adresi şöyle galiba Meksiko (kenti) Delsovpra (Sov[yet] Hük[ümeti] Temsilciliği).

Çok çalışıyorum.[1]

Sizi anlatılamayacak kadar çok özledim.

Seni 1000 kere, Oska'yı da 800 kere öperim.

Bütünüyle sizin olan

(Colomb)

ÇEN'iniz

1. **İspanya** gemisinin başlıklı kâğıdına yazılmıştı. Damgalar; «İspanya. 5.7.25.» ve «Havana. Küba 5.7.25.»

2. 22 Haziran tarihli mektupla bunun arasındaki mektup yerine varmamış galiba.

3. **«Christophe Colomb»** şiiri 7 Temmuzda tamamlanmıştır. Taslaklarda, «Christophe'un küçültülmüşüyle» yazılmış bir dizeye rastlanmıştır («Colomb Christia ve daha başka sarhoşlar...» Bu iş için bir «Odesslte» gerekliydi Mayakovski'ye, çünkü, şiirin başındakl tanıtma yazısına göre, kâşifler arasında bir de «İspanyol Yahudisi Christophe Colomb» varmış.

4. **İspanya** gemisinde, **«Christophe Colomb»**dan başka, **«İspanya»**, **«Rahibeler»**, **«Atlantik Okyanusu»**, **«Derin Yerlerde Dolaşan Sığ Felsefe»**, **«Black and White»** şiirleri yazılmıştır.

5. «Colomb» sonradan çizilmiştir

(**İspanya** gemisinden)
3 Temmuz 1925.[1]

Sevgili, canım, tatlı Minnoş'um.

Sana gündüz bir mektup attım, şimdi akşam ve ben daha şimdiden sensiz korkunç, korkunç sıkılıyorum.

Makinalardan başka kimsenin bulunmadığı üst güvertede dolaşırken, o ana dek görmediğim, külrenkli, minicik bir dişi kedi çıkmaz mı karşıma!

Tam senin adına okşayacaktım ki, kurtarma sandallarının ardında yitip gitti.

Ama sen, Pisik, sen sandalların ardına kaçmayacaksın, değil mi?

Minik sevgilim, sakın benden kaçıp sandalların arkasına saklanma emi!

Nasıl, nasıl seviyorum seni!

İki küçük sarı Japon köpeğiyle İspanyol tazısının selâmları var sana, her şeyi anlıyor, benimle Rusça konuşuyorlar.

Öğle yemeği için kapımı çalıyorlar.

Yemeğe gitmek müthiş canımı sıkıyor.

Her sabah, yataktan kalktığımda, çevremdeki her şeyin neden böyle rezil, bir biçimde döndüğünü, neden boş duran 104 numaralı yataktan kalkmadığını düşünüyorum.

Korkunç göresim geldi seni.

Canım sevgilim benim, seni seviyor, kucaklayıp öpüyorum.

Bütün varlığıyla senin olan

ÇEN'in

1. Yine **İspanya** gemisinin başlıklı kâğıdına yazılmış.

(Mexico-City. 10 Temmuz 1925)[1]

TELGRAF

Sağlığım yerinde. Vardım. Adres Whin 37 Meksiko.
Öpücükler.

ÇEN

1. Mayakovski 8 Temmuzda Vera-Cruz'a, 9 Temmuzda da Meksiko'ya varmıştır.

(Mexico-City. Temmuz ortaları, 1925)

Sevgili, sevgili, milyon kere sevgili,
ve bir kere sevilmiş Pisik.

Meksiko'ya geleli bir hafta oluyor. Bir gün otelde kaldım, sonra Sovyet Temsilciliği'ne taşındım. Her şeyden önce, burası daha hoş, çünkü öbür temsilciliklere oranla adam sayısı çok az: (Volinski'yle[1] karısının gidişinden sonra) topu topu 4 kişi. Başka memur yok. Ayrıca, burda yaşamak daha kolay, çünkü tek bir İspanyolca sözcük kullanmıyorum, yoksa her şeyi birbirine karıştırıyorum: örneğin, **gracias** — teşekkür ederim — ile **excusada**'yı — W. C. yani. Üçüncü olarak meteliksizim, burdaki katkım 2 pesosu (2 rubleyi) buluyor, buysa, Meksika'nın pahalılığı düşünülürse, akıllara durgunluk verecek bir rakam.

Meksika'ya gelince:

Her şeyden önce, öbür «yabancı ülkelerden», özellikle güneyde, Vera-Cruz'un aşağısında yetişen palmiye ve kaktüsleriyle ayrılmakta. Meksiko'yu sorarsan, insanı bunaltan, tatsız, pis ve son derece karanlık suratlı bir kent.

Çok kötü mevsimde geldim buraya (gelinecek mevsim kışmış), her günün yarısı yağmurlu geçiyor, gece buz kesiyorum, iklim berbat, yükseklik 2400 m. olduğundan, (dediklerine göre, hele ilk iki hafta) soluk alıp vermekte güçlük çekiyorsun, çarpıntı yapıyor, bu da hiç hoş değil.

Burda iki haftadan fazla kalmam. Ama, bir kere, «Denizaşırı gemiler» işletmesine bağlıyım (buysa, dönüş bile-

tinde %20 indirim demek), öte yandan, vize alabilmek için Birleşik Devletler'i[2] telgraf yağmuruna tutmaktayım. Amerika işi olmazsa, 15 Ağustosa doğru yola çıkar, 15-20 Eylülde Moskova'da olurum. Birkaç gün sonra, elçilik yazmanıyla birlikte Meksika'nın içerlerine, tropikal ormanlara doğru yollanacağız;[3] işin can sıkıcı yanı, oralarda sarı humma varmış ve geziyi yalnız demiryoluyla yapmak zorunda kalacakmışız.

Yavrus! N'apıyorsun, ne yapmayı tasarlıyorsun? Döndüğümde, İtalya'ya[4] gitmişsen, seni orda bulamamaktan ve şu Allahın cezası uçak yolculuğundan ötürü, yanına gelememekten korkuyorum!

Bu mektubu aldığında, belki de Meksiko'da olmayacağım. İçerlere yapacağım geziden sonra, hemen gemiye bineceğim. **Onun için, bundan sonra yazacağın mektupları, 1 Eylülde elime geçecek biçimde, Paris Temsilciliği'ne atmalısın, gidince hemen alırım.** Yalnız, **rica ederim,** beni sevmediğini yazma. Sizden haber alamadığım için, korkunç sıkılıyorum. Oska nasıl? Ya Lef? «Bütün Yapıtlar»dan ne haber?[5]

Yavrus, yazdığım şiirleri gönderiyorum, ayrıca bir sürü işle başını ağrıtacağım[6] :

1) «Amerika'nın Keşfi»ni **Lef**'e ver.

2) «İspanya»yı **Ogoniok**'a ver.

Vekillik belgesini gönderiyorum.

3) «Rahibeler»i **İzvestia**'ya.

4) «Atlantik Okyanusu»nu **Projector**'a.

5) Ya da ikisini birden **Radio-Rosta**'ya vermeye çalış; bunların tersi de olabilir.

Lef'den para alma, sakın. Öbürlerinden, satırına 1 ruble, «Radio-Rosta»dansa (yoldaş Galitski'den)[7] dizesine 2-3 çerv(ontsi). Rica ederim, bunları alır almaz (40-50 çervontsi tutar sanıyorum. Daha az tutarsa, n'apalım), hemen Elsa'nın André'sine gönder, yola çıkmadan borç aldım on-

dan, 1 Eylülden önce ödemeliyim.

Para alamaz ya da sağlayamazsan, kendi parandan gönderme n'olur, bana tel çek, borç bulup öderim.

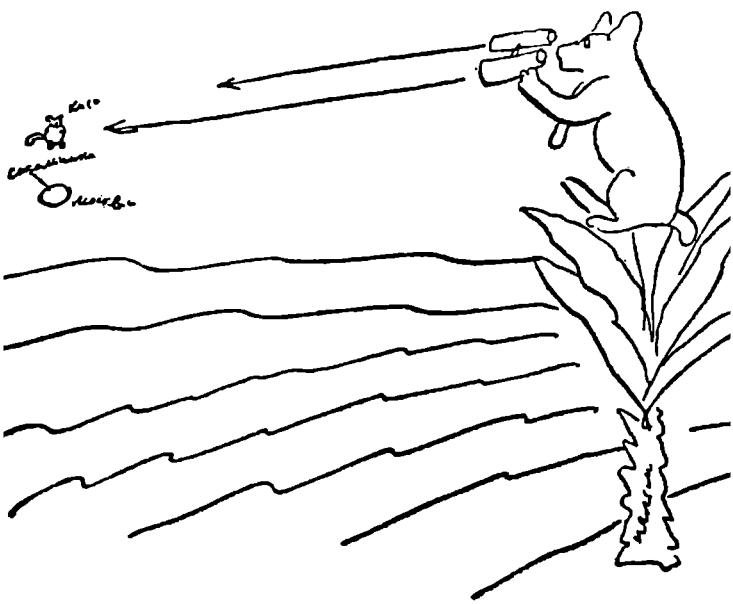
Yavrus, o minicik telgraflarına çok çok teşekkürler, öylesine tatlı, öylesine talılar ki, harika bir domuz derisi içinde hep koynumda taşıyorum onları.

Sana şimdi hiçbir şey göndermiyorum, çünkü bir kere yolda yitebilirler, ayrıca daha gönlüme göre bir şey bulamadım, hem hepsini kendim getirmek istiyorum.

Benim sevgili, canım Pisiciğim, korkunç, korkunç bir özlemle kucaklarım seni. Dört patisiyle birden senin olan,

ÇEN

Oska'yı bığından öp benim için.
Elska'yı[8] da öp.
Elene Yulyevna'ya[9] selâm.
Şu küçük mektubu da anneme ver lütfen.[10]

1. **V. A. Volyinski :** Meksika Temsilciliği yazmanı.

2. Mayakovski, vize konusunda **Amtorg**'la (New York'daki Sovyet Ticaret Kurumu'yla) yazışmıştır. Daha sonra, Temsilcilik yazmanı L. İ. Hayklss'in de değineceği gibi : «Mayakovski, Konsolosluğu **Mosselprom**'la **Rezinotrest**'in (kauçuk tröstünün) reklam bürosunda çalışan bir memur olduğuna inandırdıktan sonra, A.B.D.'ne giriş izni alabilmiştir.» 15 Temmuzda New York'dan, «**Pogany Teicher** Studios»dan gönderilen mektupta da şunlar yazılıydı : «Dostlarınız aracılığıyla, Birleşik Devletleri ziyaret etmek, basın yoluyla duyurma araçlarından ve afişlerinizden kurulu bir sergi açmak istediğinizi öğrenmiş bulunuyoruz.« Mektupta, daha sonra, Devlet Bakanlığı'na Mayakovski'nin A.B.D.'ne gelebilmesi için dilekçe verildiği, ama Birleşik Devletler konsolosluğunun işi uzattığı bildirilliyordu. Mayakovski ancak 27 Temmuzda, Laredo üzerinden A.B.D.'ne girecektir.

3. Bu yolculuk yapılamamıştır.

4. Lili Brik bakım için İtalya'ya gitmeye hazırlanıyor, Mayakovski'nin de oraya gelmesini istiyordu, Amerika'dan sonra.

5. Gerek **Lef** dergisi, gerek yola çıkmazdan önce bin bir güçlükle imzaladığı «Bütün Yapıtlar» sözleşmesi Mayakovski'nin aklından çıkmıyordu. Her mektubunda değinmektedir bu iki konuya.

O günlerde, Moskova'da **Lef** dergisi konusunda olup bitenlerden de, derginin çıkmayan son sayısının içeriğinden de haberimiz yok. (Lili Brik, 3 Ağustosta New York'a attığı mektubunda : «**Lef** konusunda işler yolunda galiba» demekteydi.) Mayakovski, bu mektubuyla birlikte, dergiye kısa bir süre önce yazdığı en uzun şiirini «**Christophe Colomb**»u («**Amerika'nın Keşfi**») yollamıştı. Ama dergi çıkmayacaktı.

6. «**Amerika'nın Keşfi**» («**Christophe Colomb**»), Mayakovski'nin dönüşünden sonra, Leningrad'da çıkan **Krasnaya Gazeta**'da yayımlanacaktır (6 Aralık 1925); «**6 Rahibe**», **Projector**'un 16. sayısında; «**Atlantik Okyanusu**» da, 15 Ağustosta **İzvestia**'da, «**İspanya**» şiiriyle hiçbir yerde yayımlanmamıştır. Radyoda okunup okunmadığını bilmiyoruz.

7. **Galitski : Radio-Rosta**'nın edebiyat bölümü başkanı.

8. O sırada Moskova'da bulunan Elsa.

9. **Lili Brik**'in annesi.

10. Annesiyle iki kızkardeşine yazdığı mektup.

70

(New York. 31 Temmuz 1925)[1]

TELGRAF

New York'dan öpücükler. Volyinski Ağustos başında Lef'e şiir getirecek. Sağlığını telle. Adres otuz beşinci cadde. Sevgiyle öperim.

ÇEN'in

1. Mayakovski New York'a bir gün önce gelmişti.

71

(New York. 2 Ağustos 1925)[1]

TELGRAF

Sevgili Kissa. Henüz hiçbir ayrıntı yok. Yeni geldim. Sevgiyle kucaklarım.

ÇEN'in

1. Lili Brik'in: «Ayrıntılı tel çek...» diyen telgrafına karşılık.

72

(New York. 6 Ağustos 1925)

TELGRAF

Vize[1] için elimden geleni yapıyorum. Olmazsa döneceğim. Korkunç sıkılıyorum. Sevgiyle öperim.

ÇEN'in

1. Lili Brik için.

73

(New York. 6 Eylül 1925)

TELGRAF

Sevgili Kotionok. Kurgin[1] kazası vize işini aksattı. Onunda Amerika'daki konferanslar başlıyor.[2] Bir ay içinde işler yoluna konmazsa döneceğim, aşağı yukarı on Ekimde. Tatlı bir cevap yaz lütfen. Sevgiyle kucaklarım.

ÇEN'in

1. **İ. İ. Kurgin**: Amtorg'un başkanı, 27 Ağustos 1925'de Long-Beach'de boğulmuştu. Gazeteci Ch. Epstein'in anılarına bakınız: «Maya-

kovski, birkaç gün New York'da kalan tabutun başından ayrılmıyordu (...). Yoldaş Kurgin'in ölümü onu pek sarsmıştı. Oysa, Birleşik Devletler'e gelmezden önce hemen hiç tanımıyordu kendisini».

2. Mayakovski'nin New York'da yaptığı ilk konuşma (14 Ağustos), 10 Eylülde **Central-House**'da, 12 Eylülde **Coney-Island**'da yapacağı konuşmalardan epey uzaktı.

74

(New York. 14 Eylül 1925)

TELGRAF

Sevgili Kotionok. Habere[1] çok üzüldüm. Gecikmenin nedenlerini telle. Kime tel çekeyim.[2] Yarın tel havalesiyle para gönder. Konferanslar biter bitmez yanına geliyorum. Bu işle uğraşamadığım için bağışla. Tahmin edemedim. Sevgiyle öperim.

Kötü ÇEN'in

1. Devlet Yayınları, sözleşmeyi bozmuş, «Bütün Yapıtları»nı yayımlamaktan vazgeçmiştir.

2. Lili Brik, 16 Eylülde şöyle karşılık veriyordu : «**Gossizdat** yayını zarar getirici buluyor. Karar ay sonunda. Tel gereksiz.» Bu karar, Devlet Yayınları Ticari İşler Yönetmenliği'nin (20 Temmuzda) gönderdiği bir yazı sonunda alınmıştır; Mayakovski'nin yapıtları artık aranmamaktadır.

75

(New York. 25 Eylül 1925)

TELGRAF

Lilionok. Gidip kendine bakmalısın. Yola çıkarsan dört yüz dolar gönderebilirim sana. On beşine doğru dön. Şimdilik işler orta karar. Düzelirse seninle İtalya'ya geleceğim. Yoksa doğruca Moskova'ya gidip yazdıklarımı yayımlayacağım. Hemen tel çek. Yirmi dokuzunda konferans için Şikago'ya gidiyorum. Sevgiyle kucaklarım.

ÇEN'in

76

(Şikago. 3 Ekim 1925)[1]

TELGRAF

Şikago'dan sevgiler. Sensiz sıkılıyor, seni seviyorum. İtalya'ya gitmeye çalış.

Bütünüyle senin olan,

ÇEN'in

1. Mayakovski 2 Ekimde Şikago'ya gelmiş, aynı gün konuşmuş, dördünde New York'a dönmüştür.

77

(New York. 6 Ekim 1925)

TELGRAF

Sevgili güneşçiğim, hareket tarihini telle.[1] Adres yaz. Sıkılıyorum. Sevgiyle öperim.

ÇEN'in

1. Lili Brik, 16 Ekimde hareket edecektir İtalya'ya.

78

(New York. 19 Ekim 1925)

TELGRAF

Çok sıkılıyorum. İki üç hafta içinde vize günü[1] belli olacak. Herhalde yurda döneceğim. Burası tiksinç. Sevgiyle öperim.

ÇEN'in

1. İtalya vizesi.

79

(New York. 22 Ekim 1925)[1]

TELGRAF

Sevgili Kotionok. Seni görebilme arzusuyla yanıyorum. Tek engel vize. Son üç gün içinde de olmazsa Avrupa'ya hareket ediyorum. Sensiz korkunç sıkılıyorum. Sevgiyle kucaklarım.

ÇEN'in

1. Bu ve bundan sonraki telgraf, Lili Brik'in Salsomaggiore'deki (İtalya) adresine gönderilmiştir.

80

(New York. 24 Ekim 1925)

TELGRAF

Yirmi sekizinde Havre üzerinden Paris'e hareket. İtalya vizesini Paris'de, isteyeceğim. Elsa'nın adresini[1] telle hemen. Öperim, Kotionok. Görüşmek üzere.

ÇEN'in

1. Elsa Triolet bir süredir Moskova'daydı.

81

(Paris. 6 Kasım 1925)[1]

TELGRAF

Paris'deyim. Istria Oteli'ne ayrıntılı tel çek.[2] Sevgiyle öperim.

Bütünüyle senin olan,

ÇEN'in

1. Roma'daki Sovyet Elçiliği eliyle Lili Brik'e.
2. Lili Brik, 8 Kasımda telle karşılık verir: «İtalya vizesi için üç hafta bekleyeceksin. Hemen ne yapmam gerektiğini bildir. Ne kadar kalacaksın Paris'de?»

82

(Paris. 9 Kasım 1925)

TELGRAF

Sevgili Kotionok. Tez buluşalım. On dördü Cumartesi Berlin'e gel.[1] Hemen kesin varış tarih saat ve garını bildir. Gereken en az parayı da. Cerdito Italiano'ya telle yüz elli dolar gönderdim. Sevgiyle öperim, sensiz sıkılıyorum.

ÇEN'in

1. Mayakovski, 14 Kasımda Berlin'e gelir. 22 Kasımdaysa, Lili Brik'le birlikte, Riga üzerinden Moskova'ya döner.

(Bakû. 20/11/1926)[1]

Sevgili, sevdiğim Kissitsa!
(Bu adı da Kissa ile Lissitsa'dan türettim.)

Şu anda Bakû'dayım, burda (ve yolda) bir sürü ilginç şey gördüm, bunları hemen sana yazıyorum.

Trende, Krasnodar ile Bakû arasında, yaşlı bir maymunla beraberdik. Maymun pencere içine oturmuş, kenarlarına macun vuruyordu. Çoğu kez yarı yolda duruyor, büyük bir şaşkınlık, umutsuzluk ve hüzünle, ciddî ciddî dağları seyrediyordu, gören oyunda yenilmiş Levin sanırdı.[2]

Bundan önce, Krasnodar'da bir sürü minik kuçu gördük, şu anda onlar üstüne birkaç dize yazmaktayım.[3]

Bakû da hayvansız sayılmaz. İki gün önce, penceremin altından tam (evet tam) on bir deve geçti koşarak, doğruca bir tramvayın üstüne gidiyorlardı. Önlerindeyse, Çerkeska[4] giymiş bir adam, ellerini kollarını sallıyor, geri geri koşarken, hayvanları durdurmak için bir şeyler bağırıp duruyordu.

Tam zamanında kandırdı hayvanları.

Pencereden çaprazlama baktın mı, her gün saat dokuzda gelip aynı yerde dikilen ufacık, şirin bir meyvacı eşeği görüyorsun. Reglna Fedorovna'ya[5] gelince, ben vardığımda burada değildi, Moskova'ya dönmüştü.

Sevinç içindeyim. Ne olursa olsun, hemen «Solcular Marşı»nı söylemeye başlıyor, fütürizmin ne olduğunu, David Burliuk'un nerde bulunduğunu sordular mı tıkır tıkır

karşılık veriyorum.

Mutlu Ossia'nın da hızlı ve güzel bir yaşamı var : Sendikalar Birliği'nde[6] bir konuşma yaptığını, ayrıca «Sovetski Ekran»daki[7] sinema afişleriyle ilgili, öfkeli yazısını okudum.

Sıkı sıkı sarıl öp onu benim yerime. Telgraflarda öpmüyorum onu, çünkü telleri acele çekiyorum, bakarsın gece gelirler, oysa böyle küçük şeyler için uykusunu bölmek istemem.

Salı ya da Çarşamba sabahı Tiflis'e hareket ediyorum, ve işim biter bitmez Moskova'ya döneceğim. Yeter be! — fazla bu kadar karışıklık. Düzenleyiciler genç.[8] Toplantılar arasında korkunç uçurumlar var, konuşmaların hiçbiri elverişli trenlere uymuyor. Dolayısıyla, yataklı vagonlarda, başımı o kocaman, şapşal yıldız keneli kulağımın üstüne koyup yatıyorum. Keneler olmasa çok daha rahat edeceğim, ama onları ordan söküp atamayacak kadar tembelim, hele 20 000 taneyseler.[9]

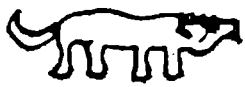
Burası bahar. Sokaklarda mimoza satılıyor. Pardesü giymeden de çıkabilirsin, ama o zaman hemen hava soğuyor. Solumda, berberli küçük bir sokak var, adı «Aelita», geri kalan lâflar Türkçe yazılmış, ama şimdi artık Latin harflerini kullandıklarından, pek garip duruyor : önce bir Apoteka var, hemen yanında da, kendi dillerinde **Aptiq;**[10] tatilleriyse Pazar değil, Cuma günü. Sağımda, Volga'nın[11] döküldüğü Hazer denizi; ancak, döküldükten sonra çıkamadığı için — Hazer denizi bir göl çünkü — Volga'nın hali duman.

Sevgili Solniçko, dairenin[12] bütün angaryasını yüklendiğin için acıyorum sana, ama kıskanıyorum da, böyle bir iş için uğraşıp didinmek ilginç çünkü.

Canım sevgilim, sensiz sıkılıyorum. Her insanın birine ihtiyacı vardır, benim için bu biri sensin. İnan böyle.

Dudaklarından öperim, hem de herbirinden binlerce kere.

Bütün varlığıyla senin olan
(Azerbeycanlı)
I. ÇEN'in

1. **Mektup**, Mayakovski'nin Amerika'dan döner dönmez başladığı konuşma gezileri sırasında yazılmıştır. 24 Ocakta, Moskova'dan hareket edip Karkof'a, Kief'e, Rostof'a, Krasnodar'a, Bakû ve Tiflis'e gitmiştir. 5 Martta Moskova'ya döner.

2. Mayakovski'nin sık sık iskambil oynadığı ozan A. S. **Levin**.

3. **«Krasnodra»** şiiri, 1926 Aralığında, **Krasnaya Niva**'da yayımlandı (Lili Brik'e adanan bu şiirin ikinci başlığı **«Kuçulara Yitik Bir Uu-uuu»**dur).

4. **Çerkeska : Kafkasyalı**'ların özel giysisi.

5. **Regina Fedorovna :** Lili Brik'in akrabası.

6. Mayakovski burda, 14 Şubat tarihindeki **İzvestia**'da kısa bir özeti verilen, Sendikalar Birliği Salonu'nda yapılmış «Rusya'da Edebiyat» konulu tartışmayı anıştırmaktadır.

7. O. Brik'in 1926 **Sovetski Ekran**'ında (Sovyet Beyaz Perdesi'nde) çıkmış **«Son Çığlık»** başlıklı yazısı.

8. «Moskova 1. Üniversitesi Öğrencilerine Yardım Kurulu» üyesi üniversite öğrencileri.

9. «Yıldız keneli kocaman kulak», **«Pantolonlu Bulut»** şiirinin son dizesi. **Ogonlok** dergisinin eki olan «Kitaplık», 1925'de, şiirin üçüncü baskısını 20 000 adet yayımlamıştı.

10. Rusça'da eczane **Apteka**'dır, o garip yazış biçimi işte burdan gelmektedir.

11. **«Hamam»** adlı oyunun ünlü sözüne başlangıç **«Şu pis Volga hâlâ Hazer Denizi'ne mi dökülüyor?»**

12. Mayakovski, 1925 yılı sonlarında, Guendrikof sokağında, epey onarım gerektiren bir daire elde edebilmişti. Mayakovski, Lili ve Ossip Brik, 1926 Nisanının sonunda buraya yerleştiler. Bu ev şimdi «Mayakovski Müze-Kitaplığı»dır.

84

(Odessa. 24 Haziran 1926)[1]

TELGRAF

Odessa'nın keyfini çıkarıyorum. Pazartesi[2] bilmem hangi Şahin'le Yalta'ya hareket. Kissa ile Ossia'yı çok çok öperim.

ÇEN'in

1. 21 ya da 22 Haziranda Odessa'ya gelen Mayakovski, 23-27 Haziran arası dört konuşma yapıp şiirlerini okumuştur.

2. 28 Haziran Pazartesi günü, «Theodor Net» gemisi limana girmiştir. Theodor Net, hücuma uğrayan bir trende, Sovyet hükümetinin resmî yazışmalarının bulunduğu çantayı korurken öldürülmüştür; Mayakovski, gemiyle «karşılaşmasını» : «**Yoldaş Net'e, gemiye ve İnsanoğluna**» adlı şiirinde anlatmıştır

85

(Yalta. 30 Haziran 1926)[1]

TELGRAF

Sevgili Kissa'yla Ossik'e öpücükler. Uyuz beygir gibi sıkılıyorum. Adres : Yalta Rossia Oteli. Mektup yazın tel çekin.

Bütünüyle

sizin ÇEN'iniz

1. 30 Haziranda Yalta'ya gelen Mayakovski, 5 ya da 6 Temmuza dek orda kalmıştır.

86

(Simferopol. 8 Temmuz 1926)

Sevgili, canımın içi, sevdiğim Pisi.

Şaşacaksınız belki, ama Simferopol'den yazıyorum işte.

Bugün Eupatoria'ya hareket ediyorum, iki gün sonra Yalta'ya dönüp mektuplarınızla telgraflarınızı bekleyeceğim.[1]

Odessa paraları suyunu çekti, yaşayabilmek için şiir okumam gerekiyor.

Ne yazık ki, bu da pek bir şey getirmiyor. Örneğin, Sivastopol'da sözleşme uyarınca paramı vermekten kaçındıkları yetmiyormuş gibi (oysa toplantıyı düzenleyenler M.O.P.R.[2] üyesi olduklarını söylüyorlardı), konuşmaları kundakladılar, yaptırmadılar ve beni, kanımca, pek tatsız sıfatlarla nitelediler. Bu rezalet yüzünden koca bir gün güme gitti, bölge yönetim kurulu yazmanlığından bir toplantı istemek zorunda kaldım, kurul yazmanı tam anlamıyla benzetti herifleri. Gönlümüz oldu, cebimiz yine boş kaldı. Ayrıca, şiir yerine, gazetelere mektup yazmak zorunda kaldım.[3]

Daha esmerleşemedim, ama burnum üçüncü derisini değiştirmiş bulunuyor, kızıl bir sancak gibi gezdiriyorum onu. İnanın, pek görülecek durumda değilim.

İşin en tatsız yanı, senin meteliksiz kalman, herkesin başına üşüşmesi, Ossik'inse Volga'ya gidecek parayı bile bulamayışı.[4] Böyle giderse, bir iki hafta içinde Moskova'ya

dönerim.

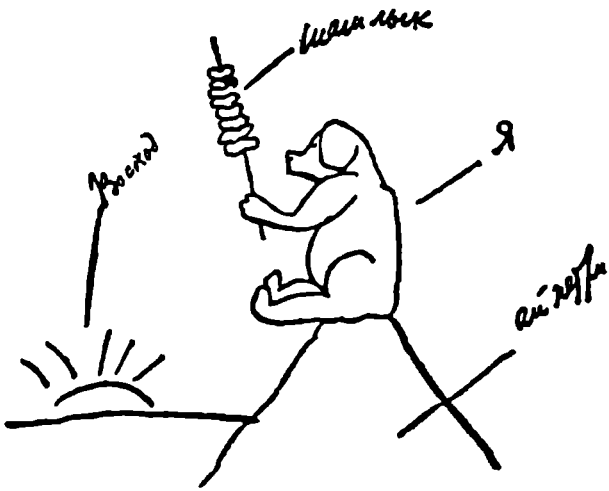
Sevgili canlarım, sizsiz yaşamak sıkıcı ve olanaksız. Burdan da yazılacak bir şey yok: Çetirdağ'la Aya-Petri'de[5] tadına doyulmaz gündoğumlarından başka bir şey yok, onlardansa gazeteler bile söz etmez olmuş.

Sizinle ilgili her şeyi, ama her şeyi yazmazsanız, hemen oturup sıkıntıdan gebermeye başlayacağım.

Patilerinizi de, tepelerinizi de öperim, Oska'nın çıplak kafasına özel bir öpücük.

Lütfen sevin beni ve sakın unutmayın,

bütünüyle varlığıyla size bağlı ÇEN'iniz

(Tan) (Şiş kebap) (Ben) (Aya-Petri)

8/VII.26.

1. Mayakovski, 7 Temmuzda Simferopol'de verdiği konferanstan sonra, 8-9 Temmuz günleri de Eupatoria'da iki konuşma yapmıştır.

2. M.O.P.R. : Uluslararası Devrim Savaşçılarına Yardım Örgütü.

3. Vazgeçilen konferans, 6 Temmuzda Schmidt Kulübü'nde yapılacaktı. 8 Temmuzda, **Mayak Kommuni** gazetesi Mayakovski'nin bir mektubunu yayımlamıştır; ozan bu mektubunda kendisini dinlemeye gelenlerden özür dilemekte, gazete yazı kurulu da sorumluluğun düzenleyicilerde olduğunu belirtmekteydi.

4. Lili Brik buna verdiği karşılıkta : «Bizim için üzülme. Gerektiğince dinlen,» diyordu.

5. Kırım dağları.

87

(Eupatoria. 10 Temmuz 1926)

TELGRAF

Eupatoria'da Dubler Otelindeyim. On ikisinde Yalta'ya[1] hareket. Çılgınca özledim sizleri. Lütfen daha sık, daha uzun yazın, tel çekin. Kissa'yla Ossia'yı yürekten öperim.

Bütün varlığıyla sizin olan

ÇEN'iniz

1. Mayakovski Eupatoria'ya 8 Temmuzda gelmiş, grip yüzünden dediği gün Yalta'ya dönememiştir.

(Eupatoria. 15 Temmuz 1926)

Sevgili yavrusum,

Gemisinin batışından sonraki Robinson gibi yaşıyorum : kendimi bir (çervonetz) yığınının tepesine atmışım, çevremde ıssız (yani sizsiz) bir Eupatoria; bir cuma geçti bile, ikincisiyse yarın.

Ama asıl benzerlik, mektup yazmayışında, ne bana ne de Robinson'a tek bir satır yazdın.

Gerçi telime karşılık bir telgraf aldım, ama üstünde imza bulunmadığı için onu saymıyor, kendi kendime : belki Kissa'dandır, belki de Drapkin'den,[1] diyorum. Belki de tek suçlu benim, bir kucak dolusu mektup ve tel Yalta'da beni beklemekte. Ama öyleyse bile kusur bende değil, çünkü zorlu bir grip yüzünden tam bir haftadır burda tutsağım. Bugün kalktım, ve yarın her ne pahasına olursa olsun şu pis yerden ayrılıp Yalta'ya dönmek istiyorum.

Onca güçlükle ayarlanan, Sivastopol ve Eupatorla'da vereceğim üç konferanstan vazgeçildi tabiî.[2]

Tatlı bir fıkra. Bis'e kadar yolunuz var! (Ukrayna dilinde «bis» cehennemin dibi demek, sakın «bravo!» anlamına gelen bis'le karıştırmayın).

Pisik, bugüne dek yazmadıysan, Yalta'ya yaz. Domuzluk etme, senin gibi minik bir Pisi istese de kocaman bir domuz olamaz çünkü.

Oska'nın tatili ne durumda?

Keşke Yalta'ya gelseydi.

Sanatoryumdaki hastalara verdiğim konferans için, Yalta'da, iki haftalığına, yemekli bir odaya hak kazandım; aynı şeyi Oska'ya da ayarlayabilirdik.

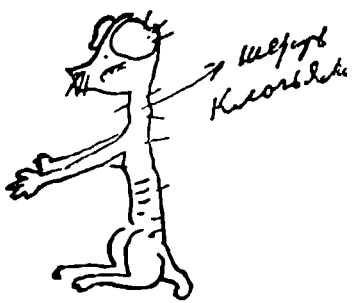
Hele Pisimi bir Yalta balkonunda görmek ne hoş olurdu! Ne yazık ki çervonetz yığını yavaş yavaş erimekte ve görünürde yenisi de yok.

Tam bir işçi ozanı haline geldiğimi farkediyorum ne param var, ne de şiir yazıyorum.

Lissik, canım sevgilim, yalvarırım hemen karşılık ver bana.

Sizden mektup alamayınca ne denli sıkıldığımı düşünemiyorsun besbelli. Canım sevgilim, kollarıma alır, doya doya öperim seni.

Bütünüyle senin olan
ÇEN'in

Ossik'i de çok çok öperim. (dökülmüş tüyler)
15/VII/26.

1. Saçma bir varsayım: Drapkin, Devrim öncesinin Moskova'sında pek tanınan bir borsacıydı.

Mayakovski'nin sözünü ettiği teli Lili Brik 2 Temmuzda Yalta'ya çekmişti. Görünüşe göre, Lili ve Ossip Brik'in 8 Temmuzda gönderdikleri doğumgününü kutlayan telgrafı Mayakovski ancak Yalta'ya döndükten sonra, 16 ya da 17'sinde almış; Lili Brik'in 8'inde attığı mektubu da öyle.

2. 13 Temmuzda Sivastopol'daki Schimidt Salonunda yapılması kararlaştırılan konferanstan vazgeçilmiş ve konuşma, Belediye Toplantı Salonu'nda yapılmak üzere, 17 Temmuza ertelenmiştir. Vazgeçilen öbür iki konuşmanın nerde yapılacağını bilmiyoruz.

(Yalta. 19 Temmuz 1926)

TELGRAF

Son derece mutluyum.[1] Cuma Cumartesi Yalta'da konuşuyorum. Doğruca Yalta'ya gel. En iyisi Sivastopol'dan gemiye bin. Araba sarsar. Oska'yı da yanına al. Tel çek. Görüşmek üzere. Öperim.

Sevgiyle

1. Kırım'a geleceğini haber veren Lili Brik'e cevap. Lili Brik «**Yahudiler ve Toprak**» adlı filmin çekimine katılıyordu (Kırım'da, Eupatoria yakınlarındaki Yahudi sömürgelerini konu edinen bu filmin öyküsünü Viktor Şklovski yazmış, A. M. Rom yönetmiştir, altyazılarsa Mayakovski'nindir). Lili Brik'in (30 Temmuzda Eupatoria'dan) Yalta'ya, Mayakovski'ye gönderdiği mektubun şu bölümü ilginçtir :

«... filmi birimiz bırakıp öbürümüz çekiyoruz, ama sizin film-öyküsüne bağlı kalmadan.» Mayakovski, film-öyküsünün ilk örneği için Şklovski'ye yardım etti herhalde. Çünkü Şklovski, Mayakovski'den ve Yalta'dan 27 Temmuzda ayrılıp Eupatoria'ya gitmiştir.

90

(Yalta. 28 Temmuz 1926)

TELGRAF

Operatör ve Şiklovski saat birde yola çıktı.[1] Herhalde Çarşamba sabahı ordalar. Öperim.

ÇEN'in

1. Bu tel sabah 1,40'da çekilmiştir. Lili Brik'in «Şiklovski ortalarda yok operatörün hareket saatını telle hemen» diyen telgrafına cevaptır.

91

(Yalta. 29 Temmuz 1926)[1]

TELGRAF

Pazartesi[2] film gönderecekler. Konuşmalar Bahçissaray'a[3] gitmemizi engelleyecek. Yalta'da bekleyeceğim. Gelişini bildir. Öperim.

ÇEN'in

1. Eupatoria'ya çekilmiştir.
2. Pazartesi 2 Ağustosa rastlıyordu. Lili Brik, «**Yahudiler ve Toprak**» adlı filmin çekimi için Mayakovski'ye şu teli çekmişti: «Soloviyof'a telefon et, (2 kutu) film göndersin, Elimizde kalmadı.» Bu, ona karşılıktır.
3. Lili Brik, Mayakovski'ye Bahçissaray'da bir gün kalmak istediğini yazmıştı. «İstersen, orda buluşuruz, gelebileceksen hemen tel çek.»

92

(Yalta. 2 Ağustos 1926)

TELGRAF

Filmler bugün gemiyle gönderildi.[1] Çok çok öperim.

ÇEN'in

1. Lili Brik'in «Filmlerin gönderilip gönderilmediğini araştır hemen tel çek» diyen telgrafına cevap.

93

(Kief. 21 Ekim 1926)

TELGRAF

Cumartesi geliyorum.[1] Kissa'yı öperim. Bulka'ya[2] selâm.

ÇEN'iniz

1. 23 Ekim. Karkof ve Kief'de vereceği konferanslardan sonra.
2. Bulka : Lili Brik'in dişi köpeği, bir Fransız buldoğu.

94

(Krasnodar. 29 Kasım 1926)

Sevgili-sevgili, sevgilim, yakınım, sevdiğim,
pisiklerin pisiği, yavrus-liss*

Sensiz korkunç sıkılıyorum, hepinizsiz sıkılıyorum («sizsiz» mi olacak yoksa?)**

Çılgınlar gibi ordan oraya koşuyorum.[1]

Şimdiyedek Voroneje'de, Rostof'da, Tanganrog'da, yine Rostof'da, Novoçerkassk'da, sonra yine iki kez Rostof'da konuştum. Şimdi de Krasnodar'dayım, bu akşam konuşmayıp hırlayacağım geziyi düzenleyenlere beni Novorossiisk'e sürüklememelerini rica ediyorum, onlarsa bana bir de Stavropol'a uğramam için yalvarıyorlar.

Epey güçlükle şiir okuyorum. Üstelik hemen her gün okuyorum, örneğin, Cumartesi günü, Noveçerkask'da akşamın 8,30'undan gece yarısı 00,45'e dek konuştum oysa sabah 8'de üniversitede, 10'da da bir süvari alayında konuşmamı istemişlerdi, reddetmek zorunda kaldım, çünkü saat 10'da Rostof'a hareket ediyordum; saat 1,30'dan 4,50'ye dek RAPP'da[2] şiir okudum, 5,30'da Lenin İşlikleri'ndeydim ve tabiî orda okuyamam diyemezdim toplantı işçilere ve parasızdı.[3]

Rostof da gül bahçesi sayılmaz!

Sanat haberleri veren bir gazeteci, sokakta yürürken şöyle dedi bana

«Dediklerine göre, üstün yetenekle kötülük birarada barınamazmış, oysa Rostof'da can ciğer kuzu sarması hal-

deler.» Açıkçası, bundan birkaç ay önce su ve lâğım boruları patlamış, sonra ikisini bir boruya vermişler! Şimdi artık yalnız kaynamış su içiyorlar; bunuysa, kaynatıldıktan en aşağı dört saat sonra için, yoksa içinde «tortu» kalabilir diyorlar.

Rostof'da nasıl davrandığımı tahmin edebilirsin![4]

Narzan[5] içtim, Narzan'la yıkandım, Narzan'la temizlendim — her yanımdan gaz çıkıyor hâlâ.

Üç gün, ne çaya ne çorbaya el sürdüm.

Böyle işte aydın yaşamı.

İşin zihinsel ve romantik yanı da pek içaçıcı sayılmaz.

Biraz gülünç ama, tek bir romantik olayla karşılaştım. Novoçerkassk'daki konuşmamdan sonra, buralı bir kimya öğretmeni beni yazıhanesine çağırdı ve bölmeli bardaklarla deney tüplerinde, kendi eliyle ürettiği şaraptan yutturdu bana, bir yandan 63 yaşının şiirlerini okuyordu. Şarap pek nefis olduğu ve «manganezlerle anidritler»den başka yiyecek bulunmadığı için, sonunda ister istemez kafaları dumanladık, ve kısa zamanda şiire âşık kimya öğretmeniyle sarmaş dolaş olup öpüşmeye başladık.

Deney tüpleri ince mi ince, şöyle masaya bıraktın mı kırılıveriyorlar; hemen anladım bunu ve yol için aldığım yassı bardağı kullanmak istedim, ama kutusundan başka bir şey bulamadım öğrenciler anı diye yürütmüşlerdi, böylece üniversite hiç zarara uğramadı, ama ben Rostof'dan iyiden iyiye ürktüm, üstelik elim kolum da bağlı.

Bulaşık yıkayabilmek için Narzan'ı kaynatmam gerekecek, ancak, kendi haline bırakıldığı zaman bile hava kabarcıkları çıkaran Narzan'ın kaynayıp kaynamadığını nasıl anlayacağım?

Yazar Elsa Triolet'nin dediği gibi «Yaşamak tehlikeli.»[6]

Bunlardan başka olay yok. Paraları aldın mı? Doğruca yatağına getirsinler diye postayla yolladım.

Kief'e gidip gitmeyeceğimi bilmiyorum, aslında çok gerekli, ama hiç de içimden gelmiyor.[7]

Gitmezsem, Pazar ya da Pazartesi Moskova'da olurum, gidersem, Salı ya da Çarşamba.

Canım benim, sakın unutma kuçum, korkunç bir sevgiyle seviyorum seni ve tepeden tırnağa seninim.

ÇEN

Oska'yı öp.

Krasnodar. 29/XI/26. (Narzan)

Ossik, Lef'e[8] göz kulak ol, öperim.

Yardımcın VOL.

* Başka bir deyişle «minik güneşim» — **(Mayakovski'nin Notu.)**
** Ossla'ya söyle doğrusunu yazsın — **(Mayakovski'nin Notu.)**

1. Mayakovski, yedi günlük gezide, 22'siyle (Voroneje'de) 29'u arasında (Krasnodar'da) dokuz konuşma yapmıştır. 30'unda Novorosslik'de, 1 Aralıkta da Stavropol'da konuşması kararlaştırılır, ama Mayakovski çok yorulduğundan bunlardan vazgeçer.

2. **RAPP**: Emekçi Yazarlar Birliği.

3. Bu konuşma, 27 Kasımda Krasnodar'da yapılmıştır. Mayakovski burda **«papaz ya da zanaatçı»** konulu bir konuşma yapmış, ertesi günse, Rostof Basın Evi'nde ve Lenin İşlikleri'nde konuşmuştur.

4. Mayakovski mikroplardan hastalık kertesinde korkardı ve temizliğe manyakça düşkündü.

5. **Narzan**: alabildiğine gazlı Kafkas maden suyu.

6. Elsa Triolet'nin **«Ağaç Çilekleri»** adlı (Rusça) romanında **Yaşamın Tehlikeli Yanı** diye bir bölüm vardır. **(Krug** Yayınları, Moskova, 1926.)

7. Mayakovski 30 Kasımda Krasnodar'dan hareket edip Kief'e gider (o sırada, Ukrayna filmlerine öykü yazmaktaydı). 5 Aralıkta Moskova'ya döner.

8. **Novy Lef**'in (Yeni Lef) ilk deneme sayısı 1926 Aralığında çıkacaktı. Mayakovski derginin sorumlu yönetmeniydi. Dergi, 1927 Ocağında çıkmaya başlamıştır.

95

(Prag. 19 Nisan 1927)[1]

TELGRAF

Öperiz. Praha Vaklavska 22 Julius Oteli

ÇEN ROMA[2]

1. 18 Nisanda Prag'a gelen Mayakovski, 27'sinde (Berlin üzerinden) Paris'e hareket eder.

2. Roma : o sırada Prag'da oturmakta olan dilbilimci Roman Jakobson.

96

(Paris. 30 Nisan 1927)

TELGRAF

Kutlar öperiz Kissa.

ELSA ÇEN

97

(Paris. 2 Mayıs 1927)[1]

TELGRAF

Sekizinde Berlin'le Varşova'ya uğrayarak eve dönüyorum. Öperiz.

Senin ÇEN'in ve ELSA'n

1. Mayakovski 9 Mayısta Paris'den ayrılacaktır.

(Paris. 7 Mayıs 1927)[1]

Benim tapılası, sevgili, sevdiğim Lilik'im.

«İstria»ya ayak bastığım anda getirdiler mektubunu,[2] daha şapkam başımdayken. Çılgınca sevindim ve günlerimi senin buyruğuna göre düzenledim Elsa'yla ilgilendim,[3] arabayı düşündüm,[4] falan filân...

Yaşayışım tam anlamıyla tiksinç, akıl almayacak kadar yorucu. Bu Allahın cezası yabancı ülkelerde elden geldiğince az kalabilmek için her şeyi yapıyorum.

Az sonra, Paris'deki en büyük toplantım var.[5] Flakserman uğrayacak (birtakım su ve hava işleri için burda). Yemeği birlikte yiyip konferansa gideceğiz. Dokuzunda Berlin'e hareket ediyorum (sekizine bilet yoktu), onunda Berlin'de[7] konuşacağım, sonra, Varşova üzerinden Moskova'ya dönüyorum (Varşova için şimdilik yalnız geçiş vizesi[8] veriyorlar).

Prag'da, kitap imzalamaktan elime ağrılar saplanmıştı. İmza almak, pul toplamak gibi, Çeklere özgü bir hastalık. Çekler harika bir biçimde karşıladılar beni, korkunç bir gece oldu, bin kişinin geleceği tahmin edilmişti biletler bittiğinden, koçanları satmaya başlamışlardı, onların da yarısı satıldı, sonra, yer kalmadığı için, bazıları çekip gitti.[9]

1. Yarım kalan bu mektup postalanmamıştır. Sonradan Mayakovski'nin kâğıtları arasında bulunmuştur.
2. Lili Brik'in 25 Nisan tarihli mektubunda Ossip Brik'den de bir iki

satır vardı. **Lef**'in 4. sayısının hazırlandığını, yakında çıkacağını haber veriyordu. «5. sayı için yazı gönder, yoksa dergi çıkmaz (...). Şiir ya da düzyazı yolla, mektup biçiminde de olsa yayımlarız.» **Yeni Lef**'in 5. sayısında **«Milo Venüs'ü ve Viaçeslav Polonski»** şiiriyle **«Yolculuğum Nasıl Geçti»** başlıklı gezi yazısı yayımlanmıştır.

3. Lili Brik : «Eliçka'yı alabildiğine şımart. Bu konuda bilgi ver bana» demişti Mayakovski'ye.

4. Mayakovski Paris'den bir araba satın almak istiyordu, bu arzusunu ancak bir sonraki yolculuğunda, 1928 sonbaharında gerçekleştirebilecektir.

5. Mayakovski, «Voltaire» kahvesinde, «Fransa'daki Sovyet Öğrencileri Birliği»nin düzenlediği şiir gecesinde konuşmuştur.

6. Mayakovski, Flakserman'la 1917-1918 yıllarında, beriki saray mallarını koruma komiserliğinde çalışırken buluşur görüşürdü; bu ilişki, Flakserman Halk Eğitimi Komiserliği'nde çalışırken de sürmüştür. 1927'de, Flakserman, Yukovski Aerohidrodinamik Enstitüsü'nde çalışmaktaydı.

7. Sovyet-Alman Yakınlaştırma Derneği, bu tarihte, Mayakovski için, Alman yazar, bilgin ve gazetecilerinin katılacağı bir toplantı düzenlemişti.

8. Mayakovski sonunda vizeyi almıştır. 12 Mayısta Varşova'ya gelmiş, 21'ine dek kalmıştır. Vize konusundaki güçlükler, herhalde, o sırada yürütülmekte olan seçim propagandalarından geliyordu. Mayakovski **«Yolculuğum Nasıl Geçti»** adlı gezi yazısında şöyle der : **«Halka açık konferans fikrinden caymak gerekti. Salon kiralanmıştı, ama şiir okumak komünist gençlerle faşistler arasında çatışmaya yol açabilirdi.»**

9. Mayakovski, 26 Nisanda Prag Halkevi'nde konuşmuştu. **«Yolculuğum Nasıl Geçti»**de bu toplantıdan hemen hemen aynı terimlerle söz eder.

99

(Berlin. 11 Mayıs 1927)

TELGRAF

Sevgili yavrum, Perşembe Varşova'ya hareket ediyorum.[1] Müthiş sıkılıyorum. Yazmayı tümden unuttum. Seni ve Ossik'i öperim.

Bütünüyle senin olan,

ÇEN'in

1. 12 Mayıs.

100

(Moskova. 20 Temmuz 1927)

TELGRAF[1]

Yirmi beş Pazartesi Karkof'da konferans. Trenin Karkof'a on iki otuzda varıyor. Gara geleceğim. Sıkılıyorum. Öperim.

ÇEN'in

1. Gürcistan'ın kaplıcası Makıncauri'de bulunan Lili Brik'e çekilmiş acele tel. Mayakovski, 24 Temmuzda Moskova'dan ayrılacaktır. Karkof, Lugansk ve Stalino'ya uğradıktan sonra, Kırım'a geçecektir.

(Yalta. 10 Ağustos 1927)

Canım, sevgili Liçik'im!

Nasılsın? Ossik nasıl? Saygıdeğer köpek yavruları, bizim küçük buldoglar[1] nasıl?

Yalta'dayım, ama bu aslında lâfın gelişi, gerçekte dört bir yanda konferans vermekteyim.

2 kez Lugansk'da, bir kez Stalino'da, Simferopol'da, Sivastopol'da, Aluşta'da ve daha başka yerlerde konuştum.[2]

Yalta'da Gorojanin'le[3] oturuyorum ve vaktimin çoğunu onunla geçiriyorum. Bununla birlikte, Aluşta'ya Luella'yla[4] gittim, orda, Şaker sandığı Valya Şakor diye biriyle buluşacaktı, karşılaştıkları zaman yaygarayı basıp bütün gazinoyu çınlattı : (...) Bense, gözlerimi yerden kaldıramıyordum.[5]

Ayın 15'inde Yalta'da bir konuşmam var, sonra 19'uyla 21'inde Eupatoria ve Simferopol'da konuşacağım, 1'iyle 10'u arasında Kafkas'lara gitmeyi düşünüyorum, onların tepesinden de Moskova'ya uçarım artık.[6]

Yavrus, bir sürü dileğim var senden :

1) Molodaya Guardia'ya git kırk çervontsi al (ayın on beşinden önce git, yoksa Kırım'a, bana gönderirler),[7] senin onlar. İlişikte bir vekillik belgesi gönderiyorum.

2) «Mol(odaya) Guardia»nın, benim şiirin[8] ikinci bölümünü alıp almadığını sor.

3) Beskin'e, benim «Bütün Yapıtlar»ın[9] altıncı cildinin

yayın kurulunca listeye alınıp alınmadığını sor lütfen.

4) Guiz'deki (Devlet Yayınları) Ekim şiirimin[10] yayını ne durumda? Ossia'dan, bu şiirin provalarını titizlikle düzeltmesini rica ediyorum.

5) Daireler, işler, daçalar ve öbür işler[11] nasıl?

6) Ossik'e söyle, Guiz'in yayımladığı şiiri Lef'e[12] yolladığım parçayla karşılaştırsın ve Guiz'inkini düzeltsin. Hepsi bu.

Çok şey mi istedim?

Canım sevgilim, cici kız ol, Yalta'ya bir mektup yazıp bütün bunları bildir bana.

Seni seviyor, sensiz sıkılıyorum.

Bütün kalbiyle seni seven,

ÇEN'in

20/VIII.27.

(Ossik'in bıyığına bir öpücük)

1. Bulka yavrulamıştı.

2. Mayakovski, Lugansk'da 27 ve 28 Temmuzda, Stalino'da 29'unda, Simferopol'da 4 Ağustosta, Sivastopol'da 5 Ağustosta, Aluşta'daysa 8 Ağustosta konuşmuştur.

3. **V. M. Gorojanin :** Ukrayna Yazarlar Birliği üyesi. Mayakovski, Yalta'da, onunla birlikte **Arcı'li Mühendis** adlı bir film öyküsü yazmıştır. 1928'de, Kırım'a hareketinden önce Gorojanin'e tel çekmiş, orda buluşalım demiştir.

4. **Luella:** Luella Aleksandrovna Krasnoşçiokova. Bu genç kız, 1924-1925 yıllarında daha öğrenciyken, Brik'lerle Mayakovski'nin Sokolniki'deki daçalarında kalmıştır.

5. Luella, tam bir çocuksulukla, Rusça'da pek kötü anlama gelen bu soyadını bağıra çağıra düzeltmiş gazinoda.

6. Mayakovski birtakım konuşmalar yapmıştı: 12 Ağustosta Gurzuf'da, 16 Ağustosta Alupka'da, 17'sinde Yalta'da, 19'unda Eupatoria'da, 20'sinde Simferopol'da ve 31 Ağustostan önce, başka başka yerlerde, yedi konferans daha vermişti.

3 Eylüldeyse Novorossiik'le Mineralnye Vody'ye (Kafkas doğal su kentlerine) hareket etmiş, 15 Eylülde Moskova'ya dönmüştür.

7. **Molodaya Guardia** (Genç Bekçi) dergisi **«İşler Yolunda»** şiirinin 9-19. bölümlerini yayımlıyordu.

8, 9, 10. Lili Brik, Mayakovski'nin sorularına 17 Ağustos tarihli mektubunda şöyle karşılık veriyordu: (2. bölüm **Molodaya Guardia**'da basılmakta; senin Kırım'dan yolladığın hiçbir şeyi almamışlar (...). Altıncı cilt yayın listesinde. **Guiz**'de başlıca sorun düzen konusunda, daha prova vermediler. Oska, **«Lenin»** için olur dedi (**«Viladimir İliç Lenin»** adlı şiirin 2. baskısına).

Beskin, O. M.: **Gossizdat**'ın edebiyat bölümü başkanı.

11. Lili Brik, Guendrikof'daki dairenin onarımı yüzünden, daha önce de yazdığı üzere, 15 Eylüle dek dağ evinde kalmak zorundaydı.

12. Mayakovski, bu mektubunda **Yeni Lef**'in 7. sayısına **«İşler Yolunda»**nın on dokuzuncu bölümünü gönderiyordu. Lili Brik, 17 Ağustos tarihli mektubunda şöyle diyor: «Lef'e gönderdiğin bölüm harika!!! Oska, düzyazı beklediğini söylememi rica etti.»

102

(Yalta. 12 Ağustos 1927)

TELGRAF

Molodaya Guardia'dan kırk çervonstsi al. Lef'in şiiri[1] vekillik belgesi para ekspresle gönderildi. Seni seviyor, sensiz sıkılıyorum. Kissa'yı Ossia'yı ve minik kuçuları öperim.

ÇEN'iniz

1. **«İşler Yolunda»**nın on dokuzuncu bölümü.

(Yalta. 26 Ağustos 1927)

TELGRAF

Gossizdat'a bildirin başlık Ekim Şiiri, İşler Yolunda.[1] İkinci başlık Ekim Şiiri. Bölümlere ayrılmayacak. Dize grupları Arap rakamlarıyla numaralanacak. Son bölümle bir önceki yer değiştirecek.[2] Üç konuşma için Kislovodsk'a hareket ediyorum. On beşine doğru sevinçle Moskova'dayım. Biricik yakınlarım Kissia ile Ossia'yı öperim.

Bütün varlığıyla sizin olan,

ÇEN'iniz.

1. Şiirin ikinci başlığı ilk kez bu telgrafta ortaya çıkmıştır. Bundan önce, gerek yayımlanan bölümlerin başında, gerek sözleşmede **«Ekim»**, **«Ekim Şiiri»**, **«25 Ekim 1917»** adını taşımaktaydı. Basılmak üzere olan kitabın adı da sonuncu gibiydi. Üç gün sonra, Mayakovski Devlet Yayınlarına şu mektubu gönderiyordu: «Ekim Şiiri'mle ilgili düzeltmeleri bildiriyorum, son provalara ekleyin lütfen:

«1) Dış kapağa **'İşler Yolunda'** yazılacak. (Bunu, basında çıkacak ilânlarda da böylece duyurun lütfen.)

«2) İçerdeki ön-başlık sayfasına: **'İşler Yolunda'** (Ekim Şiiri) yazılacak.

«3) Şiir bölümlere ayrılmayacak, dize grupları Arap rakamlarıyla 1'den 23'e numaralanacak.»

2. Son iki bölüm Kırım'da tamamlanıp **Devlet Yayınları**'na gönderilmiştir. Mayakovski, başlangıçta şiiri on sekizinci bölümle (**«Kızıl Meydan»**la) bitirmek istiyordu, on dokuzuncu bölüm ondan önce geliyordu.

İŞLER YOLUNDA
Ekim Şiiri
(Parçalar)
1926-1927

13.

On iki
arşınlık[1] yoksul bir yuva.
Dört nüfus
içinde —
Lili,
Ossia,
ben,
bir de köpek
Çenik.
Yırtık
şapkamı
alıp,
çıkarıyorum küçük kızağı.
«Nereye?
— Ayakyoluna,[2]
Yaroslav
garına.»
Başörtüsü gibi
tepeme çektiğim
kürk yakalı palto,
teke

[1] Arşın : 71 santimlik bir Rus ölçüsü.

[2] O korkunç yıllarda, ısıtma olmadığından lâğım boruları çatır çatır çatlamaktaydı, dolayısıyla evlerde ayakyolu yoktu.

kokmakta.
Bir direk
kızakta —
yıkılmış tahta perde direklerinden
birini götürüyorum.
Yakmaya —
bir ceset gibi,
kayadan daha sert.
Eve dönüyorum,
direğim kucağımda.
Kan ter içinde,
sırılsıklam.
Ağırbaşlı
ve ciddî,
odunu kesiyorum çakıyla.
Bıçağın ağzı —
paslı.
Demirci makasıyla kesiyorum,
sevinçli.
Beynimde,
ateş
yükseliyor
derece derece.
Çayırlar çiçeğe duruyor,
Mayıs
türküler çağırıyor
kafamda :
kapkara çatlaklarıyla
yanmamakta direniyor
soba.
Dört buz parçası
sarmaş dolaş
uyuyor.
İnsanlar
geliyor,
gidip
geliyor...
Sarsıyorlar bizi :
karbon
dioksit.
Pencerenin ardında —

kocaman bir kar yığını bize bakıyor
— Donmadınız mı orda?
Geceleyin,
soğuk
yürürken çıtırdatıyor
kardan botlarıyla yerleri.
Tepesinde
odamın
gökkubbenin üstünde,
boşaltıyor batan güneş pembe sularını.
Dinginliğinde
şu denizin,
gidiyorlar güneye,
bulut-gemiler.
Demir atacaklar
ötesine
dinginliğin,
suların
pembesinin,
kayın ağacından kesilmiş
odunların
alev alev yandığı
ülkelere.
Pek çok
dolaştım
sıcak ülkelerde,
ama ancak
bu kış
öğrendim
ne olduğunu
güzelim sıcaklığının
aşkların,
dostlukların,
aile kucağının.
İnsan ancak
şu buz gibi çıplak yerde yatarken,
hep birlikte
zangır zangır
titreşirken
anlıyor :
hiçbir zaman

insanlara
ağlamamalı bir yorgan
ya da bir okşayış için.
Havanın
şerbet gibi olduğu
bir yerden,
ayrılırsınız
ve geri dönersiniz, koşarsınız,
ama üstünde
birlikte titreştiğiniz toprağın,
sevgisini söküp atamazsınız
içinizden.

14.

Bu kış
bir deri bir kemik ve sert
örttü üstünü
bir daha
kalkmamacasına
yatanların.
Sözcüklerle dile getirmek bunu!
Bu satırlarda
dokunamam hiçbir zaman
acılı
Volga'ya.
Günler
seçiyorum
binlercesi arasından,
akraba
başka günlere.
Külrengi bir dizi halinde
geliyor bu günler,
hızla akıp giden
yılların önüne düşmüş.
ne çok

besili,
ne çok
aç.
Bir
gün
yazdım
mı,
bir
gün
söyledim
mi işe yarar bir lâf.
Gök-gözlerindir
kabahat,
sevdiğimin
gözlerinin
o yuvarlak,
kestane rengi,
insanı yakacak kadar
sıcak.
Telefon
çalıyor, hem de çılgınca,
koca bir balyoz
iniyor
kulağa.
Doktor gevezelik ediyor:
«Gözlerin bakması
için
sıcak
gerekli,
yeşil
gerekli.»
Sevdiğimin evine
gidiyorum
bir konuk gibi,
tutarak
iki küçük havucu
yeşil saplarından.
Pek çok götürmüşümdür
şekerlemeler, çiçekler,
ama
bütün

o pahalı
armağanların ötesinde,
hatırımda özellikle
bu havuçlara verdiğim para,
ve
yarım kucak
kayın odununa.

Bir camın ardından
geçip gidiyor
kar,
karın
adımları
yumuşacık.
Beyaz
çıplak
kayası
başkentlerin.
Kayaya
yapışık
iskeleti
ormanların.
Ve işte
ormanın ardında,
göğün aralığından
tırmanıp çıkıyor
bit kadar güneş.
Aralığın
yorgun ve geclkmiş
güneşi
yükseliyor
Moskova'nın üstünde
tifüs ateşi gibi.
Bulutlar almış başlarını
gidiyorlar
karnı tok
ülkelere doğru.
Bulutların
ardında

uzanıp yatmış
Amerika.
Uzanıp yatmış,
durmadan yutmakta,
kahvesini,
kakaosunu dünyanın.
Bense şu çıplak
yurdumuzdan
fırlatıyorum
kafasına
lokanta tabaklarından daha yuvarlak,
avuç dolusu yağ,
domuz etleri,
bir de şu çığlığı
«Seviyorum ben
bu toprağı.
İnsan
unutabilir
nerde ve ne zaman
göbek bağladığını
üç kat gerdan bıraktığını,
ama
unutamazsın
hiçbir zaman,
üstünde
birlikte açlığın
ne olduğunu öğrendiğin yeri.»

15.

Ama
fethettiğin
toprak,
yarı-ölüyken
beşiğe yatırıp
salladığın

lastik topun seni üstünde havalandırdığı,
tüfeğin yere serdiği
bir damla gibi
halk yığınlarına
karıştığın
yerle
bağınız
yaşamına,
çalışmasına
şölenine
ölümünedir.

104

(Bakû. 6 Aralık 1927)[1]

TELGRAF

Çok sıkılıyor sizi çok seviyor çok çok öpüyor, yine de Tiflis'e hareket ediyorum.

gezgin-satıcı
ÇEN'iniz

1. Mayakovski, 20 Kasımda, **«İşler Yolunda»** şiirini okumak üzere bir büyük geziye çıkmıştır. Bu gezi sırasında Karkof, Rostof, Novoçerkassk'a, Taganrog'a, Nakiçevan'a, Armavir'e, Bakû'ya ve Tiflis'e uğrayacaktır

105

(Kief. 20 Mart 1928)

TELGRAF

Vinnitsa'ya[1] hareket ediyorum. Beşlik[2] postalandı. Liova'ya söyle altı Mayıs Pazartesi Pravda Kooperatifine uğrasın. Belge masamın üstünde.[3] Öperim.

ÇEN'in

1. Mayakovski 18 Martta Kief'e hareket eder, 19'unda Kief'de, 20'sinde de Vinnitsa'da konuşur.
2. **Beş çervontsl,** yani elli ruble.
3. **Pravda** gazetesine bağlı yapı kooperatifi. Sözü geçen daire ancak Mayakovski'nin ölümünden sonra tamamlanacaktır.

106

(Moskova. 21 Nisan 1928)[1]

TELGRAF

Hızla iyileşmeye çalışıyorum. Üç gün içinde yola çıkabileceğimi sanıyorum. Sevgiyle öperim.

ÇEN

1. Berlin'de bulunan Lili Brik'e çekilmiştir. Mayakovski, Nisan ortalarında oraya gitmeyi tasarlıyordu, ama grip bunu engellemiştir.

107

(Moskova. 24 Nisan 1928)

TELGRAF

Doktor bir hafta odandan çıkma diyor. Mayıs başında hareket edeceğimi umuyorum. Hastalık uzarsa tel çekerim. Korkunç sıkılıyorum. Öperim.

ÇEN'in

(Moskova. 28 Nisan 1928)

Canım, sevgilim, sevgili Minnoşum.

Gerçekten kara talihli bir adamım, hâlâ atlatamadım şu gribi. Ateşim hep 9'da 36,9, 2'de 37,4, 7'de 37,6, ve keçi gibi bir öksürük. Yine Efim Yuriyeviç bakıyor bana, öksürüğün sağ ciğerden geldiğini söyledi, dediğine göre, hekim ağzıyla «hava» varmış ciğerimde. Efim Yuriyeviç önemli bir şey olmadığını, tehlike yaratmadığını söylüyor, ama hastalık uzayıp gidiyor. Bugün uğradı ve en az daha bir hafta yatmam gerektiğini söyledi.

Bizim gribin şu ağır evrimine bakılırsa, bu bir haftanın en az mı, en çok mu olacağı da belli değil demektir.

İyileştikten sonra da 4 gün dışarı çıkmamak gerekecek, ondan sonra işler falan var, kısacası, artık sen hesap et.

Bana sorarsan, beni beklemeden bir ara Paris'e de uzanmalısın. Ben, ancak beklenmedik bir sevinç gibi gelebilirim.

(24 piliç yuttum şimdiye dek!)

Nerde olduğunu bildir, ayın 4'üne doğru, bir yerlerden bulur, izin verdikleri kadar para yollarım sana.

Bunun dışında yeni bir şey yok.

Yavrus, iyileşemediğim için kızma sakın bana, elimden geleni yapıyor, bütün gün hap yutuyor, her yanıma al-

kollü bezler koyuyor, ve tam iki dereceyle ateşime bakıyorum, ama çeyrek derece düşürene dek anam ağlıyor.

Tatlı kızım, tel çek, mektup yaz.

Sevgili Minnoşunu seven

(Çen)

109

(Moskova. 8 Mayıs 1928)

TELGRAF

Hâlâ yataktayım. Ateş bir türlü düşmüyor. Böyle bir hastalıktan sonra bir süre daha yatmalı vize almalı para bulmalıyım. Yola çıkış tarihimi yaklaşık olarak bile kestiremiyorum. Canım sıkkın. Öperim.

ÇEN

110

(Moskova. 21 Mayıs 1928)

TELGRAF

İyileşen Volodia sokağa çıkmaya başladı. Çok çok öperiz. Yolunu gözlüyoruz.

ÇEN'in

(Eupatoria. 31 Temmuz 1928)[1]

TELGRAF

Canım sıkkın. Kaygılıyım. Hemen Eupatoria Dulber adresine tel çek. 15'ine doğru mutlaka Puşkino'nun en iyi köyünde dinlenmeye geleceğim. Öperim.

ÇEN'in

1. Mayakovski, 23 Temmuzda Puşkino'daki dağ evinden ayrılmış, Kırım'a hareket etmiş, Alupka, Simeiz ve Yalta'da konuştuktan sonra Eupatoria'ya gelmiştir. Yola çıkmadan, gezlyi düzenleyen P. İ. Lavut'a şu telli çekmiştir: «Konuşmalar yalnız Kırım'da olsun. On beş Ağustosa doğru mutlaka Moskova'ya dönmeliyim. Eylül içinde, dışarı gitmezden önce, Moskova, Leningrad ve Karkof'da konferans vermek zorundayım.»

(Eupatoria. 31 Temmuz 1928)[1]

TELGRAF

170 sayılı belgeyle Karkof'dan aldığım tabanca çalındıysa hemen Gepeu'ya haber ver gazetelere de ilân. Yalınayak kalıp kalmadığını telle.[2] Sevgili Pisimi korumaya koşayım. Sevgiyle öperim.

Bütün varlığıyla senin olan,

ÇEN'in

1. Lili Brik'in: «Daça soyuldu. Kente taşındım» diyen telgrafına karşılık.
2. Lili Brik'in karşılığı: «Tabanca duruyor, pabuçlar da.»

113

(Simferopol. 5 Ağustos 1928)[1]

TELGRAF

Dayanılmaz ölçüde sıkılıyorum. Onuna doğru evdeyim Yarın on çer. gönderiyorum. Sekizine dek Yalta postanesine yaz. Sevgiyle öperim.

ÇEN'in

1. Bir gün önce Saki'de konuşan Mayakovski, Simferopol'a geçerken uğramış olmalı. Telgraf saat 13'de çekilmiş. Saat 5'de Gurzuf'da konuşmuştur.
2. Mayakovski 11 Ağustosta Moskova'ya dönmüş, Lili Brik Ossip'e şu teli çekmiştir: «Volodia bugün geldi. Kırım gezisi berbat geçmiş: yeniden hastalanmış.»

114

(Berlin. 10 Ekim 1928)[1]

TELGRAF

Tel çekin. Öperim.

Berlinli ÇEN

1. Mayakovski, 8 Ekimde Berlin-Paris yolculuğuna çıkmıştır.

(Berlin, Ekim ortaları, 1928)

Sevgili Pisi!

Sevgili arkadaşım Haykiss'e[1] gözün gibi bakmanı rica ederim, en büyük Meksikalı dostumdur çünkü. «Dr»leri[2] ve öbür şeyleri getirecek sana; Berlin'den istediğin şeylerin %100'ünü alıyorum.

Magalif'lerin[3] selâmı var (şu anda onlarda yemekteyim).

Öperim, bütün varlığıyla senin

Ossik'i öp benim için.

1. **L. İ. Haykiss**: Mayakovski'nin 1925 yılında Meksika gezisi sırasında ordaki Sovyet Temsilciliği baş yazmanı.
2. İlk fermuarlara bu ad verilmişti.
3. **İ. M. Magalif**: Berlin'deki Sovyet Temsilciliği kültür ataşesi; Mayakovski onu 1920'de, **Rosta**'nın yatırım bölümünü yönetirken tanımıştı.

(Paris. 20 Ekim 1928)

Ey benim şaşırtıcı, sevgili Pisim, sevgilim.

Ne yazık ki, beni hasta edecek, midemi bulandıracak kadar tiksindiğim Paris'deyim. Bugün, birkaç günlüğüne Nice'e gidiyorum (birtakım hanım ahbaplara rastladım), şöyle sakin bir yer bulup dinleneceğim. Ya Nice'de dört hafta kalır, ya da Almanya'ya dönerim.[1]

Dinlenmeden çalışmam gerçekten olanaksız!

Sıkıntıdan patladığım bu yerlerde iki aydan bir gün bile fazla kalmam.

İşler bugüne dek pek iyi gitmedi.

Piscator[2] işi şimdilik yattı. Paris'de de durum pek iç açıcı değil (birtakım önemsiz konuşmalar), tek umudum **Malik**,[3] oyunu beğenmiş (bitirebilmek için iki misli çalışıyorum), sözleşme imzalamak istiyor benimle. Dolayısıyla, araba konusunda sarkık dudaklarımı yalamaktan başka bir şey yapamıyorum; özel olarak, Otomobil Sergisi'ne[4] gittim.

Ruthman'ı[5] yakalamak olanaksız, gezide galiba. Herzfeld'e[6] havyar verdim, Ruthman'a sigara götürsün diye.

Şalito, kararsız bir tavırla ellerini göğe kaldırmasına rağmen, haber filmi göndermeye söz verdi, ayrıca, parçalar değil de, bilmem hangi kültür filminin tamamını yollamayı önerdi.

Sanat yönünden, yalnız sinemaya dayanabiliyor, dolayısıyla her gün bir filme gidiyorum.

Ressamlarla ozanlar, yapışkan istiridyelerden daha tiksindirici. Kokuşmuş hepsi. Bu uğraş iyiden iyiye yozlaştı artık. Eskiden, fabrika sahipleri resim satın alabilmek için araba yaparlardı, şimdi ressamlar araba alabilmek için resim yapıyorlar. Onlarca, araba, taşıt aracı değil de bambaşka bir şey. Oysa, taşıt aracı olarak üstüne yok.

Yoldaş Haykiss seni görmeye geldi mi? Çelebi mi çelebidir.

Canım kızım benim, seni seviyor, özlemle kucaklıyorum. Oska'yı da kucaklar, Bulka'nın burnuna bir öpücük kondururum.

ÇEN'in

Telgrafta Berlinli Çen imzası vardı.[6] Mektubuna teşekkürler.

Yine yaz, yavrus !

20/X.28.

1. Mayakovski birkaç gün Nice'de kalmış, 25 Ekimden önce Paris'e dönmüştü. Lili Brik, bu mektuba verdiği karşılıkta şöyle diyordu : «Nerdesin? Neden böyle az tel çekiyorsun? 'Nice'e gidiyorum,' diyorsun, ama Nice'den tel falan gelmiyor.» Daha önce de, Paris'e şöyle bir mektup yazmıştı Lili Brik : «Git bir yerlerde dinlen (...). Elsa'ya söyle, seni dinlenmeye göndersin.» 2 Kasım tarihli mektubunda da şöyle diyordu : «Nice'e hareket edeceğini söylüyorsun, telgraflar Paris'den geliyor. Gitmedin mi? Ne zaman dinleneceksin peki?»

2. **Erwin Piscator :** büyük Alman tiyatro yönetmeni. Mayakovski ona, yazmakta olduğu **«Tahtakurusu»**nu vermek istiyordu herhalde.

3. **Malik :** Mayakovski'nin Berlin'deyken görüşmelere başladığı **Malik-Verlag** adlı yayınevi. Oyunları ve düzyazılrı kapsayan sözleşme, ancak bir sonraki yolculukta, 20 Şubat 1929'da imzalanabilmiştir.

4. Bilindiği gibi, Mayakovski Paris'den bir araba almak istiyordu.

5. **Walter Ruthman :** Alman sinemacısı. Mayakovski, 1923-1924 yıllarında Berlin'de ahpaplık etmişti onunla.

6. **V. Herzfeld : Malik-Verlag** yayınlarının yönetmeni.

7. **A. M. Şalyto** (Mayakovski Şalito yazıyor) **Mejrabpomfilm** (Film Aracılığıyla Yardımlaşma Evrensel İşçi Örgütü) Yönetim Kurulu üyesi. Lili Brik, V. L. Yemçuyni'yle birlikte çevirmekte olduğu **«Camgöz»** adlı filmi için, yabancı haber filmleri istemişti.

8. 114 numaralı telgrafın gönderilişi sırasında bir iki yanlış yapıldığından, Lili Brik «ne var o telin imzasında» diye sormuştu.

117

(Paris. 29 Ekim 1928)

TELGRAF

René Clair'le[1] film-öyküsü konusunda görüşmekteyim. Başarıyla sonuçlanırsa arabayı alacağımı umuyorum. Öperim.

ÇEN'in

1. Mayakovski **«İdeal ve Örtü»** adlı kısa bir film-öyküsü yazmıştı; bunun ancak Fransızca çevirisi bulunabilmiştir.
Görüşmenin koşulları bilinmediği gibi, René Clair de böyle bir görüşme yapıp yapmadığını hatırlayamamaktadır.

118

(Paris. 10 Kasım 1928)

TELGRAF

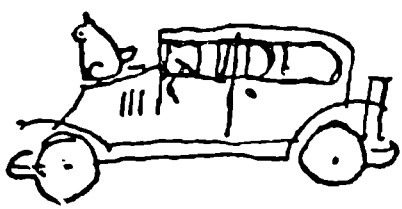
Renault alıyorum. Bir içim su külrengi kapalı 6 BG 4 silindir. On iki Aralıkta Moskova'ya hareket ediyorum. Aşağı yukarı sekizde ordayım. Tel çekerim. Sevgiyle öperim.

ÇEN'in

(Paris. 12 Kasım 1928)[1]

Sevgili, canım Kissit,

Sana bu mektubu göndermekte gecikişim, telgrafta «aldım» değil de, «alıyorum» deyişimdendi. Şimdi artık hiçbir engel kalmadı gibi, paraya gelince, yeryüzündeki iyi insanların yardımıyla, sağı solu tırmalar kazanırım nasıl olsa. Mübarek gerçekten hoş, daha şimdiden tanımalısın onu

Resim pek başarılı sayılmaz, ama kataloktakini siparişe eklediğimden, elimde başka örnek yok.

Külrengi olsun dedim, peki dediler, vakit varsa yaparız, yoksa deniz mavisi alırsınız.

Minik makinayı fabrikadan alıp sardırmak ve göndermek üzere, bir süre daha, Paris'de kalacağım, yoksa aylarca sürünür.[2] Bu arada oyunlarla film-öykülerini düzeltiyorum, hem de titizlikle! Renoşka[3] birinci sınıf benzin kullanacak.

«Sinemanın gözü»[4] konusundaki mektubunu okurken çılgınca sevindim. Bu arada, bilmem nerden gelip Paris'e

uğrayan Şatova da[5] senin gözü öve öve göklere çıkardı; ona sorarsan, herkes bundan söz ediyormuş.

Minnoş, Kostrof'a[6] telefon et lütfen, büyük bir zevkle ve yararını görerek şiir yazdığımı, ama bazı kaygılardan ötürü, biraz daha sonra göndereceğimi ya da getireceğimi söyle.

Lissit, tel havalesiyle şu adrese otuz ruble yollar mısın Penza, Krasnaya Ul. 52, D. 3, Liudmila Alekseyevna Yakovleva.[7]

Lilek, afiş örnekleriyle reklamların bulunduğu cildin provalarını aldınsa,[8] hemen Ossia'yı gör, nasıl bastırılacağını sor; onları da şiirlerin puntosuyla bastırmak saçma olur! Belki bütün sayfaya, afiş gibi, büyük harfle basılmaları gerekir. Yalvarırım, üstünde durun bu konunun.

Yaşayışım olaysız, ama sayısız ayrıntıyla dolu, bunlar mektupla değil, ancak bavulları açarken anlatılabilir, bu işiyse 8 ya da 10'undan[9] geçe bırakmayacağım. Mutlaka yaz ve tel çek, hem de uzun uzun.

Canım, sevgilim, bir tanem benim, öperim seni.

ÇEN'in

Ossik'i patilerinin arasına al öp.

Renault'un işleri biter bitmez tel çekerim.

1. «Istria Oteli» başlıklı kâğıda yazılmıştır.
2. Araba, 1929 Ocağında varmıştır Moskova'ya.
3. **Renoşka :** Renault'nun küçültülmüşü.
4. Lili Brik, 2 Kasım tarihli mektubunda, yeni bitirdiği **«Cam Göz»** adlı filminden söz ediyordu.
5. **A. A. Şatova :** Bayındırlık ve Ulaştırma Komiserliği'nde çalışan V. Şatof'un karısı.
6. Arkadaşları arasında **Taras Kostrof** (1902-1930) diye çağrılan

Aleksandr Sergiyeviç Martinof; o sırada, **Konsomolskaya Pravda** ile **Molodaya Guardia**'nın sorumlu yönetmenliğini yapmaktaydı. Mayakovski, 1927'de, **Konsomolskaya Pravda** ile sıkı işbirliğine çağrılmıştır.

Mayakovski'nin sözünü ettiği şiirler şunlardı : **«Satılmış Dana Eti Üstüne Şiir»**, **«Mimarlık Sanatının Güzellikleri Üstüne»**, **«Paris'den, Yoldaş Kostrof'a Aşkın Özü Üstüne Mektup»**; bu sonuncu, Kostrof tarafından, **Molodaya Guardia**'nın 1929 yılında çıkan 1. sayısında yayımlanmıştır.

7. Bu para, Mayakovski'nin Paris'de rastladığı Tatyana Yakovleva'nın isteği üzerine gönderiliyordu herhalde.

8. Lili Brik, 28 Ekimde : «Dördüncü cildin provalarını düzeltiyorum» diye yazmıştı. Düzeltilen, içinde daha başka şeylerle birlikte «Afişlerde Kullanılan Sözler» ve «Reklam» bölümlerinin bulunduğu **Bütün Yapıtlar**'ın IV. cildiydi.

9. Mayakovski, 8 Aralıkta dönmüştür Moskova'ya.

120

(Paris. 19 Kasım 1928)

TELGRAF

Değiştirmek olanaksız.[1] Araba hazır. Yakında Moskova'ya hareket ediyorum. Öperim.

ÇEN'in

1. Lili Brik'in, Renault yerine Ford almasını isteyen telgrafına karşılık.

(Paris. 20-21 [?] Mart 1929)[1]

Sevgili Liçik, sevgilim, canım,

Ossik'le sana bütün gücümle bir selâm. Canım müthiş sıkkın.

Yarın Nice'e gidiyorum. Dayanabildiğim kadar kalacağım, bu da pek az olacak sanırım.[2] Nisanda — sonuna doğru — Moskova'dayım.[3] Nice'e ve Moskova'ya bütün sözleşmelerden kurtulmuş olarak, keyifli gideceğim.

Para işiyle[4] canını sıktığım için bağışla beni.

Çok daha iyi, ben de erkenden yola çıkarım yine de ineklik ama.

Sevgili Kiska'mı sevgiyle öperim.

ÇEN

Ossik'le Bulka'yı öp benim yerime.

1. «Istria Oteli» başlıklı kâğıda yazılmıştır. Mayakovski, 14 Şubatta Moskova'dan Prag'a hareket etmişti. Bir gün Prag'da, birkaç gün Berlin'de kalmış, 22'sinde Paris'e gelmiştir.

2. Mayakovski, 30 Nisana dek kalmıştır Nice'de.

3. Mayakovski'nin ardından, **Gossizdat** Paris'e para yollayacaktı besbelli; Lili Brik'in 27 Şubat tarihli telgrafından çıkan anlam bu çünkü : «Para kısa bir süre sonra gönderilmiş olacak»; 10 Mart tarihli tel «Gossizdat yakında para göndermeye söz verdi»; 20 Mart tarihli telse «Döviz göndermeyi kesinlikle reddettiler» demektedir.

(Moskova. 28 Haziran 1929)[1]

Sevgili, canım Liçik.

Yalvarırım iki satır yaz, nasılsın, Moskova'ya gelmeyi düşünüyor musun, ne zaman geleceksin?

Lavut'dan telgraf almadım, dolayısıyla benim gezi konusunda daha hiçbir şey bilmiyorum.[2]

Para gönderiyorum sana. Borçlarımı yavaş yavaş ödüyorum.

Gazetelerdekinden fazla bir haberim yok, gazetelerdeyse haber maber arama.

Canım Minnoşum benim, öperim seni.

Senin

1. Leningrad'a yazılmıştır.
2. Her yılkı yaz gezisi. Mayakovski 17 Temmuzda Moskova'dan ayrılacaktır.

(Soçi. 29 Temmuz 1929)

TELGRAF

Sıkıntıdan ölüyorum. Hemen Yalta postanesine tel çek[1] lütfen. Öperim.

ÇEN

1. Lili Brik hemen o gün tel çeker: «Gece gündüz **Ref** üzerinde çalışıyoruz. Dört gözle yazılarını bekliyoruz.» **Ref** yıllığının yayını Mayakovski Moskova'dan ayrılmazdan önce kararlaştırılmıştı; Mayakovski, 2 Ağustosta Soçi'den Yalta'ya hareket edecektir.

(Moskova. 24 Şubat 1930)[1]

Sevgili dostlarım, canlarım, sevgililerim, biricik Pisilerim.

İki telgrafla karta[2] teşekkürler. Peki ya sonrası? Sizden bir sürü mektup ve telgraf almak isterdim, ikiniz birden gideli beri bilseniz nasıl sıkılıyorum.

Tren yola koyulduğu sırada, Valya ile Yanya[3] koşarak gara girdiler. Yanya sizi göremediğine pek yandı. Berlin'e **mutlaka** bir mektup yazacak.

Şu ana dek, özel bir haber yok. Sözsüz-oyunu sirke verdim, pek hoşlandılar.

Müzik-Hol[4] için bir sözleşme imzalattılar hemen bana.

Benim sergi, 5-12 Mart arasında Leningrad'a gidiyor görünüşe göre, sergilenen şeyler arasında ben de[5] bulunacağım.

Minnoş, bütün çalışma ve gezilerinizi defterine geçirmeyi unutma.

Bulka sizi gerçekten, büyük bir özlemle arıyor. Akşamları eve döndüğümde havalara sıçradığı yetmiyormuş gibi, bana sorarsanız yeni öğrendiği bir numarayla, suratımı yalayana dek havada asılı kalıyor.

İkinizi de çok çok öperim, sizleri seviyor, yolunuzu gözlüyorum.

24/II.30.

(Çen) (Bulka)

Pisik, «Malik-Verlag»ın çıkardığı Almanca «150 000 000» dan gönder bana n'olur.[6]

1. Bu mektup Berlin'e yazılmıştır; Lili ve Ossip Brik, Londra'daki annelerine gitmek üzere, 18 Şubatta Almanya'ya hareket etmişlerdi.

2. Telgraflar Stolbsi'den ve Berlin'den çekilmiş, kart Varşova'dan atılmıştır.

3. V. A. ile Y. S. Agranof.

4. Mayakovski, 20 Şubatta, Devlet Sirkleri Sanat ve Siyaset Kurulu önünde **«Moskova Yanıyor»** adlı şarkılı sözsüz-oyunu okuduktan sonra, 22'sinde, Devlet Sirkleri Yönetmenliği'yle **«Uslu Dur!»** adındaki siyasal ve alaycı oyunu için sözleşme imzalamıştı.

5. **«Yirmi Yıllık Çalışma»** adlı sergi, 5 Martta Leningrad'da açılmış, Mayakovski oraya 2 ya da 3 Martta gelmiş, 7 Martta Moskova'ya dönmüştür.

6. Bu şiirin Almanca'sı, 1924 yılında **Malik** Yayınevinde çıkmıştı. Mayakovski bunu sergi için istiyordu herhalde. Lili Brik, 2 Martta: **«Malik** dün sana iki kitap yolladı» diye karşılık vermiştir.

(Moskova. 19 Mart 1930)[1]

Benim sevgili Pisim, canım, bir tanem.

Fotoğraflarla mektuba çok çok teşekkür. Bulka Schneid'a merakla baktı, ama öbür resimleri görünce bayağı canı sıkıldı «Yaa, böyle demek, dedi, Minnoş şimdi artık önüne gelen züppe aslan yavrusunu kucağına alıyor, biziyse çoktan unuttu.»[2] Kendisini unutmadığını, geri gelip yine kucağına alacağını söyleyerek yatıştırdım. Üzüntüsü azıcık azaldı, uslu uslu beklemeye söz verdi.

Ha, aklıma gelmişken sorayım, bizim dağ evindeki, kocası buldog olan, dişi köpeğin adı neydi kuzum?

Yaz bunu bana.

Maryanof'a ne oyun verin, ne de vekillik belgesi. Modpik[3] istemiyor bunu ve bildiğim kadarıyla başkasını atamışlar onun yerine.

Sendika ve daire[4] işi yürüyor, kesilmeden yürüyecek sanırım.

Obolenski'yi[5] gördüğüme, senden getirdiği selâmlara çok sevindim.

Minnoş, benim oyunu[6] görürsen, mutlaka fotoğraflarını yolla bana. Resimlerle, birlikte bir de külrengi fanila pantolon gönderirsen hayır demem doğrusu.

«Hamam»ın ilk gecesi üç gün önceydi.[7] Birkaç ayrıntının dışında hoşuma gitti, bana sorarsan, doğru dürüst sahneye konan ilk oyunum bu. Strauch[8] harika. Seyirciler gülünç bir biçimde iki kampa ayrıldılar kimisi, «Hiç bu ka-

dar sıkılmamıştık,» derken, kimisi de, «Şimdiye dek böylesine eğlenmemiştik,» diyordu. Bundan sonra yazılıp söylenecekleriyse Tanrı bilir.

Bizde bir değişiklik yok. Hep aynı insanlar. Ayın 5'iyle 10'unda, 7'siyle 17'sinde[9] akşam yemeğini birlikte yiyor, senden aldığımız kartları gösterip şişiniyoruz.

Herkes sana ve size mektup yazıyor, sizleri eskisi gibi seviyor, (bizim gibi) bazılarıysa eskisinden daha çok seviyor, çünkü müthiş özledik sizi. Meyerhold'lar[10] Nisan başında Berlin'e gidecekler galiba. «Tahtakurusu»nu götürmüyorlar, ama pek ses çıkarmıyorum, Saratof'da[11] başarı kazanmasını yeğlerim çünkü.

Yenilerden (az kalsın unutuyordum) Semka ile Klavka'yı[12] gördüm iki kez; Asseyef'le tanıştırmak istiyorlardı beni (Liova istiyordu bunu). Olmaz demedim, ama pek hevesli de gözükmedim.[13]

Ref'de çalışan gençler Ossia'yı arıyorlar.

Sevgili canlarım, mektup yazın bana ve tez gelin. Sevgiyle kucaklarız sizi, sizi hep seven

Elsa'yla Aragon'u öp benim için.[14]

19/III.

1. Mektup Berlin'e yazılmıştır.

2. Lili Brik Mayakovski'ye, kaldıkları otelin sahibi hanımın köpeği Schneid'ın resmiyle, kucağında minik bir aslan yavrusuyla **Hayvanat Bahçesi**'nde çekilmiş fotoğraflar göndermişti.

3. **Maryanof,** Moskova Yazarlar ve Dramatik Besteciler Derneği'ni (**Modpik**) Berlin'de temsil eden kişiydi. Lili Brik, 10 Mart'ta «Yazarlık hakları için vekillik belgesiyle birlikte **Hamam**'ı Maryanof'a gönder,» diye bir tel çekmişti Mayakovski'ye.

4. Lili Brik'in sendikadan alacağı staj bursu. Lili, yola çıkmadan Mayakovski'den bu işle ilgilenmesini rica etmişti. Daireyse, Mayakovski'yle Brik'lerin **Pravda** yapı kooperatifine ısmarladıkları daireydi.

5. Sinema yönetmeni L. L. Obolenski, Berlin'den gelirken Lili Brik'in yolladığı bir mektupla birtakım armağanları getirmişti.

6. Lili Brik, 2 Martta «**Tahtakurusu** şu ana dek Frankfurt'da oynamadı, oynanırsa ilk gecesi gideceğim,» diye yazmıştı. 13 Mart tarihli mektubundaysa şöyle diyordu : «**Tahtakurusu** sürüncemede; (Maryanof'a inanmak gerekirse) Almanya'da üç, Fransa'da da üç çevirisi yayımlanmış! Oyunun ilk gecesi habire erteleniyor!..» 22 Mart tarihli mektuptaysa : «Frankfurt'daki oyundan ses soluk yok. Şu anda Billi-Belotsevkovski'nin oyununu oynuyorlar,» diye yazmaktadır.

7. **Hamam,** ilk kez, 16 Martta, Meyerhold Tiyatrosu'nda oynanmıştır. Lili Brik, 26 Mart tarihli mektubunda «**Hamam** ne durumda? Yeni şiirin epey ilerledi mi?» diye sormuştu. Ancak bu sorulara karşılık alamayacaktır.

8. Pobedonossikof rolünde.

9. Kısa bir süre önce kabul edilen «beş gün çalışma dizgesi» uyarınca, beş günde bir tatil yapılıyordu. O gün de, Mayakovski'nin dostları eve yemeğe geliyorlardı.

10. Meyerhold Tiyatrosu, Mart sonlarında Berlin ve Paris'e geziye çıkacaktır.

11. Meyerhold Tiyatrosu'ndan bir grup Saratof'da kalacaktı.

12. Ozan Semion Kirsanof'la karısı Klava. Mayakovski onlara «yeniler» derken, 1 Şubat 1930'da, **«Yirmi Yıllık Çalışma»** adlı sergisinin açılışında gerek onlarla, gerek ozan Nikola Asseyef'le bozuşmasına yol açan tartışmaya değinmektedir.

13. Mayakovski, kısa bir süre sonra Asseyef'le buluşacaktır.

14. Elsa Triolet'yle Louis Aragon Berlin'e, Lili Brik'i görmeye gelmişlerdi.

Bu son mektup, «Hamam»ın ilk gecesinden üç gün sonra yazılmıştır. Mayakovski, 25 Martta «Yirmi Yıllık Çalışma» adlı sergisinde konuşur «Bu sergiyi, kavgacı kişiliğime bakıp bana yüklenen kötülüklerden ötürü açtım; gerçek ya da düzmece öyle günahlarla suçlanıyorum ki, zaman zaman bütün bu bağrış çağrışı ve sövgüleri duymamak için, şöyle iki üç yıllığına alıp başımı gitmek istiyorum! Ama bunu düşündüğümün ertesi günü kendimi toparlıyor, kötümserliği bırakıyor, kolları sıvayıp yeniden kavgaya girişiyor, devrimci bir yazar olarak, devrim için yaşayabilme, kıyıda köşede kalmama hakkımı aramaya başlıyorum.» 27 Martta, biri Moskova akşam gazetesi Veçarnaya Moskva'daki toplantıda, öbürüyse Basın Evi'ndeki «Hamam»la ilgili tartışmada olmak üzere, iki konuşma daha yapar. 9 Nisanda, Plehanof Ulusal İktisat Enstitüsü öğrencilerine şöyle seslenir «Arkadaşlar, bu akşam beni güçlükle getirdiler buraya. Konuşmak istemiyordum, konuşmaktan bıktım çünkü... Sizleri son derece ciddiye almaktayım. (Gülüşmeler.) Öldüğüm zaman, yapıtlarımı gözleriniz yaşararak okuyacaksınız (şurdan burdan gülüşmeler), şimdiyse, yani yaşarken, bir sürü sersemce lâf ediliyor hakkımda, her önüne gelen bana dil uzatıyor...» Ve sonra, şiir okuyacaktır, bunlar arasında, hiçbir zaman yazılamayacak bir uzun şiirin girişi «Yüksek Sesle» de vardır.

Beş gün sonra, 14 Nisan 1930'da canına kıyar. Ayrılış mektubunda, bu şiirden elimizde kalan biricik parçalar vardır. Ve mektup önce «Herkese» seslenir «Ölüyorum, bundan ötürü kimseyi suçlamayın. Gereksiz şamata da yapmayın. Ölen adam bundan tiksinirdi çünkü... Lili'ye «Lili, sev beni...» Hükümete «Hükümet Yoldaş, ailem Lili Brik'den, annemden, kızkardeşlerimle Veronika Vitoldovna Polonskaya'dan kuruludur. Yaşamlarını sağlarsan; sağol. Başlanıp bitirilememiş şiirleri Brik'lere verin. Onlar kendilerini bulacaklardır bu şiirlerde...»

Lili Brik, 1916 — Mayakovski

KAPAK : FERİT ERKMAN

10 LİRA